

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felsőbb szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapestben 8, vidéken 10 fillér.

Mi lesz?

Budapest, április 21.

(v.) Értetetlen az az aggodalmas kíváncsiság, mely uton-utfelen faggatózik, hogy mi lesz hát, ha majd bekövetkezik a május elseje, ez a rettegett határnap, amelyen fogantatást veszti az államháztartásra vonatkozó törvényes felhatalmazás. Én Uram Istenem, hát mi legyen? Meglesz az ex-lex, és ezzel vége. És pedig nem azért lesz meg az ex-lex, mintha ez az állapot valami gyöngyállapot lenne. Hanem meglesz azért, mert semmi egyéb nem lehet, csak éppen ez az egy. Avagy tudnak-e önkök valamely más expedienst? Hadd halljuk hát, ki mit ajánlhat helyette. Lássuk, ki tud ennél jobbat, okosabbat és — *sit venia verbo* — alkotmányosabbat javasolni.

Igenis: alkotmányosabbat, Igy első hallásra bolondul paradox mondás biz ez. De hiszen a helyzet is éppen ilyen bolondul paradox. És csodálkozhatik-e a mosdó, hogy a törülköző sem különb nálánál? Ha egyszer a kisebbség arra adja a fejét, hogy megbénítja a törvényhozási gépezet munkaképességét s mechanikusan elállja a többség elől a szavazó-urnához vezető utat, akkor már ipso facto kár esett az alkotmányon. S ilyen helyzetben nem azt keresi-e a felelősséggel megterhelt államférfiui bölcsesség, hogy amennyiben a kisebbség dacos viselkedése miatt multhatatlanul csorbát kell szenvednie az alkotmányos élet épségének, akkor a nemzet rovására elkövetett kártevés legálább *mennd csekélyebb* legyen? A kormány és a többség tehát mikor és hogyan szorítja a legszűkebb körre az alkotmányosság megromlását: akkor-e és oly módon-e, ha egyszerűen meghátrál a parlamenti forradalom erőszaka elől, avagy akkor és oly módon, ha ellenszegül eme terrornak? Ime itt a kérdés, amelyet meg kell vizsgálni.

Hát hiszen megoldás volna az is, ha április 30-ikán a többség, élén a kormánnyal, processzióban odavonulna a zoltánok elé s audienciát kérvén, kegyelemért rimánkodna náluk. S ha ez a lépés célhoz nem vezetne? Mi következne akkor? A kormány beadná a lemondását. Ezt tenné a kormány. Ámde itt van a többség is. Hát emezzel mihez fognának a zoltánok? A többségnek van politikája. Ezt a politikát a mostani kormány képviseli. Hát vajjon az új kormány milyen politikát csinálna? Egyszerűen folytatná a régit? De hiszen akkor az obstrukció nem érne célt s a kisebbségnek a harcot elülről kellene kezdenie. Tehát akik a kapitulációt tartják a legjobb megoldásnak, kénytelenek volnának arról gondoskodni, hogy a többség eldobja régi politikáját, melyet körömszakadtáig védelmezett s máról holnapra vállalja azt a másik politikát, a zoltánok politikáját, amelyet eddig a leghevesebben ostromolt. Igen ám, de lehet-e a többséget erre a megalázó, erkölcsileg és politikailag egyaránt lehetetlen frontváltásra kényszeríteni? Ugy-e bár, hogy nem? Mihez fogna tehát az új kormány a többség támogatása nélkül? Feloszlata a Házat? De hiszen a parlamentet költségvetés nélkül nem lehet feloszlalni; s az ellenzéki szorított többség csak nem lenne oly együgyű, hogy a piros bársonyszékekbe jutott zoltánoknak ne fizessen az obstrukciótól obstrukcióval és az ex-lexért ugyancsak ex-lex-szel. A dolog illetlen stádiumában csak két megoldás volna lehetséges. Vagy az, hogy a hatalomra jutott zoltánok az ex-lexben is feloszlalták a Házat. Vagy pedig az, hogy — hivatkozván a velük szemben kifejtett erőszakra — törvényes felhatalmazás nélkül kormányozzák az országot. Ámde az *ex-lexben való feloszlaltatás* a legnagyobb alkotmány-sértés, amelyre semmiféle kormány nem merhet vállalkozni, s amelyet például Széll Kálmán annyira perhorreskál, hogy inkább le-

mondana, semhogy ő semmisítse meg ezt a legfontosabb alkotmányos biztosítékot.

Ámde feltéve, hogy a zoltánok, a hatalomra jutva, nem riadnának vissza ettől a megoldástól: kérdjük, érdemes-e a mai kormánynak s a többségnek csupán azért kapitulálnia, hogy az új kormány ezt a lehető legnagyobb sérelmet ejtse a magyar alkotmányon? Marad ezek után a másik expedienst: az, hogy a kormányra jutott kisebbség — nem kapván törvényes felhatalmazást — ex-lexben kormányozza tovább. No hát ezzel vajjon mit érne el az ország? Azt, hogy vége szakadna a parlamenti többség ex-lex kormányzatának s kezdetét venné a parlamenti kisebbség ex-lex kormányzata. Vagyis: eben gubát cserélénk. Még pedig jó eben silány gubát. Mert ha tűrhetetlen az, hogy törvényes felhatalmazás nélkül kormányozzassék az ország, vajjon enyhíti-e a bajt, ha ezt az alkotmánysegést nem a kisebbség által idekényszerített majoritás, hanem a kisebbség által idekényszerített minoritás követi el? Elfogadhatóbbá válik-e az ex-lex, ha vállalását nem a többség jogos önvédelme menti, hanem a kisebbség használja fel a forradalmi uton kizsárolt hatalom folytatására? Vagyis: tartozik-e a többség által támogatott kormány az ex-lex elől menekülni, csupán azért, hogy az ország aztán mégis belejusson az ex-lexbe, — csakhogy olyan kormánnyal, melyet a többség nem támogat?

Látnivaló, hogy ez a megoldás nem megoldás. Es látnivaló, hogy mindjárt az első lépésnél kell utját szegni a népképviselői rendszer siralmas dekompozíciójának. Aki nem akarja a parlamentet a válságok mérhetetlen sorozatának örvényébe beledobni, annak barsógó hangon kell a maga quos ego-ját már a kezdet kezdetén oda kiáltania. A kérdés az, akarunk-e parlamenti kormányzatot: igen, vagy nem? Ha nem, akkor csukjuk be a boltot s engedjük át a teret az abszolutizmusnak. Ámde ha

TÁRCA

Nemzetközi tárlat.

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☞

Irta: Yartín.

III.

Említettük már, hogy a nemzetközi tárlaton sok magyar művész távollétében bővelkedünk s hogy miért, azt bizonyára az illetők tudják legjobban. Elég ezt a tényt konstatálni, mert éppen a művészeteknél nem szabad a termelést siettetni. Hátha nem volt az illetőknek illeték; hátha nem akartak akármilyen művekkel résztvenni a nemzetközi versenyben s hátha nem volt pénzük még a készírási fedezésére sem. Mert még magyar művészeknél is megcsúsz az a kalamitás, csak az a szerencse, hogy igen-igen ritkán...

Ujváry Ignác 82. számú képe izzó meleg alkotmány, jócskán a Paál László kiállított műveinek a behatása alatt. Paál viszont a barbizoniak közül főképpen Diaz szuggesztíója alatt állt. Erdékes példája ez a kép annak, hogy egy borongós, alkotmányos és sötét tónusú delutánokat, kedvelő folyamat, a maga külön foltozásával, tárgyválasztásával, pasztózus kezelésével, lazúros modorával és aszfaltjával buzog a föld alatt évek keresztl, s végre mint tör föl idegen tájakon, messze az eredeti forrástól. Paczka Guggoló asszonyában (73.) van valami vad scherzo, ideges beállítás, diabolikus hajlam, ami néha csöndes temperamentumu művészeket is elfog. Különben egyszerűen, nagy tudással megfestett akt. Tölgyessy műveit

látatlanban is elképzeljük. Alkotvány, vagy igen kora hajnal, szentimentális konzervativizmus, vagy konzervatív szentimentalizmus, egy-egy peripatetikus tehénnel megzavarva. Mintha a természetet élvezni sem lehetne e jámbor állat nélkül. Képei mindig tetszetősek, a kvalitásnak ugyanazon fokon állván rendületlenül. Első sugara (74.) már el is van adva s aki megvette, poétikus alkotást vett. Nagy Vilmos Cselló hangjainál (75.) műve erős tudással s nagy rutinnal megcsinált semmi. A külsőségekben, a kézügyességben, az ecsetkezelésben már elérte a célt, művészi föltalozásban és kiforrásban azonban még messze van tőle. Ez a műve nem igen emelkedik fölül a német családi lapok selejtes, naiv illusztrációinak színvonalán. Inkább semmit se fessen az ember, mint hogy derék adózott nyárspolgárok izlésének hizelegjen. Minek ezeknek kielegíteni a művészi „szükségletét,” ami ugy sincs? Balló Ede tanár (77.) arcképe tisztára pontos, kérihetetlenül korrekt, megállapodott művészi egyéniségű munka. A művész nagy intelligenciájára s tapintatára vall, hogy alakjához, az ipar egyik közismert matadorának pozitív lényéhez, szertelen gazdagsághoz képest is egyszerű, szolid megjelenéséhez képest művészi előadása is szolid, cikornyitlan, minden hazug póz nélkül való s éppen ezért meggyőzően igaz. Mihálik Dániel utóbbi időkben kevesebb életjelet adott magáról. Annál meglepőbb most beküldött két ősi tája Szolnok vidékéről, melyek közül a borongós és rendkívül harmonikus tónusú Kukoricatörés (80.) a magyar osztály egyik legjobb képe.

Hegedűs László Rabságtja (79) az egész tárlat legföltünőbb képe. De nemcsak föltűnő, hanem nagyon furcsa egy kép. Nem tudnám eldönteni, ebben a gerinctelen, férfiatlan bizanci korszakban hogy mi

jobb: az-e, ha a közönség csak fölületesen nézi meg, általában élvezve az összehatást, avagy ha apróra szemügyre veszi minden részleteiben. Mert vannak alkotások, melyeknél a részletek által közli velünk intencióit a művész. Igazán nem is tudom, hogy mint kezdjek bele e kép ismertetésébe. Csakis azon feltétel alatt merem tenni, hogy minden kritika szubjektív s hogy a kép tisztára szimbólum, egy általános szimbólum, minden közlelbi vonatkozás nélkül. Mert hiszen nem a zsarnok koronájáról lehet megállapítani, hogy mi-féle császárság vagy királyság uralkodik jelvénye, sem a stilizált kormánypálcáról, ami inkább egy rövid furkóbot, sem a sárka zászlóról, melyen egy fekete kétéfű dögkelyű kajánkodik. Egy hülye, felemás szemű, de májfoltos, tehát gonoszmaju zsarnok ül trónuskocsiján, melyet igába tova huz egy emberpár, egyetlen család, de mégis a nép. A roskadozó népet egy udvari bolond korbácsolja, törvénykönyvvel a kezében. Valószínűleg a törvényeket veri bele a rabigába görnyedőbe. Az udvari bolond csak szimbolikus alak s világért sem a törvényt kezelő udvari embereket mineli, mert hiszen ezek valamikor allonge-parókában jártak, most pedig himzett frakkban, de sohasem piros ruhában. A zsarnok körül valami egyháznak a szolgálói, zászlótartói és főpapjai haladnak mint a trónusnak megbízható támaszai. Ez is szimbólum csak, annak dacára, hogy van köztük egy alak, akinek az egyenruhája így messziről hasonlít a bibornokokéhoz. De hiszen nem egy vörös ruha van a világon. Vörös az udvari bolondé és vörös a hóhéris is. Tehát, amint mondkó, a zsarnok és kísérője egy eszményi nép, a rabigában görnyedő náció meg pláne kivethetetlen nemzeti-ségű, s mégis oly különösen hat ránk e stilizálás rabláncos keretű két, oly különös elmélázás

meg akarjuk tartani a parlamentaris rendszert, amelyre egész alkotmányunk rá van építve, akkor a kormány és a többség nem tehet egyebet, mint azt, hogy elfogadja a helyzetet úgy, amint azt a kisebbség szeszélye vagy erőszaka megteremti. Erőszakos kormányoz-e a kabinet? Maga az ellenzék mondja, hogy nem. Korruptió és zsarnokság hozta létre a mai többséget? Maga az ellenzék mondja, hogy nem. A kormány működése tehát törvényes. És törvényes a többség eredete is. A törvényes kormány politikáját a törvényes többség helyesli. A törvényes kormány iránt való bizalmát a törvényes többség kész az indemnitás megszavazásával is dokumentálni. De nem tud eljutni a szavazóurnához, mert utját eltorlaszolja az obstrukció. Ennélfogva a kormány megmarad helyén, a többség megmarad a kormány háta mögött, s együtt várják higgadtan, amíg vagy lehőpölyög az obstrukció árva, vagy pedig felébrel a nemzeti közszellem s a magyar nép létöszönre, hogy háborgó tiltakozásával elnémita a locsogó nihilizmust. A kormány nem mond le, mert visszalépése — mint kimutattuk — csak fokozná a bonyodalmakat; s nem mond le kívált azért nem, mert kapitulációja egyszer s mindenkorra lehetetlenné tenné a parlamenti kormányzást, melynek alapfeltétele, hogy a többség kormányozzon s a kisebbség ellenőrizzen, s mely az obstrukciót csakis kivételes esetekben, nevezetesen jogtörő kormányok s piszkos és erőszakos választásokból eredt többségek bukására tartja igénybevehető fegyvernek.

Amig az ex-lex állapot tart, a kormány az országgyűlést nem fogja feloszlítani, mert ha ezt tenné, maga is törvényt sértene, holott ő csakis a kisebbség törvénytérési ellen védelmezi az alkotmányosságot. De erőszakos rendszabályokhoz sem fog a többség s a kormány az obstrukció megtörése végett nyulni. A jogosulatlan erőszakkal joga lenne ugyan szembe helyezni a jogosult erőszakot; de el van tőlke arra, hogy védelmi harcában csakis legitím fegyverekkel fog elni. Arra sem fog vállalkozni a kormány, hogy a rákényszerített ex-lexért a felelősséget akár pártjára hárítsa, akár pártjával megoszassa: ő akar egyes-egyedül felelős lenni nem a kényszerhelyzetért, amelybe sodortatik, hanem azért, hogy törvényes felhatalmazás nélkül csakugyan csupán a legszükségesebb mértékben el hatalmával. És a többség semmi módon

nem köti le előre akaratát és szavazatát arra nézve, hogy a normális viszonyok helyreállítását meg fogja-e a kormánynak a felmentvényt adni. Semmiféle nyilatkozatot, mely kötelezné a többséget, semmiféle biztatást, mely kecsegtetné a kormányt, a szabadelvűpárt nem fog semmi formában adni. Noha bizik a kormányban, de saját magának szabad kezét biztosít a majdan adandó abszolutorium tekintetében. Így kívánta annak idején Szilágyi Dezső. És így fog a többség s a kormány eljárni.

S aki erre azt mondaná, hogy hiszen ez nem kibontakozás, annak csak annyit felelünk, hogy am mondjon ő ennél jobbat. Az az egy bizonyosnak látszik előttünk, hogy ezen az uton esik a legcélszerűbb sérelem az alkotmányon. Mert ezen az uton csakis azt a csorbát szenvedti, amelyet a kisebbség ejt rajta. Holott a többség és a kormány a jogos övédelem terén marad s erőszakot nem vesz igénybe a parlamenti forradalomnak sem megtörésére, sem elhárítására. Az ex-lex ideje alatt a parlament természetesen nem fog elnapoltatni, hogy állandóan ellenőrizhesse a törvényes felhatalmazás nélkül működő kormány cselekvését. A közvélemény tehát módot nyer a küzdelem állandó szemmel tartására. A nemzet hangulata majd csak megnyilatkozik előbb vagy utóbb. Van arra mód elég, hogy a nemzeti akarat választások nélkül is kifejezést találjon. Ha ez a hangulat az obstrukciónak fog kedvezni, akkor nyert csatája lesz az ellenzéknek. A szabadelvűpárt ebből le fogja vonni a következtetéseket. Ha a nemzet minden áron, még a parlamenti forradalom állandósulása árán is *reménytelenül* kíván, e kívánsága valószínűsítésének a szabadelvűpárt nem fogja utját állani. Am ha másképp dőlné a kocka, ha a közhangulat félreérthetetlen módon az obstrukció ellen foglalna állást, akkor a harcnak eredménye nem lehet kétséges. Mert akkor annak a politikanak kell mulhatatlannal érvényesülnie, melyet a szabadelvűpárt képvisel. Érvényesülnie kell, ha *török, ha szabad*. S ha az a kormány, mely tiszteli a törvényt s még a jogosult erőszakot is visszarit, nem tudná megtörni a parlamenti zendülést, akkor a nemzet közhangulata majd hívti és helyeselni fogja azt a kormányzati methodust, mely a törvénytelen terrorizmusra a törvényterrorizmusával felel. Elvégre nem szabad ennek az országnak abba belepusztulnia,

hogy a zoltánok nem győzik magukat ki-diskurálni.

BELFÖLD

A politikai helyzet. Az obstrukció bárkájából az utolsó napokban sok galambot röptettek ki, nem azért, hogy a veszedelem múltát kíméljék, hanem azért, hogy az özönvíz tartóssága iránt szerezenek meggyőződést. A galambok hirdetése alapján aztán sok mindenfelől híresztelt az obstrukció sajtója. Eleinte azt, hogy *Sell* Kálmán miniszterelnök már hozza tarsolyában a bécsi engedményeket. Ezt a kis hírt azonban még az obstrukció sajtója is hamarosan elejtette, mert nagyon is határozott információt kapott, hogy engedményekről szó sem lehet. Amit a közvélemény ugys tudott, azt kénytelenségből az ellenzéki sajtó is tudomásul vette: hogy ami engedmény elképzelhető, azt a kormány mindjárt kilátásba helyezte, egyéb engedményt pedig az obstrukció sem préselhet ki a kormányból. De híresztelték mást is. Elsuttogva, vagy hangosabban mindenfelől szállt a hír, hogy a szabadelvűpártban szecisszió készül s a volt nemzeti párt, amint bevonult, most ki is vonul a többség sorából. Hát első sorban konstatálni kell, hogy a volt nemzeti pártból, mint ilyenről, effajta híresztelés egyszerűen képtelenség volt. A nemzeti párt túlnyomó többsége teljesen beolvadt a szabadelvűpártba s az áll és megy a párttal rendületlen összhangban. Megfelel azonban a valóságnak, hogy a volt nemzeti pártnak mintegy nyolc-tíz főnyi csoportja, mely annak idején szennvedélyesebben kelt ki a más körülmények között bekövetkezett ex-lex ellen, most meglehetősen gőbenében érezte magát s azért magatartását illetőleg této-vázott. Gróf Apponyi Albert távollétében nem lehetett tudni, hogy a této-vázók e kisd csoportja mennyiben támaszkodhatik gróf Apponyi Albert rokonszenvére. Még azt sem lehetett tudni, vajjon gróf Apponyi Albert tud-e egyáltalán az ő této-vázókról. Ma azonban a képviselőház közitszeletében álló elnöke hosszabb ideig tanácskozott a miniszterelnökkel s a tanácskozás a nézetek teljes összhangját mutatta, úgy az obstrukció megítélésére, mint a bekövetkeztető ex-lex állapottal szemben szükséges magatartás szempontjából. Széll Kálmán és Apponyi Albert teljesen azonos felfogást vallják a mai helyzetben. Mikor ez kiszivárgott a folyosón, már tapasztalható is volt, hogy a této-vázó kis csoport félre-

vesz rajtkant erő, előtte állván, s oly furcsa távoli akkordok csöngnek a fülünkbe. Szóval, nem azt ezt a képet jól megnézni. Nemesak azért, mert a kivitelező művészi. Egyébként is.

Zemplényi Tivadarhoz tudásra nézve kevés van hozzájárulhat. Nem döntöget nagy témákat, nem mer az erején fölül, tehát nem is hazudik, de amit célul kitűz magának, annak derekasan megfelel. Ilyen egyszerű, de szuverén tudással megfestett műve. A kosaras leány (84.) Egy másik képe: Szuklódkók (86.). Természetesen nem jó cím, de jó magyar zsáner. A 88. számú roppant szélesen „összevágott” apróság, bár elég nagy kép a terjedelmére nézve. *Szélányi* optikai s lelki forradalmat mer keresztil. Valami idegenszerűség csuszott bele a színeibe, skót borongás ülte meg ezt a magyar embert s szűrdök át a lelkén. Mintha megváltoztak volna a hangulatai s mások lennének a lelki szükségletei. Idegenszerű az *Eső után* (85.); a késő alkonyat misztikum a borong a 243-on, különös, szinte dantei tűzben égnek a 251. és 160. számok. Ami magyarosan pozitív, a 259-es, az még harmadévról való maradvány.

Boruth még mindig a régiék nyugodt, előkelő fölfogással kedveli s háttérül pedig a szürkes tónusokat szereti, talán azért, mert a szürke lénen a legindifferensebb szín, ebből emelkedik ki legjobban az arc. Fölfogásban, tartásban és színben ilyen régi rominszeccenációkat keltő a 93., a doktor *Bildskó* Gy. arcképe. Ha azonban az arcképből olvasni lehet, akkor doktor Bildskónak nem felel meg ez az erőltetett volaszezi póz. *Spányi*, az egykoron kódos ősi reggelek festője két misztikus képet tájképet küldött. Az egyik Reggeli szürkület, a másik Csókákó várába vezet út, (94., 100.) mindkettő oly sötét időben festve, amikor a palettán már (és még) nem lehet kivenni a színeket. Tehát inkább emelkedetből festett képek, a romantizmus meggyőző. Tehát lassanként ki fog veszni ez az alapiában véve nem komoly zsáner.

Csók István fölösleges dicsérni. 95-ös számú arcképe előkelő munka s nyoma szinte rajta a mult tárlaton kiállított néhány képéről levő brutális keménységnek. A fiatal *Huszár* (Herz) Vilmos és *Spányi* Kornél, akár eszandékosan, akár véletlenül kerültek egymás mellé, a képzeltet legnagyobbat ellentét. Az egyik talán tulkeveset lát a színekből, a másik tulsokat. De ellentétek nemesak színben, hanem modorban, kezelésben és fölfogásban is. Ha azonban Huszárnál a keveselátás ontudatos diszkrétció, akkor nagy reményekre jogosít, mert határozott művészi egyéniségnek a záloga. Huszár a saját és Veszter Imre országgyűlési képviselőnek az arcképét, *Spányi* K. pedig szintén a saját és József főherceg, meg egy másik magasrangú katona arcképét állította ki, piros-pozsgás, tulhajtottan egészséges színekben.

Vajda Zsigmond képeiről szólván, röviden meg kell emlékeznünk az olajpasztellról. Raffaelli francia festő találmányáról, mely pár hónap óta oly nagy kavargást keltett a művészvilágban s melylyel Vajda tárlati képei nagybórra festve vannak. Rajta kívül *Kacziány* Odón s *Bruck* Miksa is állítottak ki egy-egy olajpasztell készült képet s a magyar közönség abban a helyzetben van, hogy például ők is meggyőződjenek ez új festési technika előnyeiről és hátrányairól. A Raffaelli-pasztellek nagy hűhó előzte meg. Azt mondták, hogy kiküszöböl a festészetből minden piszkot és szalonnás kezelést, ami igaz is; s beálltálta a festés technikájának aranykora, ami azonban már kétséges. Raffaelli találmányának a lényege voltaképpen nem új, azelőtt is használták ugynevezett olajrudakat, melyek megszűntették a tiszta pasztellrudacsát, poros, morzsolódó hatását, de mégsem jöhettek dívatba, mert tartóssága s tónuserije sok kívánnivalót hagyott hátra. Raffaelli érdeme abban áll, hogy ezt az eljárást újra fölélesztette s használhatóságát kétképp az által biztosította, hogy az ő olajpasztelljeinek a színe állítólag sohasem másul meg, a vászonról

nem pattogzik le s egyenlő könnyűséggel használható vászonra, papírra és fára. Olyanok, mint a pasztellrudak, csak hogy hosszabbak, egymásra kenhetők, mint a tubusfestékek s vagy 200 különféle színárnyalatban készülnek, a legfránsabb tónusokat készen kapja az ember. A finom átmenetek pedig nagyon fontosak a művészetben. De hogy az olajpasztellek az eseteknélkül nem fogják kiszorítani, az kétségtelen. Mert a két művészi kifejezés mód lényege teljesen különbözik. Az olajpasztellek nagyon jól használhatók vázolásnál, impresszionista alkotásoknál, úgy műteremben, mint a szabadban s nagy előnye, hogy lehető kevés időt rabol, mert nem kell sem ecsettel bajlódni, sem olajjal pepecselni, sem spachtellal vakargatni, sem palettával balanszírozni, következtetésképp a kezelése ideálisan egyszerű. Szóval az impresszionisták nagyon meg fogják szeretni, mert természetfölfogásuk rhapszodikus voltának tökéletesen megfelel. Van azonban hátránya is. Az ecset anyagának jellege, a hajlékonyság, puhóság, szétfolyóság sokkal finomabb és gyengédebb szinkotésekre képesíti a művészt. Azokra a művészekre pedig, kik hatalmas nagy lapokkal szoktak dolgozni, mint Fényes, Szenes, Zemplényi, az olajpasztell erőszakolása könnyen végzetes lehet. Bizonyos festményeknek elsősorban festményeknek kell lenniök s ez csak az ecsettel érhető el. Van azonban közepes is (s ez az olajpasztellek egyik nagy előnye) t. i. az olajpasztell és a tubus-festék együtt is használható, összevegyíthető s egyik a másikkal átfesthető. Vajda képei közül *Szent István, Sikamlós pályán, Férőarckép, Nádas-táj* (232, 235, 236, 238.) vannak olajpasztellel festve s lehetnek ennek az új anyagnak előnyei és hátrányai, de bizonyos, hogy Vajdánál, ki már is nagy művészettel kezeli, csakis az előnye látszanak. A 235. például kis igényű apróság, s inkább az új anyag kitanulására való, de mindenkinek jól kell hogy tünjön ugy ezen, mint a 236. számú férfiarcképen a színek rendkívüli tisztasága, a valóságot teljesen

teszi akropulussait s ahol Apponyi megnyugodott, ott ők sem látják székesegnek az aggodalmaskodást. Még világosabban meglátszott ez este, a szabadelvű pártkörben, ahol már az egész párt egységesen jelentkezett s a minapi tétovázók is fenntartás nélkül hangzottak, hogy kitartanak a kormány mellett s ha az obstrukció ráoktroálja az országra az ex-lex állapotát, hát azt is nyugodtan állják. Nyilvánvaló tehát, hogy az obstrukció szegényebb lett egy reménységgel s arra már teljességgel nem számíthat, hogy a szabadelvűpárt szícsisója a közvélemény előtt az obstrukciónak némi igazolás-félt fog szerezni. Szó sincs róla. A szabadelvűpárt egységesen várja a következőket s lehetőségek ugyan, hogy lappang még egy-két, politikai fajultra jelentéktlenebb tagja a pártnak, aki tovább is tétovázik, de az már — ha van neki — csak a saját szakállára tétovázik.

Az új kvóta-küldöttség. Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház mai ülésében határozati javaslatot terjesztett be az új kvóta-küldöttség megválasztása iránt. A határozati javaslat, melyet legközelebb napirendre tűznek, így hangzik:

Határozza el a Ház, hogy 1867: XII. t. c. 19. §-a értelmében a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokkal közös költségek hozzájárulási arányának megállapítása céljából 15 tagból álló országos bizottság küld ki, melyből 10 tagot a képviselőház és 5 tagot a főrendiház választ.

A sorozás újabb elhalasztása. A hivatalos lap mai száma közli báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter újabb rendeletét, melylyel az idei fősorozást június 2-ikáig ismét elhalasztja. A rendelet lényeges része a következő:

Mintthogy a folyó 1903. évben kiállítandó újonckor megajánlásáról szóló törvényjavaslat az országgyűlés által mindaddig meg nem szavaztatott s így most már nincs kilátás arra sem, hogy az idei fősorozás a folyó évi június 4-ével megkezdhető és folyó évi június 10-ig terjedő időtartam alatt befejezhető legyen, ezenel elrendelem, hogy az ezidei fősorozás egyelőre és további rendeletemig ismételt elhalasztassék. Miután azonban a folyó évben kiállítandó újonckor megajánlásáról szóló törvényjavaslat a törvényhozás által talán mégis akként és oly időpontban fog elfogadhatni és törvényerőre emelteni, hogy annak alapján az immár több ízben ismételt elhalasztott ezidei fősorozás a folyó évi június 2-ától folyó évi június 25-ig terjedő időszak alatt végrehajtható lesz; ennél fogva felhívom a törvényhozást, hogy a folyó évi újoncra, utazási és működési tervezeteket, az az illetékes cs. és kir. hadkiegészítő kerületi és honvéd kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg, ismételt s oly módon állapítsa meg, hogy

az ezidei fősorozás esetleg a folyó évi június 2-ától folyó évi június 25-ig terjedő időtartam alatt legyen fogantatható és végrehajtható.

A mai ülés. A képviselőház mai ülésében Széll Kálmán miniszterelnök határozati javaslatot nyújtott be a kvóta-küldöttség megválasztása iránt. A Ház néhány nap múlva fog a határozati javaslat fölött dönteni. Magáról az ülésről kevés a jelentenivaló. Lengyel Zoltán féltékenykor beszélni kezdett, aztán beszélt, idézett, felolvásokat rendezett, szincerezált, míg két óra lett s az ülést be kellett rekeszteni. Egyéb pedig nem történt.

A két éves katonai szolgálat. A *Neue Freie Presse* mai számában a két éves katonai szolgálat kérdéséről a következőket írja:

Semmi kétség sem lehet az iránt, hogy az összes irányadó katonai faktorok megegyeztek abban, hogy a két éves katonai szolgálat a gyolagságnál és a tűzérsg egy részénél előbbre lépendő. A közös hadügyminisztériumban és a két honvédelmi minisztériumban lázas sietséggel dolgoznak a reform költségvetésének megállapításán. Az így már annyira előrehaladt stádiumba jutott, hogy a két éves szolgálati kötelezettség behozataláról szóló törvényjavaslat is készülőben van, s ha csak lehetséges lesz, már június havában a parlamentek elé fogják azt terjeszteni, a nélkül, hogy, mint az eredetileg tervben volt, bevárnák azt az időt, amíg a véderőterv revíziójára kerül a sor. A reform a tűzérsg egy részére, a műszaki csapatokra, valamint a lovasságra nem terjedne ki s arról sincs szó, hogy az egy éves önkéntesi intézményt megváltoztassák. Az irányadó körök, mint magától érthető dolgot jelzik azonban azt, hogy a két éves szolgálat behozatala a mai békeidőszak mellett el nem képzelhető, hanem ebben az esetben a békeidőszak jelentékeny felcserélődik elkerülhetetlenül szükségessé. Ebből következőképpen viszont, hogy az anyiszor óhajtott reform életbeillesztése igen jelentékeny pénzügyi terheket fog maga után vonni, melyekre nézve a kormányok előterjesztései részletes, koronákra és fillérekre menő felvilágosításokat fognak nyújtani. A reform tehát nálunk is éppoly pénzügyi és szervezeti következményekkel járna, mint Németországban.

Bizalom gróf Tisza Istvánnak. Az ugrai kerület szabadelvű választói nyilatkozatot tesznek közzé, amelyben kifejezik gróf Tisza István iránt való szeretetüket és bizalmukat. A nyilatkozat e hó 26-án, vasárnap adják át Geszten és erre vonatkozólag a szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága a következő felhívást intézte az ugrai választókerület szabadelvűpárti választóihoz:

A közelmúltban hírlapi cikkek és szóbeszéd által az a híresztelés terjedt el, mintha mi, ugrai szabadelvű választópolgárok a mi képviselőnknek, gróf Tisza Istvánnak, a jelenlegi politikai alakulásokban elfoglalt állása és eljárása iránt elvesztettük volna bizalmunkat, hogy személye iránt nem a régi ragaszkodással és szeretettel viseltünk. Mindezt az igazság szavaival pusztán lecafolni nem elég, itt tette van szükség! Mutassuk meg, hogy szeretett kép-

viselőnk, gróf Tisza István, politikai állásfoglalásában teljes, egyhangú meggyőződés súlyával bíró bizalmunk kísér, hogy személye iránt régi ragaszkodásunk és szeretetünk csak annyiban szenvedett változást, hogy az a válságos helyzetek közepette megerősödve, megacélozva még törhetetlenebb, még szívósabb lett! Ezen igaz érzelmeinknek bizonyítékát akképpen adjuk meg, ha szeretett képviselőnk gróf Tisza István iránt nyilvánított „Bizalmi Nyilatkozat”-ot minél tömegesebben, minél nagyobb számban írjuk alá és az aláírásunkkal megerősített Nyilatkozatot képviselőnk önthozná, Gesztre személyesen visszküld meg vasárnap, i. hó 26-án a déli órákban. Inand, 1903. április 20. Markovits Antal, az ugrai választókerület szabadelvűpártjának elnöke.

A komáromi küldöttség. Gróf Apponyi Albert megérkezett Bécsből s a komáromiak százötven főnyi küldöttségétől már ó vette át a katonai javaslatok ellen tiltakozó kérvényt. A küldöttség nevében Papp Elek beszélt, kinek szavaira gróf Apponyi válaszolt, hangsúlyozva, hogy a küldöttségnek bizalommal kell bevárnia a törvényhozás döntését.

A titeli mandátum. A Kuria II. választási tanácsa ma, hosszú szünet után, ismét petíciót tárgyal. A titeli választókerületben a múlt év december 29-én időközi választás volt. A mandátum ugyanis Zákó István képviselőnek közjegyzővé történt kinevezetése folytán gazdátlanul vált s a pótválasztás Jovanovics győzelmével végződött, aki 53 szótöbbséggel a kerület képviselője lett. A kisebbségben maradt Milosavlevics-párt a választást kérvénnyel támáta meg, amelyet ma tárgyal a Kuria II-ik választási tanácsa Kelemen Mór kuriai bíró elnöke alatt. Az ügy előadja Asztalos Aba kuriai bíró. A kérvényezők meghatalmazottja Szék Lajos ügyvéd, a megválasztott képviselő Ragályi Lajos, a választást Gábor Ilés ügyvéd védi. A kérvényezők előadják, hogy a választás csak azért ültött ki Jovanovics javára, mert a képviselő kortesei közvetítésével nagymérvű eteléseket és itatásokat rendezel; pénzzel vesztegette s igénybe vette a hatóságok illetékeseit beavatkozását. Vádolja a kérvény Vojnics István és dr. Turszky Pál választási elnököket is, hogy elogadtak jogosulatlan szavazatokat, ha az illetők Jovanovicsra akartak, szavazni és visszautasítottak jogosult szavazatokat, ha Milosavlevics pártján voltak. Kérk mindezek alapján a választás érvénytelenítését. Ragályi Lajos védő mindenképpel rámutat a kérvény petíciójának hiányosságára, nevezetesen arra, hogy a kérvény sehol sem kívánja a kifogásolt szavazatok érvénytelenítését, minél fogva a Kuria ennek eleget sem tehet; egyenkint cáfolgatván azután a felsorolt érvénytelenségi okokat s felajánlva a képviselő eskütelését is, a kérvény elutasítását kéri. Utána dr. Gábor Ilés szólalt föl a választástvédő választók érdekében. A petíció tárgyalását holnap délelőtt 10 órakor folytatják.

visszaadó anyagszerűsége s a téli táj hangulatának szinte megdöbbentő igazsága. Vajda, aki a nagy kompozíciókban való erejét a Múcsarnokban is, a parlamentben is többször megmutatta, az új anyagot nem akarta rászabadítani nagy koncepció alkotásokra, mert az mégis kockázatos dolog lett volna. Egyszerűen kísérletezni akart kisebb témákban s a pusztá kísérletezésből művészi alkotások kerültek ki, köztük egy gyönyörű kis magyar tájkép (238.), a művésznek talán legelső tájképe.

Ákácvirág.

(Kabos Ede novellái.)

— A Budapesti Napló eredeti fűtője. —

Kabos Ederől az a legenda járja íróemberek körében, hogy azért van olyan borotvaesze esze, mert azt a porciót, melyet más ember a lelke energiájából a kedélyére költ el, Kabos Ede mind az észére költi. A Kabos Ede kedélyét sohasem látják azok, akik az ő fájdalmasan logikus beszédét hallgatják, mert Kabos Ede a megérett egyéniség és a megérett ember, aki sohasem tévesztí össze a hangulatokat az igazságokkal. A legendából tehát mindössze annyi igaz, hogy Kabos Ede, aki most megint újabb kötettel ajándékozta meg a magyar irodalmat, a kedélyét csak nem látogatja, mert erős és férfias egyéniségével talán maga sem tartja őszellőnek, hogy játszadozzék olyan kincsekkel, melyeket finom és művészi íráskönyben az író alkotás óráiban okosan lehet értékesíteni.

Ebben a kötetben, mely előttem fekszik s amely a benne lévő első novelláról az *Ákácvirág* címet kapta, meglepő meleg kedély s a finom érzések egész skálája szól az olvasóhoz. Hogy ezek

az érzések a teljesen kiforrott ember, a jószemű és éles megfigyeléssel megáldott gondolkodó eszmévilágával forrnak egybe, az talán mégsem a kedélytelenség jele. Inkább az, hogy Kabos Ede már nem jár csak a hangulatok világában, hogy nem lágyul el minden emberi gyöngösz láttára s nem keres érzélgősségre való alkalmakat ott, ahol a modern írónak szociális igazságokat kell keresnie. S hogy Kabos Ede ezeket az igazságokat meg is leli, arról már garancia az az éles ész, amelylyel Kabos Ede megváradja.

Sokan vannak, akik a szociális igazságokat a szépirodai eszközökkel, nyelvvel, a kigondolt történetek és helyzetek erejével akarják belevinni az emberek tudatába. Valóban kevesek azok, akik ezt annyi szerenésével tenéik, mint Kabos Ede, bár tartozom neki avval, hogy éppen a történeteket mintha itt-ott túlságosan szceniozta volna. A vörös kendő című bravuros novellára gondolok, melyben csak azt az eszmét tartom igaznak, amely onovella testét teszi. Az embereket azonban olyan szituációkban látom, melyek egy kissé szinpadiasnak tűnnek föl. Ennyi eltérést az igazságtól szívesen látok azonban annál az elbeszélőnél, aki pennája erejével, színeivel s abszolút világosságával el tudja feleltetni velem, hogy haldokló emberek, ha bármily nagy lelki emóciók hatása alatt állanak is, halál órájukban nem operálnak a régi novelláiról eszközökkel. Az a haldokló öreg ember, aki a tüntető munkások ellen kivonult rendőrolovnak lesz áldozata, mintha egy kissé színházi szocialista volna, mikor a mankójára kötött vörös lobogóval fedi el arcát. A kép jó, szép és magyarzó. Van benne erő is s pompásan szolgálja a témát, de a dologból nem ismerem rá a verista Kabos Ederre. A másik hasonló tárgyú novella: *A fekete ruha* nincs meg-szceniozva, ennire kiépítve, de szebb, erősebb és igazabb emennél. Talán a legerősebb a kötet erős novellái között.

Ugyanaz, aki ezt a két novellát írta, ugyan-
 ebbe a kötetbe gyűjtötte bele az *Ákácvirág*, a *Jószemű inasa*, a *Kifordított esernyő* című történeteket is. Csodálni való, hogy ezek a történetek egy időben és egy pennából kerültek ki. Amazokban az erős ember beszél meggyőző, kemény szóval. Emezekben finom kedély és érett ötletesség csillog. A *Jószemű inasa* pompásan kitalált meséjével lep meg, az *Ákácvirág* finom hangulatot fest, annyi lágyssággal, amennyit igen jó mestereknek lehet csak találni. A *Vidra* című novella pedig a Kabos kedélyvilágának a fő argumentuma. Annyi melegséget, jóleső meghittsége és derült megfigyelést halmozott benne össze az írja, mint amennyit a családi élet meglehet egyre érző poéta tud csak. Mintha azt akarta volna Kabos, hogy ami gyöngéd szeretet disziti lelkét családjá iránt, azt mind rákaja ebben a novellában szereplő emberekre. A *Vidra* olyan novella, amelyet az iskolák antológiáiban jól esnék sokszor viszontlátnunk. Teljes és kifejelett formái, egyszerű nemessége és az a tiszta családi érzés, mely belőle szól, ennek a gonznak mintájára tessék.

A *Kosár*, a *Vén kecske* című novellák olvas-takor Mikszáth modora jutott az eszembe. Erős magyarosság, magyaros ötletesség és magyaros humor van bennük, de nem egészen Kabos dolga, bár színesebb teszik a kötetet és dokumentumai annak, hogy az író festékesládájában mi mindenféle szín van. Az *Ó című* chorál a maga nemében felette értékes, színből gazdag, dikkó-ban pompázó biszu. Szándékosan hagytam utol-jára *A tyúkvesz* című finom rajzot, mely az intim társas-genre remeke. Lélek van benne, nagy igazság s semmi pöz. Olyanféle, mint a Teles Ede terraktái.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 4/5 órakor Falk Miksa elnökelete alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: Lukács László, Darányi Ignác és Pásztor Sándor miniszterek. Granzewstein, Mohay és Kiss államtitkárok, Popovics, Soles miniszteri tanácsosok, Kernler fogalmazó. Az ülés megvitatása után a váms- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó javaslat előadójává Miklós Ödön választották meg.

Azután tárgyalták a tisztviselők felfüggesztésére vonatkozó előadói jelentést, amelyet Hegedűs Lóránt előadó dolgozott ki és amely egész elabórátummal jött ki magától. A jelentést, amelyről az egész bizottság a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott, Miklós Ödön, Neményi Ábrám, Schmidt József, Lukács László és Darányi Ignác miniszterek hozzászólása után két pótlás elfogadásával egyhangúlag hitelesítették. Végül Neményi Ábrám a pénzügyminiszter figyelmébe ajánlotta a különböző minisztériumokban szolgáló 125 tisztviselén segédlogalmazó helyzetét. Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy a kérdéses tisztviselők kinevezésénél különböző elveket követtek az egyes minisztériumok, azért az ügyet nem lehet egyenesen elbírálni. A felszólalást különben tudomásul veszi.

Hegedűs Lóránt előadó aztán ismertetette a szolgálati övadékról szóló javaslatot és azt elfogadásra ajánlotta. A javaslat régi és sokszor hangoztatott óhaját valósít meg, azonkívül a legújabb kormányzati egyszerűsítések egyike, mintán a központban felesleges tesz hat hivatalnokokat akik az övadékokat keresték, a akik sokkal többet kerülnék, mint amennyi övadékot kezeltek. Ezeket kívül sok más fontos ok is mind a szolgálati övadék megszüntetése mellett szól. A bizottság a javaslatot általánosságban és Bedő Albertnek a 3. §-hoz beadott egy módosításával együtt részleteiben is elfogadta és az erre vonatkozó jelentést is hitelesítette.

Beszámoló. Sopronból táviratozzák: Báró Solymossy Ödön a lövő kerület országgyűlési képviselője Csepregen, kerülete járási székhelyén beszámolót tartott a nagy számban egybesereglett választói előtt. Indokolta a katonai javaslat tárgyában elfoglalt álláspontját és kimutatta, hogy az ellenzék obstrukciójának az ország alkotmányára és egész gazdasági életére milyen veszedelmes hatása van. A választók lelkesedéssel fogadták a beszámolót és egyhangúlag biztosították a képviselőt bizalmukról.

Lovász Márton, az ó-kannizsa kerület képviselője vasárnap, e hónap 19-én beszámolót tartott Csantavér községben. A fiatal képviselőt választói fátylasmennettel és bankettel tisztelték meg.

KÜLFÖLD

A balkáni források. A török kultusz- és igazságügyi miniszter tegnapelőtt este levélben értesítette az örmény gregoriánus patriárkát, hogy az örmény forradalmi bizottság a husvéti ünnepekre csinyt készít elő, és megfelelő övintézkedéseket követel, valamint az egyházi ünnepségek korlátozását. A patriárka, bár az aggodalmaik alapjainak voltak, nyomban megfelelő körrendeletet intézett az összes egyházakhoz. A husvétit ünnepben a székesegyházak és a többi főtemplomokat katonaság és rendőrség őrizte. A rendőrnagyok az ünnepi ünnepségeket meggyőződött a tett intézkedésekről és hogy az egyházi ünnepségek mindenütt nyugodtan folytak le, amiből kitűnt, hogy az aggodalmaik alapjainak voltak és szándékosan terjesztették azokat. Az örmény patriárkátus is hasonló utasításokat kapott, de a görögök nem tartották meg az egyházi ünnepség és az örmények korlátozását. Az eddig érkezett jelentések szerint tényleg sehol sem történt semmi.

Konstantinápoly, április 21.

Essad basának, a szkutarii vilajet oszondorségi parancsnokának a szkutarii vilajet iszlami katolikus hegyi törzsei ellen irányult expedíciójáról most megbízható jelentések érkeztek. Az első balsiker és Marko Kuli hírhedt bandavezér elmenekülése után Essad basa tárgyalásokba bocsátkozott egyes bajraktárokkal. Mint hogy ezek közül a legtöbb a portától, bár rendelkezéssel segélyezésben részesül és közöttük egyáltalán nem uralkodó k egyetértés, csakhamar sikerült jóformán valamennyi engedelmeskedéséig bírni. Ehhez lényegesen hozzájárult egyrészt az Essad basa által terjesztett ama hír, hogy ő nemcsak a szultán nevében, hanem a hatalmak megbízásából is jelent meg, és másrészt a katolikus papság magatartása is, mely Essad basa különböző ígéretei következtében befolyást gyakorolt az egyenletlenkedő lakosságra. Késlelően fogva az egész vonalon engedett, csak Sétia és egyes különösen hozzáférhetetlen ponton fekvő falvak állottak ellent. Így Essad basa március 29-ikén bevonultott Resende. Ott a hírhedt asziai kajmakám üdvözölte őt, aki 50 emberrel jelent meg. Devala basa is megérkezett kíséretével Matidból üdvözlésére. Marko Gioni, a miriditák kajmakámja azonban bátorozottan visszautasított minden találkozást Essad basával.

Rasid basa expedíciójának összeredménye e szerint, ha a Resende való szabad bevonulása sikerült, eltekintünk, csekélynek látszik és voltaképpen csak néhány gonosztevő letartóztatására vagy önkéntes jelentkezésére szorítkozik. Ellenben Marko Kuli bandafőnök elmenekülése, akinek megerősített lakóházát Essad basa március 29-én lerombolta, e bandavezér tekintélyét csak emelte és az egész vidéken szóban és dalban ünneplik ennek a vakmerő főnöknek a tetteit, aki egyáltalán nem közönséges bandita.

Konstantinápoly, április 21.

Az összes török lapok jelentik, hogy az érkezett táviratok szerint a monasztiri vilajetben a husvétit ünnep mindenütt nyugodtan folyt le.

Szaloniki, április 21.

Tegnap egy 500 főnyi banda, többnyire bolgár egyenruhában Ragovitsé közelében átkelt a macedón határon és körülzárt egy 30 főből álló török csapatot. Az ütközet egész nap tartott, míg a törökök erőbítéseket kapnak Radovitséből és Strumicából és a bandát elkergették. Kilenc török és a bandából 30 ember elesett. A bandát erőlyesen üldözik.

Az osztrák Reichsrath.

Budapest, április 21.

Az osztrák képviselőház husvétit szünnapja a mai nappal véget ért. A mai ülés elején oly kevesen jelentek meg, hogy senki sem tudta, vajon tárgyalhatják-e a napirendet, amelyre egy munkássági kérdés volt kitűzve. Körülbelül egy órahosszáig tartott a beérkezett iratok felolvasása, mire Koerber miniszterelnök válaszlát Daszynski interpellációjára, aki Pininski galiciái helytartót azzal vádolta, hogy ellopta Tuczynski földbírtokos végrendeletét és Pininski grófnak Tuczynskihez intézett leveleit. A válasz kapcsán heves szóváltás támadt a miniszterelnök és Daszynski közt. Majd Schönerernek válaszlát Koerber a magyarországi „németülközők” dolgában, röviden, de korrektül.

Bécs, április 21.

A képviselőház mai ülése délelőtt 11 órakor kezdődött gróf Vetter elnökelete alatt. Az elnöki és kormány-előterjesztések bemutatása után a szociáldemokrata Daszynski visszatért interpellációjára, amelyben gróf Pininski galiciái helytartót hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolta. Erre a helytartó öccse, gróf Pininski Micisláv az elnökhöz intézett levélben a leggyalázatosabb kifejezésekkel támadta őt és azt állította, hogy gróf Pininski elhunyt édesanyját durván megsértette. A szónok kijelenti, hogy az interpellációban föl sem említtette az elhunyt grófné nevét és tiltakozik szavainak elferdítése ellen.

Nem az én tárgyalásos interpellációm, úgy mond, hanem gróf Pininski lelépése ártott családja becsületének. A végrendelet, a memoírok és értékes tárgyak tolvaja még ma is szabadon járják az országban s még ma se hallani hivatalos vizsgálóról. Ezen a párton ülnek képviselők, akik az elkövetett lopásban közvetve, vagy közvetlenül érdekelve vannak és ez bizonyos tartózkodást tenne kötelességüké. Kérde a miniszterelnököt, miért nem volt egy elítélő szava gróf Pininski Micisláv számára, amikor az szótól aljas módon megrágalmazta.

Koerber miniszterelnök válaszlát a fentemlített interpellációra. Kijelenti, hogy a leparaszolt hatósági vizsgálások dolgában vizsgálatot indított, amelynek eredményét közölni fogja a házzal. De már most konstátálja, hogy a helytartó ellen elhangzott vádak koholtak. A tény az, hogy 1902 január 3-án Tuczynski Kázmér hagyatékában volt néhány Grotter-léle vázlat és Kossak egy vízfestménye. A helytartó a tömegrendőrnök előtt kijelentette, hogy szeretné megvenni Grotter vázlatait, míg gróf Tarnowski a Kossak-léle ismételten pályázott. A képeket a szakértők 800 koronára becsülték s annyit is fizettek ki értük.

Daszynski: Nyilvános árverés mellőzésével.

Koerber: Az sem igaz, hogy iratokat loptak el, de tény az, hogy Tuczynski hagyatékában volt hat-nyolco jelentékeny levél a helytartó testvéreiről, amelyek a helytartó fényképeivel együtt a rendőrség útján a testvéreknél visszamaradtak. A miniszterelnök végül sajátvala konstátálja, hogy Daszynski attól nem riadt vissza, hogy egy nemes nő emlékeit meggyalázza. (Helyeslés a lengyelek padján.)

Daszynski: Ehhez a hivatalnoknak semmi köze. Ez az elnöki hatáskör dolga és nem az öné. Minket a nép választott meg, nem vagyunk mi a maga szolgái, mint a kerületi kapitányok!

Pernerstorfer: Olyasmit arrogál magának, ami őt meg nem illeti.

Daszynski: Ez nem a maga dolga, hanem az elnöké! Önnek nincs joga engem meglecselezni.

Elnök cseget.

Koerber miniszterelnök: Hozzám intézett kérdésre kell kötelességszerűen és a tényeknek megfelelően válaszolnom.

Daszynski: De nem ilyen hangon. (Lárma.)

Elnök újra cseget.

Pernerstorfer: Utasítsa rendre a miniszterelnököt, elnök ur! Ön olyan gyáva, hogy nem tudja megol-

Elnök: Pernerstorfer ur, őnt rendreutasítom!

(Nagy lárma.)

Daszynski: Am védjen tolvajokat, ameddig kedve tartja, de ut jegezze meg magának, hogy ki előtt áll.

Schumleier: Eljön a lengyelklub miniszterelnöke!

(Nagy lárma.)

Koerber azután Schönerernek válaszlát, aki a minapi interpellációjában azzal tenyegetődzött, hogy az osztrák németek másképp fognak gondolkodni a hármasszövetségről, ha a német birodalmi kormány nyugodtan tűri a magyarországi németek üldözését.

A jelen esetben, úgy mond, német birodalomról és magyar királyságról van szó, tehát két idegen államról. Az osztrák kormánynak tehát semmiféleképp sincs joga beavatkozni. Sőt a kormány még abban a helyzetben sincs, hogy a képviselőnek ezt a nézetét a monárkia hivatalos helyén átnyújtsa. Amennyiben az ügy a két közép-európai nagyhatalom szövetségével hozható összefüggésbe, úgy az ily fejtegetések számára legalkalmasabb hely a delegáció. Ott kitűnnek az is, vajjon az Ausztriában élő összes németek hajlandók-e az interpelláló által említett okokból támogatásokat megvonni attól a szövetségtől.

Daszynski azt mondja, hogy a képviselőháza nézve nem lehet közömbös az, hogy a helytartó egy örökségből képesarnokot vásárol és a kerületi kapitány közvetíti az üzletet. Indítványozza, hogy az interpellációjára adott válaszlát fölött egyik éjjeli ülésen indítsák meg a vitát. Az indítványt a szocialisták és a cseh radikálisok szavazatai ellenében elvetették. Minthogy az összes indítványozók a napirend javára lemondanak sürgős indítványai elsőbbségéről, a ház átér a napirendre, vagyis a választási igazolások tárgyalására. Goss előadó jelentést terjeszt elő a szövetségi gyűlésről a 33 órai vasárnap és 24 órai ünnepi munkaszünetnek betartására vonatkozó kérvények ügyében.

Koerber miniszterelnök válaszlát Seitz interpellációjára a katolikus iskola-egyesület március 21-iki gyűlésén történt események tárgyában és kijelentette, hogy ezek az események nem olyanok, hogy szükséges volna a külügyminiszterhez fordulni az olasz kormány előtt teendő bármiféle nyilatkozat végett, sem pedig az olasz kormánynak nincs szüksége a monárkia szövetségünőségének újabb biztosítására. Mindezek után ellenkezik a politikai komolysággal, ha ilyen alkalmakkor a monárkia békéjének veszélyeztetéséről beszélnek.

Seitz interpellációjára, melyben követeli, hogy közöljék a házzal a vizsgálat eredményét, melyet ama vád következtében indítottak meg, hogy Hanel Maria jaegerndorfi cselédleánynak állítólag rituális célokra vért vettek, Koerber miniszterelnök válaszlátban konstátálja, hogy e vád alkalmából beható, széleskörű vizsgálatot fogantatosítottak, mely kiderítette, hogy a vád alaptalan. A vizsgálat adataiból kétségtelen az is, hogy Hanel Maria talpán konstátál sérüléseknek önmaga okozta, még pedig valószínűleg gyűlöletből gazdója iránt, aki felmondott neki és akinek kellemetlenséget akart okozni. Hanel Maria ellen a bőséges bizonyítási anyag alapján hamis tanúzás és a nyugtalanságot keltő hamis hír terjesztése, valamint becsületsértés miatt vádat emeltek és a vádlottat el is ítélték négyhavi börtönrre, melyet most tölt ki.

Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után a napirend ki volt merítve. Pernerstorfer sürgött az alkotmányügyi bizottság jelentésének előterjesztését a 14. § eltörlése tárgyában. Grabmayer, mint az alkotmányügyi bizottság elnöke, azt válaszlátja, hogy a jelentést kinyomtatják és a ház dolga lesz, hogy azt napirendre tüzze. Abrahamovics kérdést intéz az elnökhöz, utalva arra, hogy Daszynski és Pernerstorfer a miniszterelnöknek az interpellációkra ma adott válaszlát alkalmával gyalázták a lengyel klubot a nélkül, hogy az elnök a házzabályok szerint rendelkezésre álló intézkedéseket ellenük alkalmazta volna. Kérde, mivel igazolja az elnök eljárását. (Tetszés a lengyeleknek.)

Baza cseh nyelven kérdést intéz az elnökhöz, miközben a baloldali ismételtlen Eláll-i-kialításokkal szakítják félbe. Mintán Baza befejezte beszédét, Fresh, Choc és Baza tolyton azt kiáltják:

— Válaszoljon, alelnök ur! Hiss ön ért csehül!

Ezen és hasonló cseh nyelvű kiáltások hosszú ideig tartanak és megakadályozzák a szólabán Pernerstorfer, akinek időközben Zacek alelnök átadta a szót. Miután a zaj végre csillapult, Pernerstorfer visszautasította Abrahamovics leekázását és tiltakozik az ellen, hogy a miniszterelnök Daszynski interpellációjára adott válaszlátban a képviselők erkölcsbírójává tette meg magát. Végül azt kérde, hogy miért nincs bátorsága az elnöknek az elnöki székből megtenni azt, amit egy férfinak tennie kell, hogy megörvja a parlament méltóságát. Daszynski kijelenti, hogy a miniszterelnök válaszlát ponton megerősítette az interpellációjában felhozott adatok helyességét. Ez chajtja, hogy a bírói vizsgálat épp oly tárgyilagosan ejtessenek meg, mint ahogy a miniszterelnök nyilatkozott. De tiltakoznia kell az ellen, hogy a miniszterelnök hajlandó a lengyel klub előtt, melynek 65 szavazatára számíthat, és a képviselőknek erkölcsi prédikál és ezért ismétli Pernerstorfernek az elnökhöz intézett kérdést.

Choc cseh nyelvű kérdést intéz az elnökhöz és a nagynémetek ismételtlen Eláll-i-kialításokkal szakítják félbe. Beszéde után a cseh radikálisok ismét sokáig kiáltanak:

— Hát teljelen már, alelnök ur! (Hosszantartó mozgás.)

Az ülést 4 órakor rekesztették be. A legközelebbi ülés április 28-án lesz.

A francia kulturharc.

Budapest, április 21.

Lourdes vége.

Megdöbbenő hír érkezik a gall fővárosból: Haute-Pyrénées megye prélatja közölte a lourdesi polgármesterrel, hogy a lourdesi barlangot legközelebb be fogják zárni. A francia közvélemény megfordítása, a nacionalisták diszkreditálása, a kongregációk megrendszabályozása az első lépés volt a francia kulturharcban. A második a lourdesi világhírű barlang bezárása. A harmadik talán a konkordátum fölmondása s az egyháznak az államtól teljes különválasztása lesz, amint ez Clémenteau nyilatkozataiból világosan sejtethető. Megdöbbenő a párisi hír, mert egyszerre bevilágítja az egyház és állam közti küzdelem rémületes nagyságát, mert beharangozza a világba, hogy ami Franciaországban most történik, az a világtörténelmi jelentőségű folyamat s végsőig menő harc, melynek utána az egyik fél mint nevető győző fogja fennenn lobogtatni zászlaját, a másik pedig halálos sebben fog elvérezni. Megdöbbenő a hír, mert oly ráirás leszámolásnak a jelzője, amelyhez fogható alig van a fölvilágosodás történetében, s megdöbbenő azért is, mert bizonyítja, hogy mily rettenetes elszántsággal és semmitől vissza nem riadó következetességgel végzi munkáját az egyik fél, mely bizonyosan számolt azzal, hogy példátlan intézkedése a jámbor hívek kétségbeesésének jeleként a tiltakozásának vihara lesz a válasz nemcsak a francia határokon belül, de azon kívül is az egész katolikus világban.

Legyünk bár hívő katolikusok, akik azt valljuk, hogy még mindig mennyi erő nyulnak bele e sárgómb sorsába, s hívős barlangok falairól és ták kőregéről úgy szivárogo az égi malaszt, mint a mézgafából a könny, — vagy legyünk a fölvilágosodásnak, a szabad gondolkodásnak fanatikussai, akik azt valljuk, hogy e siralom völgye az embereké, s nincs itt helye sem pánoknak, sem nimfáknak, sem lemuroknak, sem angyaloknak, sem isteni csodák megnyilatkozásoknak, s nem vagyunk hajlandók addig az égre nézni, míg mi emberek egymáshoz való viszonyunkat a földön el nem rendeztük, — a párisi hírt nem vagyunk képesek mélységes megfontolások nélkül fogadni. Mert megható minden, ami elműlik, s kétszeresen megható, ha — a fejlődés törvényeinél fogva — olyan műlik el, melynek gyökerei kétezer év óta ágaznak el a földben.

Lourdes megszűnik, csodátévő barlangját, annyi naiv hit végső menedéket bezárják, a pápa által megkoronázott Immaculatát, mint történelmi nevezetességet s az emberi szellem viszonyosságok fejlődésének érdekes dokumentumát elhelyezik egy muzeumban; a vendéglősök, kocsmárosok és amuletkereskedők, kik a hívek ajátatosságát csempő pénzre váltották, elszélednek más foglalkozás után nézván, és nem veri föl többé a kies völgy csöndjét a rendithetetlen hit szolozmája. És kivész az emlékeztetőből időnek folyamán Peyromale plébános neve, és bevonul lassankint a legendába a kis *Soubirous* Bernadette, akinek a szeplőtlen megjelent, könnyes szemmel panaszkodó el egy naiv pásztorlánykának, aki Franciaországnak talán még a nevét sem tudta, hogy isteni fiának haragja fenyegeti az egyházzal pártoskodó Franciaországot.

Lourdesra bekövetkezett az időfok teljessége s megszűnik, mint az isteni kegyelem legkiváltóságosabb helye. Fiaink már nem tudnának róla semmit, nem is sejténék, hogy mekkora tényező volt Franciaország s egész Európa katolikusainak hitében, ha ragyogó betűkkel meg nem őrizné emlékeztetőt, hű képét egy könyv, az emberi szellem nagyságának az Index által sújtott remeke, a Zola *Lourdesja*. Azé az emberé, ki megindította az Igazságot, de eljöveteletét hat lábnyira a földben várja, az örök sötétségben, hova nem hat le a diadalmas fény, melynek pirja már ott dereng a francia mezőkön.

Lourdes, április 21.

A lourdesi polgármesterrel közölte Haute Pyrénées megye elnöke, hogy a híres barlangot

legközelebb be fogják zárni. A polgármester kijelentette, hogy ez esetben nem vállalhatna felelősséget a rend fenntartásáért. A várost, mely kizárólag a zarándokokból él, rendkívül sújtaná ez az intézkedés és attól tart, hogy véres rendezetésekre kerülne a dolog. A prefektus és a polgármester Párisba utaztak, hogy a miniszterelnökkel értekezzenek erről a kérdéstről.

A kulturharc megindult az egész vonalon s lefolyása, tekintve az egyház nagyságát, az ezek által vezetett tömeg ellentállását, előre láthatatlan. A püspökök nyíltan ellenszegülnek a kormány rendelkezésének, mely megtiltja, hogy főlösztartott szerzetesek tagjai prédikációkat tartsanak a templomban, a nép pedig sok helyen erőszakkal akadályozza meg a rendelet végrehajtását.

Haverban mintegy kétezer ember tüntet a főlösztartott szerzetes-rendek tagjai mellett.

Grenobleban, amikor egy hatósági kézbesítő a karthauziaknak kézbesíteni akarta a rendőrbírói írását, vasúttal főlgyeztetett parasztlak utját állt, hogy a kézbesítő kénytelen volt az időzést a polgármesternek átadni.

Nantesban a nantesi püspök levelet intézett Combes miniszterelnökhez, amelyben kijelenti, hogy nem tiltathatja meg a prédikációkat és a vallásos cselekedeteket azokban a templomokban, amelyeket a miniszterelnök korrendeletemben említett.

Lyónban a lyoni bíboros-érsek levelet intézett Combes miniszterelnökhez, amelyben azt mondja, hogy sajátukára képtelen a miniszterelnök korrendeletemnek megfelelően rögtön keresztülvinni az istentiszteletek beszüntetését a nem engedélyezett imaházakban és nem tiltathatja meg a prédikációt olyan lelkeseknek, akik a törvény által érintett kongregációkhoz tartoznak.

Nimesben, minthogy a ferenczi szerzetesek nem akarták megengedni, hogy kolostoraikra hatósági zárt tegyenek, tüntetésre került a dolog. A csendőrség és a rendőrség kénytelen volt közbelépni és néhány tüntetőt letartóztatott.

Vannesban, a megyetanács ülésén gróf Lamoignon első beszédét mondott a kormány eljárása ellen, amely szerinte ki akarja irtani Franciaországnak a kereszténységet. A megyetanács olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben rokonérzetét fejezi ki a gyűlölködő és forradalmár kormány által megbélyegzett lelkeseknek, akik Franciaország nagyságáért dolgoztak, és azoknak az asszonyoknak, akik gyermekek, agastyánok és betegek ápolásának szentelik életüket.

Angersban a megyetanács olyan határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakoztak az ellen a törvény ellen, amely a családapaiknak megtiltja, hogy maguk válasszák a gyermekeiknek adott nevelést. A megyetanács mindent el fog követni, hogy a szülőknek ezt a jogát megmentse és a papi testületek fönnmaradását biztosítsa.

Páris, április 21.

Pichart nacionalista képviselő, aki a karthauziak műépítészé, a *Matin* egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy nézete szerint a zsarolási kísérletet kizárólag *Vervort* hírlapíró terhelte a felelősség. Minden politikai ellentét mellett kénytelen becsületesen kimondani, hogy Combes Edgárnak az egész dologhoz a legcsekélyebb köze sincs. Pichart megcáfolta azt a hírt, mintha le akarna mondani képviselői mandátumáról.

Páris, április 21.

Eddig a Párisban letelepült kongregációk közül csak kettő, nevezetesen a szent szakramentumok és az angol passzionisták kongregációinak tagjai engedelmeskedtek a hatósági kiutasításnak és hagyták el kolostoraikat.

Páris, április 21.

Ama kongregációk ellen, melyek kijelentették, hogy csak az erőszakkal fognak engedelni, a rendőrbiztos tegnap este a tényállás felvétele után megtiltotta a jelenlést. A rue de la Santé-ban lévő kapucinus-kolostor előtt ez alkalmattal több száz ember gyűlt össze, akik a szerzetesek mellett tüntettek.

HIREK

Budapest, április 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. A király ma hosszabb kihallgatáson fogadta Bécsben gróf Széchenyi Gyulát, a személye mellé rendelt minisztert. — József Agost 16-

herceg és neje ma este Kis-Jenőről Budapestre, illetőleg Tapolcsányba utaztak. — Vera württembergi hercegnő két leányával Víttebe érkezett a hannoveri királyné látogatására.

— A király mint védnök. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az operaházi zenekar tagjaiból alakult *Filarmoniai Társaság* ötvenéves fönnállása alkalmából Budapestben május 3-ikától 6-ikáig rendezendő országos zeneünnep védőségét eloadja.

— A szász király utazása. Dresdből jelentik, hogy az eddigi rendelkezések szerint *György* szász király előrelátólag április 23-án elutazik Gardemből. A király Pádován, velencén, Bécsen, Münchenen, Stuttgarton és Lipcsén. at utazik haza. Április 27-én érkezik Bécsbe; azonban 29-én délelőtt Münchenbe megy. Münchenből május elsején Stuttgartba utazik, ahol másnap esik marad.

— Finn diákok Budapestben. *Helsingfors*-ból való finn egyetemi hallgatók tettek ma látogatást az Egyetemi Könyvtárban, ahol *Idakari Győző* elnök üdvözölte őket német nyelven. A finn vendégeket *Zsemberi István* fogja kálauzolni a fővárosban. Meg fogják látogatni *ij. Szinyey Józsefet* is, a finn nyelvészet egyetemi tanárát.

— Goldzieher Vilmos kiténtetése. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. *Goldzieher* Vilmos budapesti tudományegyetemi címzetes nyilvános rendkívüli tanárnak és az Erzsébet-kórház szemsész főorvosának, az orvosképzés és az orvosi szakirodalom terén szerzett érdemei elismeréséül, a Ferenc József-rend tiszti keresztjét adományozta. A kiténtetett professzor mint gyakorló orvos és mint az orvostudomány elsőrangú művelője egyaránt európai hírnevet szerzett működésének. Tudományos munkái önálló alapon vitték előre a szemészet speciálisait, a tudós tanárnak éppen most van a sajtó alatt egy olyan műve, amelynek a megjelenését nagy érdeklődés előzi meg a tudományos világban. Jól megérdemelt kiténtetése széles körökben kelt örömet.

— A névtelen hercegnő. *Chemnitz*-ből táviratozzák: A *Chemnitz* *Tagblatt* azt írja, hogy a *Luxa* toszkánai hercegnő által viselkedő név megállapítása iránt minden oldalról beleegyezéssel megindították a tárgyalásokat, melyek melőbbi végleges megoldásra fognak vezetni. Mint a lap értesül, a volt trónörökösné grófnő címet fog viselni. A név végleges megállapítása tekintetében még nem történt döntés.

— Gróf Lónyayék örökösödési póré. Egy antwerpeni lap arról értesül, hogy gróf Lónyay Elemér elhatározta, hogy pör útján érvényesíti az elhunyt belga királyné hagyatékára vonatkozó követelését. Gróf Lónyay Janson ügyvédet, a belga kamara köztársasági pártjának vezetőit bízta meg a pör vitelével.

— Türr István a latin kongresszuson. Rómában a nemzetközi kongresszusok egymást érik. A történelmi kongresszust közvetlenül a mozogazdasági, majd a latin kongresszus követte. A latin kongresszus megnyitási ünnepélyen csak *Nasi* közoktatásügyi miniszter s több szenátor és képviselő jelent meg. *Nasi* olasz és *Chamité* francia közoktatásügyi miniszterek beszédei után nagy feltűnést s a nagy számban jelen volt románok közt nem kis megdöbbenést keltett *Türr* tábornok kitűnő hazánkfiának olasz nyelven mondott beszéde, mely körülbelül így hangzott:

„Nagy köszönettel tartozom a tisztelt elnöknek, amiért engem magyar embert e kongresszusra meghívni méltóztatott, és meghívásával elismerését nyújtva annak, hogy a bár nem latin származású magyar nemzetet jogosan megilleti a hely a latin nemzetek sorában, nemcsak mert századokon át megvédelmezte a latin kultúrát az ózmán betörések ellen, hanem mert a latin kultúrát a fenntartóssága alatti balkán-északi nemzetek közt is terjesztette. Magyarország a keresztény vallással együtt saját nyelve hátrányára a latin nyelvet is magávéa tette. Ez volt nemcsak hivatalos diplomáciai nyelvünk, de tudományos, sőt társalgási nyelvünk is a múlt század derekáig. Magában a parlamentben 1836-ig latinul folyt a tárgyalás. E címen én tehát örömmel veszek részt e kongresszus munkáiban. Az olasz és francia oktatásügyi miniszterek tényleges beszédekben az észszerűtást ajánlották önöknek. Az észszerűtást tartom én is a latin nemzetek föfeladatának; ezzel sok jót tehetnek, e nélkül pedig sok rosszat. Mindenekelőtt jegyezzék meg, hogy egyiknek szerencsétlensége nem képezheti a másiknak boldogságát.”

De Gubernatis belátta végre, hogy az oláhokkal való tüntetés nem talál visszhangra Itáliában s úgy látszik, fel is hagyott már dákóromán agitációjával. Különben *Óváry* Lipót résen van, hogy magyarellenes manifesztáció esetén ugy a sajtóban, mint nyilvános felolvasással megvédje a magyar nemzet igazát.

— Figyelmeztetés. Az *Országos Iparügyi* és *Figyelmeztető* a közönséget, hogy nevében valamely család bejárja a várost, adományokat és segélyt kérve. Az iparügyesület erre senkit fel nem hatalmazott és kéri a közönséget, hogy a jelentkező gyűjtőt a rendőrségnek szolgálatára áll.

— **A lippai királygyakorlatok.** Aradról jelentik: Az ősi hadgyakorlatokat szeptember havában fogják megtartani Lippa környékén. O felseje Aradon át szeptember 9-án érkezik Lippára, ahonnan az ujjfaisi kastélyba haj, ahol lakni fog. Itt három napig lesz ó felseje és szeptember 10-án utazik el. Ferenc Ferdinánd főherceg szeptember 7-én érkezik Radnára, ahol négy napig marad, amely idő alatt a barátok klastromában fog lakni.

— **Ersébet-szobor** Linsben. Ma volt 49 éve, nagy Ersébet királyné, szülei kíséretében, mint menyasszony bécsi esküvőjére utazóban Linsben töltötte az éjszakát, hogy másnap friss erőben folytassa útját a császárváros felé. Felső-Ausztria fővárosa nagyon szép fogadtatást rendezett akkor jöendő császárnénak, ma pedig leleplezte azt az emléktáblát, amelyet a látogatás emlékére a tartománygyűlés házába illesztettek, ahol a boldog menyasszony megállt. Az emléktábla a királyné mellszobrát tünteti föl, alatta két szépen megmintázott angyal, amelyeknek egyike a szobrot megkoszorúzza, másika pedig a felírása mutat.

— **Nagyszőlősi nők a miniszterelnöknél.** A nagyszőlősi Fehérkereszt-egylet tizenkéttagú női küldöttsége tisztelt meg a délelőtti a képviselőházban Kálmán miniszterelnöknél. A küldöttséget báró Perényi Zsigmondné elnök és gróf Csaky László főispán vezették. Kérelmük oda irányult, hogy a belügyi kormány által a közeljövőben létesítendő állami gyermekmely nem Munkács, hanem Nagyszőlősen állíttassék fel. Széll Kálmán miniszterelnök a női küldöttséget igen szívesen fogadta, megígérte az ügy alapos megvizsgálását és amennyire lehetséges, támogatását. Egyben köszönetét fejezte ki a nagyszőlősi urasszonyoknak azért a meleg rokonszenvért, amellyel a gyermekügy ez igen fontos ága iránt viseltnek, s felkérte őket, hogy továbbra is támogassák őt a jelentős szociális munkájában. A női küldöttség a miniszterelnöktől zajosan megköszönt, majd a karzatra vonultak fel, hogy meghalgassák a képviselőház ülést.

— **A Budapesti Orvosszövetség** ma délután tartotta meg ezévi közgyűlését Schwarzer Ottó udvari tanácsos elnöke alatt. Az elnök megnyitó beszédében örömmel jelentette, hogy a szövetség alelnökeit, dr. Eisler Gyulát a király nemességgel tüntette ki.

A napirend előtt dr. Rózsavölgyi szöval fel ez iránt, hogy az országos orvosi szövetség, amely pedig egy 80.000 koronás segélyalapot gyűjtött össze, nem segíthet eléggé az orvosok özvegyeit és a nyomorogó orvosokat. Az orsz. szövetség ezidőszent csupán egy özvegyet segítve állandóan s néhányat 50 koronás egyzersmindenkori segélyösszeggel. Az elnök megígérte hogy oda fog hatni, hogy az országos szövetség olyanokat is segítsen, akik nem voltak a szövetség tagjai, és azok özvegyeit. Dr. Torday Ferenc, a szövetség titkára előadást tartott a háiorvosok fizetés ügyében. Előterjesztést intéz a szövetséghez, amelyben az orvosok részére írásbeli megbízást kíván. A közönség egyrésze az orvosi honoráriummal mindig adós marad, s másrészt hogy a honoráriumnak törvényes formája legyen, egy egységes szerződési blankettát ajánl, amelyet az orvosi nyugdíjgyesület alapja javára a kerületi orvostársaságok árusítanak. Dr. Torday javaslatát szívesen fogadta a közgyűlés és érte az eladónak köszönetet szavaztak. Dr. Eisler Hugó főtitkár tudatja, hogy az orvosszövetség által megindított mozgalom szép arányokat öltött. Előadó tanácsára ugyanis elhatározták, hogy a betegsegélypénztárak orvosainak díját rövidsálm és más alapra kell fektetni. Eddig 800 orvos kötelezte magát a szövetség mozgalmanak támogatására. Remény van azonban, hogy az összes orvosok hozzá rognak járulni s akkor más rendszerhez kényszeríthetik a betegsegélypénztárakat és egyleteket. Dr. Gyurkányi Emil indítványozza, hogy a belügyminisztériumnál szorgalmazza a szövetség az államig megállapított díjgyekek némely tételének kijavítását, amelyet a közgyűlés magává tett. Ezután tagfelvételek következtek, amely után az elnök a közgyűlést bezárta.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmányi legutóbbi ülésén elhatározta, hogy *Deutsch Antal* volt alelnökének küldöttség útján fogja átnyújtani a jegyzőkönyvi kivonatot, mely az egyesület alakítását és segítő-alapja megteremtését körül szerezett érdemeit megörökíti. A küldöttséget ma vezette Vészi József elnök *Deutsch Antal*hoz. Üdvözlő beszédében tolmácsolta az egyesület tagjainak hálás köszönetét és ragaszkodását Sajnálatának ad kifejezést, hogy másémmi nagy eloglalt-sága miatt az alelnöki tisztség viselésére tovább nem vállalkozott, de kéri, hogy az egyesület vezetéségét ezután is támogassa nehéz munkájában. *Deutsch Antal* válaszában köszönetet mondott a nem várt kitüntetésért és ígérte, hogy az egyesületet több telhetőség támogatni fogja abban a nemes törekvésében, hogy az minél hathatósabban védelmezhesse meg az újságírók erkölcsi érdekeit.

— **Hálózás.** Réns Gyula moóri ev. ref. lelkész, a dunántúli ev. ref. kerület számvevője és tanácsbírája, ma éjjel 60 éves korában Moórott meghalt.

— **Az örök tűz vége.** A Lumpácius Vagabundus nevezett igen naiv életképpen van egy részeges eszmádia, aki az örökös mámorban az-al vigasztalja magát, hogy úgy is eljön memsokára az üstökös csillag és tönkrelapítja a világot. Akkor aztán mit ér a józanág... Ez naiv dolog, különösen egy részeges eszmádia agyából, de effélékkel biztatnak a tudományos alapon álló urak is. Egy szörnyen kritikus nappal, amelynek a beveződése után csakugyan egyforma semmik lesznek valamennyien. Tönkre megy a világ. Vagy belénkfut a bolygó s széjelletti ezt a sárgolyót, vagy mi rohanunk bele vakon a napba olyan formán, mint a gyertya lángjába az amugy is rövid életű lepke. A legkevésbé szörnyű vég még az, hogy kihűl a föld. Ezzel a legkönnyebben megbátkozunk az ember, hisz a procedura legalább szép lassu s ha tavaly olyan irtózatos kitérésre volt képes a Mont Peleé, talán nem is következnek el egyhamar. Lehet még odabenn tűz bőven. Ezt a laikus mondja. Egy amerikai természettudós egyebet mond azonban. Azt, hogy a kihűlés már nagyban folyik a föld belsejében. Olyan nagyon megfogyatkozott odabenn mélyen a kéreg alatt a föld éltető tüze, hogy a mostanában tapasztalható abnormis időjárás már erre vezethető vissza. Ilyenformán tehát — amint az a messziről jött írás mondja — a föld kihűlésének elmélete nemcsak tudományosan bizonyos, de gyakorlatilag már meg is kezdődött. S valóban, ha elgondoljuk, milyen ez az ideitavas, hajlunk is némileg a tudós amerikai véleménye felé. Mert végre, ha megszokott dolog is, hogy áprilisban boru és verőfény gyorsan váltakozzék, az már határozottan ellenkezik az eddigi megszokással, hogy hózatvarok és száraz, de fagyos szelek küzdelme töltse be a tavasz első hónapját. Hol van azonban a felelet arra, hogy miért esett meg az a másik abnormitás, amit izzadva állottunk ki márciusban mi boldog pestiek? A márciusi forró napok idején nem volt érezhető az, hogy kihűléseben van a föld, s csak éppen azt az abnormitást veszi figyelembe a tudós ur, ami neki kapóra jön a maga igazságának bizonyítására? Ilyenformán nem igen tárgyilagos tudós lehet az amerikai ur s mi a föld természetrajzában járatanabb, egyszerű emberek nyugodtan alhatunk. Szép idő beletelik még abba, míg a nagy kazánban kialszik a tűz.

— **Házasság.** Ifjú Bradi Sándor m. kir. földmívelésügyi miniszteri segédfogalmazó tegnap tartotta esküvőjét a III. kerületi újlaki plébánia-csombomban Déri Jennelly, dr. Déri Emil nyugalmazott cs. és kir. hadtengerészeti főorvosorvos leányával, Déri Izidornak, a Luiza Gözmalom-Részvényársaság vezérigazgatójának húgával. Tanuk voltak: Lovas Sándor miniszteri osztálytanácsos és Csajlik Alajos rendőrtanácsos. Az esküési szertartást dr. Ott Ádám újlaki plébános végezte. A templomot zsúfolásig megtöltötte az előkelő násznép, amelynek sorában ott voltak: Benedek Sándor közigazgatási bíró, Bartók József miniszteri tanácsos, Vési József és Sándor Pál országgyűlési képviselők, Beimel Sándor tőzsedatanácsos, Rieger, Schwarzs Ármin és Sonnenberg Imre igazgatók, Bernbaum Imre portugál konzul, Ullmann Pál szerb konzul, Sajtó Sándor kerületi kapitány, dr. Stern József fővárosi bizottsági tag stb.

Sztré János eljegyezte Kaiser Etel kisasszonyt Budapestben.

— **Az ácsi tüzoltó-egylet jubileuma.** A komárommegyei Ács községben szép ünneppé szült fel vasárnap Amcsen Sárközy Aurél főispán, Antal Gábor ref. püspök, a tüzoltó-egylet elnöke, Övöry Ferenc orsz. képviselő, az országos tüzoltó-szövetség alelnöke, Forster Géza az OMGE igazgatója, Konkoly-Thege Lajos főszolgabíró stb. vett részt. Délelőtt érkeztek Komárom és Győr küldöttségei Barkányi Ferenc és Wallner György parancsnokokkal. Délelőtt a község disz- közgyűlést tartott, amelyen Antal püspök remek beszédben vázolta a husz év óta fennálló egylet működését, amely egyike az ország legjobban szervezett egyeleteinek. Beszéd után Sárközy főispán is. Csermák Hugó gyárigazgató, az áll. tüzoltó-egylet parancsnoka meleg szavakban mondott köszönetet a lelkes beszédért. Ez alkalommal dr. Övöry, szövetségi alelnök tizenhárom tüzoltót éremmel tüntetett ki. Délben Csermák igazgató ebédet adott, este táncmulatság volt.

— **Lelesz pusztulás.** Sátorlajhajról jelentik: Leleszen Zemplénvármegye egyik legvirágzóbb községében tegnap este nagy tűz pusztított. Este 9 óra-kor a városi istálló kigyúlt s csakhamar a házak nagy része lángokban állt. A tűz a dűhögő orkánban másnap reggelig tartott. Ötven ház a melléképületekkel együtt leégett és hetven család maradt hajléktalanul. A református templom és az iskola épségben maradt, míg a Temető-utca egyik oldala egy ház kivételével elpusztult.

— **Titkosztas öngyilkos.** Tegnap a keleti pályaudvaron egy 30—35 évesnek látszó nő leugrott a robogó vonatról, amely kezét és lábát dősszeronosolta. A nő a Rókus-kórházba vitték. A rendőrség több ízben kihallgatta a nőt, aki azonban semmiféle felvilágosítást sem ad személyére vonatkozólag. A rendőrség mindössze annyit tudott meg az asszonyról, hogy Scheibel Józsefné a neve.

— **A latin mint világnyelv.** A latin kongresszus, amely a mult hét végén Rómában tanácskozott, a latin nyelv internacionalis nyelvként való terjesztésének a kérdésével is foglalkozott. Csaknem az összes szónokok rámutatnak egy világnyelvnek a szükséges voltára s hogy a latin nyelv volna erre a legalkalmasabb. Fornari tanár ezt a véleményét iornallag tökéletes latin beszédben fejtette ki. De Gubernatis professzornak az indítványára elhatározták, hogy latin szótárt dolgoztatnak ki modern szavakra és oda fognak hatni, hogy az akadémiai iratok latin nyelven tegyék közzé. Azonkívül terveznének egy nagy nemzetközi latin kongresszumot Rómában, amelyben a mindenfelől való ifjakat erős latin szellemben nevelnék.

— **Három hivatalnok szerezetlensége.** Mindennek meg kell hogy legyen a maga kezdete, anélkül nem indulhat meg. A szigorban is annak a csodálatosn jóvialis pénzkezelésnek a megtorlásában, amivel a fővárosnál ezidőig kezelték a közvagyon, míg be nem ütött a nagy bomba, a Kecskeméti Győző tolvajsága. S hogy meg kell tenni az első lépést az új rendszer beállításában, ennek az áldozata a fővárosnak három derék régi tisztviselője. Mert tisztességes emberek mind a hárman s nem ók az okai a szerezetlenségüknek, hanem a rendszer, amiben éltek s aminek a megváltoztatása alulról nem kezdődhetik el.

A belügyminisztérium fegyelmi választmánya, mint már tegnap jelentettük, marasztaló ítéletet hozott a Kecskeméti-tele sikkasztásban érdekelt fővárosi tisztviselőkre. A fegyelmi választmány elnöke Gulner Gyula államtitkár, tagjai Fascho-Moys Sándor és Sölley Sándor miniszteri tanácsosok, előadó Eberghényi Sándor miniszteri titkár. Az ítélet Hoffmann Sándor adófőosztárost pénzbírsággal és vagyonai felelősséggel, Szindely Ede pénztárost és Leypold Lajos ellenőrt hivatalvesztéssel és ugyanasok vagyonai felelősséggel sújtotta. Hoffmann harminckilenc, Szindely huszonhat és Leypold tíz év óta szolgált a fővárossal.

Mind a három hivatalnokkal szemben nagy a részvétel a város házán. Valószággal megdöbben-tette a tisztikart az ítélet szigorúsága, mivelhogy tudnivaló az, hogy a régi usz az oka annak, hogy egy diurnista ennyi rengeteg pénzt lophatott, és nem ezek a tisztkező emberek. A három tisztviselő nem is nyugszik meg az ítéletben, hanem pörüknek újból való fölvetését kéri, amih-ez joguk van a törvény értelmében. A vagyonai felelősség kérdése pedig a polgári bíróságnak ad majd dolgot s ilyenformán valószínűleg hosszú pörökódásra van kilátása a fővárosnak.

— **Rádium-telep.** Egy pétervári telegramm jelent, hogy egy orosz mérnök az ázsiai határ közelében rádium-telepet fedezett fel, ahol ez az értékes elem szabad állapotban fordul elő. Ha ez a hír igaz, akkor ez a felfedezés kiszámíthatatlan horderejű, mert a rádium tudvalevőleg állandóan fényt bocsát ki magából, anélkül, hogy sulyából veszítene.

— **Zöld trafikoscok asombatja.** A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint az izraelita dohánycikárosok szombati napokon a dohánylelőhely üzemeltetéseikben e célra külön elkerített helyen megbízott által gyakorolhatják, de tartoznak gondoskodni arról, hogy ez elköltözt dohánylelőhelyiüzletök lőbérátara után legyen hozzáférhető, hogy az eladás folytonossága biztosításáért és hogy a fogyasztókönzség igényeinek kielégítésében fennakadás ne történjen. Az elarusítóhelynek ez intézkedés folytán esetleg szükségelt átalakítás legkésőbb folyó évi június hó végeig lesz foganatosítandó.

— **Egy milliomos öngyilkossága.** Egy milánói telegramm jelenti, hogy ott nagy föltűnést kelt Binda Ambrosio duszagad gyáros öngyilkossága. Binda főnöke volt Olaszország egyik legnagyobb papiros-gyárának és egy gombgyárnak. A gyáros tegnap délelőtt, mint rendesen, hivatalába ment s szobájában dolgozott. Amikor később a gyár egyik főtisztviselője a szobájába ment, a földön fekvő holtan találta. A revolver csövét, amelylyel agyonlőtte magát, valószínűleg erősen a halántékához szorította, azért nem hallották a lövés zaját még a szomszéd szobában sem. Binda atya három gyermekének több mint harmincemillió lírara rugó vagyonot hagyott. Az öngyilkos milliomos csak negyvenkétéztendő volt, nőlen és teljesen egészséges ember. Gyárát óriási összegeket jövedelmeztek s azért senki sem tudja, hogy miért lett öngyilkos.

— **Régi bűn.** A rendőrségen a napokban megjelent Benedek Julia szobaleány és egy régi bűnt ismertetett fel. Elmondta hogy két évvel ezelőt viszonyt kezdett egy bűnhivatalnokkal, aki a Vadász-utca-ban lakik. Ez viszonynak már jelentkeztek a következményei, amikor a hivatalnok elvitte őt a Vármegeháza-ucába egy postaszolga feleségéhez, hogy segítsen a bajon. Két hétig leélt a szobaleány az asszonynál, amikor a kis gyermek a világra jött. A postaszolga felesége az apróságot nyomban megfogadta és a kis holttestet valahol elrejtette. A rendőrség a leány vallomása folytán megindította a nyomozást és a postaszolga feleségét szándékos emberölés oímán tartóztatta. A postaszolga felesége tagadja a vádat.

— **A Duna-ünnepély előkészületei** annyira főkeltették már a közönség figyelmét, hogy a központi irodánál, valamint a jegyelárusító-helyeken rohamosan vásárolják már a belépő-jegyeket. A rendezőbizottság pedig, a maga részéről mindent megtesz, hogy az ünnepélyen résztvevő közönség kényelme teljes, élvezete zavartalan legyen. Az ünnepély rendezőbizottsága gróf Hadik-Barkóczy Endre vezérte és Rudnay Béla főkapitány, Devecis műszaki tanácsos, Boda kapitány, Enkl főügyelő és Reiman Gyula tükör részvétele mellett bejárta a Duna mindkét partján az ünnepély színhelyét. E bejárás tapasztalatai alapján állapították meg azokat az intézkedéseket, melyek a szokatlanul nagyarányú ünnepély méltó lefolyását biztosítják. Meghatározták, hogy a korzónak elzárt részeibe hány néző bocsátható be. Gondoskodott a bizottság arról, hogy a közönség a korzókban szabadon mozoghasson. Tolongás itt éppúgy nem lesz, mint a hajókon, mert a jegyeket korlátozott számban adják ki. A tribünök rendkívül kényelmesek lesznek. A bizottság intézkedett, hogy egyes tribünököt részut állítsanak föl, mert így a kilátás teljesebb lesz. Az ünnepély egyik legszebb része, a hajók felvonulása és sétéja, a hajózási bizottságot foglalkoztatja.

— **A vármegyei tisztviselők tanácskozására.** Beniczky Lajos pestmegyei alispán a következő meghívót intézi a vármegyei tisztviselők országos nagybizottságának a tagjaihoz:

Van szerencsém a vármegyei tisztviselők országos nagybizottsága t. tagjait Budapesten, a vármegyei házban nagytérben, április hónap 25-én délután 3 órakor tartandó tanácskozássra tisztelettel meghívni. Budapest, 1903. április 21. Beniczky Lajos alispán, mint a vármegyei országos bizottság elnöke.

— **A Kassai nagy sikkasztás.** Kassai város törvényhatósága ma este óriási érdeklődés mellett tartotta rendkívüli közgyűlését a nagy sikkasztás dolgaiban. Péchy Zsigmond elnököl főispán a szűzvenletes események feletti mély megdöbbenéssel festette a helyzetet, azután előterjesztette jelentését.

Horalek sikkasztását ugyanadd, az ósdi kezelés ideje óta és a hiányos ellenőrzés tette lehetővé. A könyvek szerinti 957.000 korona helyett 832.000 korona volt tényleg a pénztárban. Az elszámoltatott összeg 125.000 korona, a városi házipénztárakból 68.000 korona, a városi ápokból 51.000 korona és 21.000 korona magánjelét. A főispán beszámolt a tett intézkedésekről. A pénz valószínűleg teljesen megértül, amennyiben a ma lefoglalt ingatlan egy magamaga megér 40.100 koronát. A számviteli könyvek megvizsgálása fogja kideríteni a teljes valóságot. E célból a miniszter elküldi Payer Béla belügyminiszteri számvevőrségi főnökö, aki holnap érkezik. Münster Tivadar polgármester a fegyelmet megelőző vizsgálatot kéri maga ellen ellenőrzési tevékenységének tisztázására. Péchy főispán eljénzés között kiemeli a polgárságnak Münsterhez való bizalmát. Azután egymástól teálan Szentlélek Gyula árvászeiki elnök, Benczur Géza főügyész és Siposs Bertalan főszámvivő, a fegyelmet megelőző vizsgálatot kérve maguk ellen. Péchy Zsigmond indítványozza ugyanezt Hollay Adolf volt főszámvivő és Kemény Lajos levéltáros ellen is. Az utóbbi kivételével valamennyi ellen elrendelték az előzetes vizsgálatot. Stecher Károly bizottsági tag indítványozza, hogy a polgármestert bízzuk meg a vizsgálattal. Ezer Ödön sajnálattal kijelenti, hogy az lehetetlen. A vizsgálatot a törvényhatóság közigazgatási bizottsága fogja megtartani. Kresz János kérdi, hogy a Rákóczi-szobor alap éppen maradjon-e. A főispán kijelenti, hogy még nem vizsgálták meg, de a város szavaiat érte.

Horaleket a vizsgálóbíró egész nap vallatja. Horalek azonban mitsem akar tudni a sikkasztásról, mondván, hogy valaki tudtán kívül beleunt a pénztárba. Kiderült, hogy Horalek Kassán hat kocsmának tulajdonosa más-más nevek alatt. Nagyrésztük rosszul ment, de 6 borainak kimerése véget ért. Horalek a fogházban szorgalmasan tanul angolul és büntetésének letelte után Amerikába készül. A rokonok mitsem akarnak róla tudni, neje válni készül.

— **Kirabolt községhez.** A lipótmegyei Hibbe község házat szombaton éjjel ismeretlen tettesek feltörték és a jegyzői irodában levő százkoronányi pénzkészletet kirabolták. A rendőrség a tettesek nyomában van.

— **Letartóztatott milliomos.** Monte-Carloban, mint a Daily Expressnek onnan jelentik, váratlanul letartóztatott Kroglikov ismert orosz milliomos. Kroglikov évek óta lakott nejével, ki Kurosov hercegnő rokona a Rivierán. A letartóztatás éjjel történt, a gazdag orosz hálózataiból cipelték ki a rendőrök, megkötötték és gyalog vitték ki a monte-carloi rendőrségre. Az egész ügy nagyon titokzatos. Azt beszélik, hogy Kroglikovot súlyos büntényekkel, így többek között azzal vádolják, hogy egy rendőrt meg akar gyilkolni. A letartóztatásnál az orosz kétségbeesetten védekezett, úgy hogy ruhái testén rongyokká váltak. A letartóztatott barátai és rokoniak azt állítják, hogy Kroglikov a monte-carloi rendőrség önkényének és tulpajásának az áldozata. Kroglikov a Rivierát látogató idegenek legelőkelőbbjei közé tartozott. Az orosz udvar legfőbb hivatalnokai baráti viszonyban élt és a legutóbbi monte-carloi virágcsatán pazarul földszittelt kocsiával első díjat nyert. A Kroglikov ellen foltozott vádat hír szerint

25-én fogják tárgyalni, addig a monte-carloi rendőrség minden illvilágosítást megtagad.

— **A tiara eladója.** Mert nemcsak a tiara készítője, Rohumovszky, hanem az eladója is nevezetes személyiség ebben a hosszán nyúló ügyben. Néhány lap azt írta Párisban, hogy Huber a neve, más lapokban az volt, hogy fésűs Bécsben és Franz Vogelnek hívják, s a tiara eladása után nyomtalanul eltűnt, de azt egyhangulag konstataáltak a lapok, hogy a Louvrenak nem sikerült kinyomoznia az eladónak a címét. Egy bécsi lap mai számában egy „beavatott” közli, hogy ő tudja az eladónak igazi nevét és az illető Anton Vogel régiségkereskedő Bécsben a 4-ik kerületben a Margarethen-strasse 21-ik szám alatt. A Zeit egyik munkatársa felkereste ezt az urat, aki a következőket mondta el:

— Apám eleántosont-esztergyólyos volt és a Heumühl-gasseban volt üzlete. Én is az esztergyólyoságot tanultam, de később abbahagytam és régiségkereskedő lettem. Mint ilyen működöm Bécsben évek óta és megbízhatónak ismernek. Mint kereskedőnek és ügynöknek a tiara eladását is felajánlották nekem. Annyi vagyonom nem volt és ma sincs, hogy a tiarát megvehessem, azért hát elváltam a közvetítést, de csak azzal a feltétellel, hogy a művet több archeológusnak és szakértőnek megmutatom a valódiságra nézve. Az én szakértelmem nem olyan nagy, hogy olyan nehéz kérdést, vajjon a tiara valódi-e, vagy hamis, magam dönthessem el. Kivánságomat a megbízom, Hochmann teljesítette is. Több archeológussal megvizsgáltam a tiarát s ezzel híven teljesítettem kötelességemet. Még ma is birtokomban vannak azoknak a tudósoknak a véleményei s ezek teljesen fölmúntak esetleges vádakkal szemben. Bővebbet a dologról nem akarok és nem tudok önnek mondani. Semmiképpen sincs még okom arra, hogy előtérbe tojjam magamat. Egyelőre még semmi közöm nincs az egész tiarahistóriához, mint becsületes ügynök közvetítettem a vásárt s azért az én szerepem ebben az ügyben teljesen tisztá.

Csak azt az egyet bámulom, hogy Párisban sem a nevetem, sem a lakásom címét nem tudák s így tárgyalnak, mint aki eltűnt. Mikor 1896-ban eladtam a tiarát a Louvrenak, akkor már itt laktam, ahol most lakom. Párisban három hetet töltöttem, mert várom kellett a közvetítői díjmarra és a pénz átvételét a Louvrenak teljes nevémmel és címmel nyújtattam.

Semmisetre sem jövök számlatábla az egész ügyben, mert különben az iteni francia nagykövetség már keresett volna. Ez eddig nem történt. És másfelől sem voltak felelősségre. Ha bírósági tárgyalásra kerülne a dolog, amit az ügyek eddigi állásánál fogva nem hiszek — a magam személyére nézve legalább kizártnak tartok — akkor teljesen igazolhatom magamat.

— **Mérenylet egy detektív ellen.** Izgalmas esemény zavarta meg ma délelőtt a büntetőtörvényszék egyik tárgyalását. Ma tárgyalta a törvényszék Pollák Mór zsebtolvaj büntnyét. A hallgatóság nagy részét zsebtolvajok tették ki. A tárgyalásra be volt idézve Sarkadi Ador tiktos rendőr is, aki Pollákot elfogta. Amikor Sarkadi megjelent a tárgyaló-teremben, a zsebtolvajok telmsérték és elkecseregettek támadtak a detektívre. Egyik-másik kést rántott elő és úgy rohanta meg Sarkadit, aki jutással menekült a felbőszült tolvajok dühe elől. A törvényszéki elnök szobájában talált menedéket amíg rendőrök jöttek. A támadó zsebtolvajok aztán a rendőrök kergették szét, néhányat pedig elfogtak közülük.

— **Élő ember a leszögezett koporsóban.** Egy Orichio Tamás nevezetű munkás, aki a délszlavoszláv Bari város kikötőjében dolgozott, amíg birta a munkát, a nélkülözöttség annyira kimerült, hogy fölvetette magát a közokrházba. Állandó megfigyelés alatt állott, mert többször félrebeszélt. Husvétkor annyira rosszul lett, hogy az összes tagjai megmerevedtek és semmiéle életelt nem adott magáról. Jelenlést tettek Morelli kórházi főorvosnak s ez látatlanba aláírta a halotti levelet. Erre Orichiot kiterített s annak rendje-módja szerint a koporsót beszegézték, leányát pedig értesítették, hogy jöhet az apja temetésére. A leány el is jött s kegyelemképpen csak azt kérte, hogy meg egyszer megcsókolhassa atyját. Nagy könnyörgés után végre fölleszítették a koporsót, de mikor a lány utolsó kegyeletese cselekedetét végezte, rémülten vette észre, hogy atyja lélekezik és vonaglik, mire ijedében el is ájult. Erre az asszisztensek életre keltették Orichiot, aki még egy napig élt, de azután a kiállott borzalomtól visszavonhatatlanul meghalt. Az eset óriási igazoltságot keltett Bari városában s a polgármesternek csaknem állásába került; különösen azon háborodtak föl, hogy a főorvos halotti bizonyítványokat látatlanba szokott aláírni. Állásáról le kellett mondania s így tett a kórházi bizottság is. A kikötőmunkások pedig különösen zavartak, hogy társukkal a közokrházban olyan lelketlenül bántak. Tüntették a városába előtt s a közönség igazat ad nekik, mert a vizsgálat egyéb rut visszaéléseknek is vezetett nyomára.

— **A vihar.** A fővárosban ma valamelyest megnyihlt az idő, de a szél még mindig emlékeztet a kénaptos viharra. Tegnap este a táviróösszeköttetést Budapesttel egyelőre egy vonalon helyreállították. Bécs és Sopron között az összeköttetés helyreállításán szorgalmasan dolgoznak. — Zsolnáról írják, hogy a hó ott oly magas, amilyenre ebben az időben még a legöregebb emberek sem emlékeznek. A hideg rendkívüli, a sekélyebb vizek mind befagytak. Egy Filó Péter nevű munkás megfagyott. — Talán sehol az országban nem volt akkor hóvihár, mint Liptóvármegyében. Az országutakat vastag hóréteg borítja és a szánok vigan oslíngelnek, akár csak decemberben. Az Oderberg felől érkező vonat Jablunkánál a hóban teljességgel elakadt. Nagy pusztítást tett a napok óta tartó havazás a vetéseken kívül az énekesmadarak között, amelyeket százával találnak élettelenül megdermedve a falvak környékén. A lakosság árvízveszedelemtől fél. A havazás tegnap estéig nem szűnt meg. — Keszthelyről táviratozzák: Napok óta hideg eső esik és elszórtan fagy. Az éjjel szélvihar mellett hókáig erős hó esett, valóságos istenitélet. — Komáromvármegyéből érkezett jelentések szerint a szombati hóvizart a vetésekben és a szőlőkben kisebb kárt okozott, de a gyümölcsstermet teljesen tönkretette. — Lembergből táviratozzák, hogy a hóvívás következtében több vonalon megszüntették a vasúti forgalmat. — Kopenhágában tegnap is nagy hóvihár volt. Az éjjel és ma sűrűn esett a hó. Kopenhágából ma reggel nem indítottak el vonatokat. Az összes telefonvonalakon s a legtöbb táviróvonalon zavar van. — Stockholmból táviratozzák, hogy közép- és déli Svédországban a táviró- és telefonvonalak legnagyobb része elszakadt. Még Olaszországban is nagy kárt okozott a hideg. Mint Rómából táviratozzák, a lapok jelenléte szerint tegnap éjjel a fagy nagy kárt tett a római Campagna szőlőiben.

A posta- és távirdaigazgatóság közli, hogy a legutóbbi hóvihár folytán az ország északnyugati és dunántúli részeiben megrongált táviróvezetékek legnagyobbobbszt már helyre vannak állítva, úgy hogy a táviróforgalom késedelem nélkül lebonyolítható. Az interurbán telefonvonalak előreláthatólag holnap már szintén rendben lesznek.

— **Betörés egy zeneműkereskedésbe.** Az Andrássy-ut 12-ik szám alatt lévő Mery Béla-léle zeneműkereskedésbe ma éjjel ismeretlen tettesek betörték s a készpénztár lefészítése után pázezer korona készpénzt elvittek. A betörők a Wertheim-szekrényt is ki akarták jurni, azonban a járó-kelők figyelmessé lettek a munkára s rendőri hivat. Mire azonban a rendőr megérkezett, a betörők megszöktek. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **A hegyek áldozata.** Bécsből táviratozzák, hogy a Hoehschwabon elpusztult három turista közül ma a harmadikat, Fleischer elnököt is megtalálták. A Hoehschwabre fensikján akadtak holttestére, vagy 300 méternyre attól a helytől, ahol a másik két turista holttestére találtak.

— **Hurokra került átrónörökös.** Szatmármegye közsegeit a napokban két szédelő járta be s a hiszékeny falusi népet azáltal ámitották, hogy egyikük Rudolfrónörökös, a másik pedig a kiserője. Az első Schwartzter Izsáknak, a másodikat Katz Vilmosnak hívják s mind a két régi ismerőse a rendőrségnek. A véletlen folytán a csendőrség most ismét nyomába jutott a jómádaraknak s az al Rudolf trónörökös letartóztaták, míg a kiserője idejeikben megugrott. Schwartzter Izsák kiballgatásakor bevallotta, hogy lakról-lakura járt társával, aki fölkereste a falu vagyonszobát parasztságáit és szapora beszéddel, nagy titoktartás mellett mondotta el nekik, hogy Rudolf trónörökös megérkezett a faluba, de nem mer előjnni, hanem őt küldte előre, hogy szerezzon neki becsületes szállást éjszakára. Majd elmondta, hogy a „trónörökös” legközelebb már trónra lép és akkor mesés ajándékokkal magas ranggal fogja megjutalmazni a derék házigazdát, aki mostani bujdosásában pártfogása alá veszi. A falusi gazda a legtöbb esetben nagy kitüntetésnek vette, hogy a trónörökös az ő házat tiszteli meg látogatásával, azonnal berendezte a legszebb szobát és kényelmesen elszállásolta magas vendégeit. Az al Rudolf főherceg hű kísérelője pompás kényelembe helyezkedett és néhány napig vendégei voltak egy-egy gazdának. Mikor aztán bucsutvettek a vendégcserező gazdától, véletlen pénzzavarba jutottak és kösönkörték néhányszor koronát. Azt ígérték rendszerint, hogy pár nap múlva Bécsből megküldi a köcsönt. Olmai helyeken azonban, ahol pénzt nem kaptak, holmi értékesebb tárgyakkal is megelégedtek a családok. Legutóbb Nagy-Nyiresen voltak és Tárközi Péter ottani jómódú gazdánál akartak magukat néhány napra bekvártélyozni. Tárköziék késsz örömmel be is fogadták a jómádarakat, de nem állt bennük a szó s mindenkinek elmesélték, hogy milyen becses vendégeik vannak. A hír eljutott a csendőrhöz

fűleibe is, akik azonnal tisztában voltak a szédélgökkel. A kísérő megneszelte a baji s hamarosan kerekelt oldott s a csendőrök csak Schwarzert, az állfőheroeget fogták el.

— **Halott a bajor királyi családánál.** Münchenből telegrafálják, hogy *Rupprecht* bajor herceg hét-hónapos leánykája *Irmengard* hercegnő ma reggel Tegernseeben meghalt. A kis halott szülei jelenleg *Pekingben* vannak, távollétükben a nagyszülők: *Károly Tivadar* bajor herceg és neje ápolják a beteg gyermekét.

— **Kohn érsek és „Rectus”.** *Olmützből* jelentik: Tavaly a *Pozor* című ifju-cseh napilapban több cikk jelent meg, amelyben egy *Rectus* név mögött rejtőzködő pap heves támadásokat intézett *Kohn* érsek ellen, mint aki cseh létére minden nemzeti érzés nélkül való, azonfelül pedig az egyház és a vallás tekintélyének árt. Minthogy a szerzőt nem lehetett kikutatni, az érsek vádat emelt a felelős szerkesztő ellen a köteles ellenőrzés elmulasztása miatt. Még mielőtt tárgyalásra került volna az ügy, az érsek *Rectustól* táviratot kapott, amelyben felszólítja, ne üldözze a szerkesztőt, egyben pedig hozzátette, hogy beszűnelt támadásait az érsek ellen, ha a javulás útjára térne. Az érsek nem állott el a vádtól, de a bíróság elutasította keresetével. *Rectus* mindazonáltal kereste a kibékülést püspökével és főlkereste ennek lelkiját, egy dminikánust, akinek a gyónási titoktartása mellett tudtára adta szerzőségét, továbbá készségét, hogy szívesen abbahagyja támadásait, ha a püspök más utra térne. A dominikánus közölte az érsekkel *Rectus* óhaját, de pontosan megőrizte a gyónási titkot akkor is, amikor *dr. Kohn* főlkérte, hogy „jellet” adja tudtára, kiscsoda *Rectus*, kinek azán szívesen megbocsát. Minthogy a gyónató atya szilárdan megmaradt elhatározása mellett, tovább folytatták az érseki aulában a kutatást, hogy a szerzőt kipuhatolják. Végre eszükbe jutott hogy a telegramm alapján folytatassák kutatásaikat. Kérdőzködtek az olmtüzi pósthivatalnál, hogy nézett ki a telegramm írója, — majd eddig ki nem derített módon megkerítették a *foladott telegramm fogalmazványát*, amelyet aztán lefotografáltak. Írásszakértők megállapították, hogy a fogalmazvány kétségtelenül *Oedek* kezeiről. Az érsek papi bírósgot küldött ki, hogy ebben az ügyben törvényt üljön *Páter Oedek* annakelőtte *Olmützből* kaplankodott mint az érsek pártfogoltja, de miután hírtelen kegyvesztett lett, valami oláh faluba disponáltak. A bíróság, amelynek más bizonyítéka nem volt a távirati fogalmazvány fotográfiáján kívül, egyhangulag elismerte, hogy *páter Oedek* nem lehet szerzője a *Rectus* cikkeknél, az érsek utasítása értelmében kimondta az ítéletet: eltiltították a papi funkcióktól és a kremzieri papi javító-intézetbe száműzték. A bíróság, amely több kanonokból állt, főpásztorra íránti vak és törhetetlen engedelmességének akként adta tanujelét, hogy szóról-szóra követte a felső utasítást *páter Oedek* pedig azonnal főlkereste a kremzieri javító-intézetet, szintén mint engedelmes pap. A *Pozor* ünnepélyesen kijelentette, hogy nem *páter Oedek* szerzője a *Rectus* cikkeknél, sőt, hogy semmiféle összeköttetésben sem áll az igazi *Rectussal*. Elvárja továbbá, hogy *páter Oedek* megindítja a kánoni püört az érsek ellen és minden instancián keresztül Rómáig viszi. Az ügy nem magánügy, hanem az egész klerus ügye, amelyről tudomást kell szereznie a kuriának is, hogy *dr. Kohn* szarnokságának valahára véget vessen. Az ilyen embernek nincs helye Szent Cyrill püspöki székeben, — mert aki erre az eljárásra képes, az se jó ember, se jó pap nem lehet. Így ír a *Pozor* és tény, hogy az egész egyházmegyei papáság föl van háborodva. Még mielőtt *páter Oedek* eltiltíték volna, két más egyházmegyei papot is vádoltak a szerzőséggel, de ezek könnyen tudták bebizonyítani ártatlanságukat.

Az ügyben ma szenzációs fordulat állott be. *Pater Hofer*, *zabrehi* kaplán — mint telegrafálják — az érsekhez intézett levelében beismerte, hogy a szóban forgó cikkeket ő írta. *Pater Oedek* rögtön szabadlábra helyezték.

— **Jtékony adományok.** *Dr. Ott* Ádám fővárosi plébános 2 koronát küldött hozzá a nyomdászok szanatóriumára. — A Szép Sziv-Társaság 10 koronát küldött az Aréna-ut 44-ik szám alatt lakó szegény özvegynek. — Az adományokat rendeltetési helyükre juttattuk.

— **Diákok kegyeleto.** Hazafias ünnepélyt rendezett a székesfehérvári ciszterci rendi főgimnázium önképzőköré Moórót e hó 20-án a 48-ban elesett honvédek emlékoszlopánál. Déléltől 9 órakor a magyar templomban szentmise volt, ahonnan az emlékoszlophoz vonultak és ott hazafias dalokat énekeltek és költeményeket szavaltak. *Dr. Varga* Damján, a kör vezető tanára tartotta az ünnepi szónoklatot.

— **A dohány-utcai bűntanya** ügyében a rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást. *Róna* (*Rosenfeld*) Árpád iparengedélyét a VII. kerületi előjáróság ma megvonta. A bűntanya tulajdonosának a mulját is megállapította a rendőrség. *Róna* 1897-ben lopás

miatt volt elzárva. 1900-ban ameri tartóztatták le, mert egy 15 éves fiut akart elcsábítani. 1901. márciusában és ugyanez év júniusában fajtalanokodásért fogták el. Ugy ő ellene, mint a bűntanyán talált tizenegy ember ellen a büntető-törvénykönyv 24. §-a alapján indították meg a vizsgálatot. E szakasza ütköző büncselekményért egy évig terjedhető börtönbüntetés jár.

— **Elgázolt énekesnő.** A Tréгур ócegnak tulajdonát képező 83. számú autómobil ma délután 6 óra tájban az Andrássy-úton elütötte *Halburg* Hermanné, született *Vascsa* Mara 35 éves orfeuménekesnőt. A gépkocsi szoronsére már erősen lékezett, amikor a baleset megtörtént s így az énekesnő könnyebb természetű sérülések árán menekült a veszedelemből. *Vascsa* Marát az Andrássy-ut 41. szám alatt lévő lakására vitték. A rendőrség ez ügyben megindította a vizsgálatot.

— **Ös-Budavára 1903-ban.** Az ország legnagyobb és legpompásabb nyári mulatóhelye, f. évi május hó közepén újból megnyitja kapuit. *Friedmann* igazgató egészen újjalakította az óriási területet és a nagyközönséget az idén számos érdekes meglepetéssel fogja részesíteni. Az egész 1903. évi időnyre érvényes bérletjegyek urak részére 12 koronáért, hölgyek és katonaszízek részére 8 koronáért bezárólag május 10-ig válthatók a városi irodában VI. Andrássy-ut 32. sz. alatt és a területen a Város-igeben.

— **Bel- és külföldi orvosi tekintélyek előszerelettel** rendelik makacs csusz- és közsvényes betegek részére a *Zoltán-féle kenőcsöt*, mert az eredményeiben páratlan, sokszor már néhányszori bedörzsölés teljes gyógyulást eredményez. Ár 2 korona. *Zoltán* gyógyszerárban Budapest, V. Sétány-utca és Szabadság-ter sarkán.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) **Gebauer Károly** hazai érekeporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-körut 26-ik számú házban van és IV. Kigó-ter 1. sz. Királyi bérpalota.

A tiara.

Száitaferneszt tiarája,
De bús idők járnak rája;
Adogatták kézzől-kézre,
Műtészről műtészre,
Vélemények jönnek, mennek;
Múzeumok értekeznek,
Vége tán már soh'se lesz,
Operettbe illik ez...
Tiará bumdié,
Tiará bumdié!

A tiarát *Barnum-Baily*
Méregdrága pénzben kéri,
Mert ez drágább, mint a mása,
Amelynek csak utánzása,
Párisból egész Moszkváig
Mindzen régész tiarázik.
Tiarákat ad és vesz,
Operettbe illik ez...
Tiará bumdié,
Tiará bumdié!

Jó a muzsika öszeresnek;
Rajta tiarát keresnek,
Ha rá Páris foga vászik,
Tiará akad száz másik,
Száitaferneszt, Holoferneszt,
Tiarát ad, tiarát vesz...
Lám a divat mit nem tesz.
Operettbe illik ez...
Tiará bumdié,
Tiará bumdié!

N.

FŐVÁROS

(*) **A sűtőipari szabályzat.** A sűtőiparra vonatkozó szabályrendelet-tervezet a legközelebbi közgyűlés elé kerül. A tanács meghallgatta a különböző bizottságokat. Az így előkészített szabályrendelet-tervezet legfontosabb köztisztviselési és közezségi intézkedései az 1., 3. és 4. szakaszokba vannak foglalva.

Ezek a szakaszok kimondják hogy sűtőipart a főváros területén csak olyan műhelyben lehet folytatni, amely az általános közezségi követelményeknek megjelölés s amelynek közvetlen közelében istálló, árnyékszék s egyéb bomló szerves anyagokkal fertőzött helyiség, vagy udvar nincs. A műhelyben és az ipari célokra használt egyéb helyiségekben a lakás, vagy alvász szigorúan tilos; erre a célra alkalmas helyiséget kell berendezni, a műhelytől, vagy kementőlőtől téglafalal teljesen elkülönítve s olyan tágasan, hogy benne minden egyes egyénre legalább 10–10 köbméter légvő jusson. Minden alkalmazott számára külön ágat kell rendelkezésre bocsátani s ezeket fölülálva nem szabad hasz-

nalni, valamint az emeletes ágyak használata is tilos. A tanács fölírta a kerületi előlárokat, hogy adjanak véleményt, vajon ezeknek a rendelkezések a keresztülvittele hány esetben s milyen mérvű átalakítást fog maga után vonni s vajon ezeknek az átalakításoknak a terjedelme és természeté megokolták-e azt, hogy az átalakítások keresztülvittele 5 évig terjedő halasztás legyen adható. A véleményt az összes előjáróságok megadták s e szerint a legtöbb műhely átalakítására félév, egy év elegendő; nagyon kevés olyan műhely van, amelynek az átalakítása három évet igényelhetne. Ennélfogva a tanács a jogügyi bizottság részéről pótlólag fölvetésre javasolt 66. §-ba azt javasolja fölvetetni, hogy a sűtőipari műhelyeknél szükséges átalakításokra engedélyezhető halasztást három évben határozzák meg.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Nincs előadás!** A *Vigszínház*ba siető közönséget ma este a meglepetés érte, hogy a *Deutsches Theater* első vendégjátéka elmaradt. Az összes jegyek el voltak adva és félnyolc óra tájban nagy csoportok özönlöttek a *Vigszínház* felé, de a kíváncsiakat két fekete tábla fogadta a színház előcsarnokában és a két fekete táblán a következő fölírás: *A Deutsches Theater társaságának egy része vasúti akadályok miatt nem érkezhett meg.* A közönség egy kis töredéke bement a nézőtérre, abban a reményben, hogy félnyolcig talán nyélbe ütnek valamelyes előadást. Ezeknek azután *Tapoleay* adta tudtúl a vasfüggy előtt, hogy előadás a mai estén egyáltalán nem lesz. *Dr. Brahm*, a *Deutsches Theater* igazgatója, társaságának egy részével már tegnap óta Budapestben van és biztosította a *Vigszínház* igazgatóságát, hogy a társaság többi tagja — köztük a primadonnák, *Lehman* és *Heims* Elza kisasszonyok — ma esti 7 óráig okvetlenül meg fog érkezni Budapestre. Ebben az esetben játszhatnak volna — talán negyedórai késéssel — mert az *Élet völgyét*, *Dreyer* darabját, előadhatták volna minden próba nélkül is. *Brahm* és *Dittró* igazgatók a nyugati pályaudvaron várták nagy szorongsók közt a hét órára beérkező gyorsvonatot. A bécsi gyorsvonat meg is érkezett, de a várva-várt berlini művészek nem léptek ki a kupékból. Sőt távirat sem érkezett tőlük, hogy hol vannak és mikor, melyik vonattal érkezhettek a magyar fővárosba? Ugy kombinálják, hogy az elmaradt tagok a *Berlin-Borszló-Oderberg*-vonalon akartak Budapestre jönni és vonatjuk fennakadt valahol *Borszló* és *Oderberg* közt, ahol a napokban erős hóvihár dühöngött s ahonnan táviratot sem küldhettek a *Vigszínház*hoz, mert a vihar sok helyen kidöntötte a telegrafoszlopokat és lehetlenné tette a sürgöny útján való érintkezést.

A *Vigszínház* igazgatósága késő este a következő kommunikék küldte be hozzánk:

A *Vigszínház*ban a berlinieknek mára kitűzött előadása elmaradt. A személyzet egy része ugyanis nem érkezett meg sem a reggel, amint az utiterv szerint kellett volna, sem esti hét órakor, amint ezt egy délelőtti érkezett távirat jelezte. A közönséget ilyormán csak este értesíthetik a későbbi akadályról. — Holnap, szerdán, az eredeti műsor szerint, amely egyébként nem változik, a *Reményt* adják. Az *Élet völgyének* ma elmaradt előadását hétfőn, e hó 25-én pótoljuk. A mára váltott jegyek megtárlják érvényüket a hétfői előadásra, de kívánságra csütörtök esti 6 óráig visszafizetik érték a pénzt annál a pénztárnál, ahol az illető jegyeket váltották.

**** Hírek a Nemzeti Színházból.** Hosszabb pihentetés után holnap, szerdán *Brieux* E. A *bölcső* című színműve újra előadásra kerül a Nemzeti Színházban. Ezel egy estén *Rostand* 3 felvonásos verses vigatóka a *Régényesek* is színre kerül, amelynek minden eddigi előadása zsufolt ház előtt folyt le. — *Szemere* György ponteken bemutatásra kerülő *Egyéniség* című 4 felvonásos társadalmi színművéből ma tartották az első házi próbát. Az ujdonságot, amelyben *Török* I. Szacsavány, *Delli* Emma, *Császár* Gál, *Molnár*, *Mihályi*, *Gabányi* és *Gyenes* játszanak nagyobb szerepet, szombaton és vasárnap este is adják.

**** Orgona-hangverseny.** A *Lordnyfi Zsuzsanna*-együtt *Hubay* Jenő, *Hubay* Jenőné és *Altörő* Viktor közreműködésével hangversenyt rendezett ma este 6 órakor a *Kalvin-téri* református templomban. A *Bach*, *Schumann*, *Stradella*, *Hubay* és *Aggházy* műveiből összeállított műsort a közreműködők a tölték megszokott nagy művészettel adták elő. Különösen remekelt *Hubay* Jenő egy *Bach*-ária széles tónusu előadásával. A fényes közönség, amely a templomot zsutólásgig megtöltötte, élvezetes est emlékével távozott.

**** Uj színház.** A Uj színházban ma *Müllöcker* régi operettje, a *Viccadmirális* került színre. Az előadás szépen sikerült. Jó öröknek látszanak: *Virág* Ferenc, *Egyő* Szigmund, *Gyárász* Odón, *Lómay* Piroska és *Konti* Elma. A kedves librettót és a szép muzsikát a közönség tetszéssel fogadta.

**** Magyar Színház.** A drótostól nagy sikerre való tekintettel *Lehár*, az operett zeneszerzője,

még egy napig Budapeston marad, s holnap, szerdán, a drótoztót második előadásán is ő veszteli a zenekart.

A Mosgalmas új bemutatója. Kreszényi színárulatának boházati személyzete holnap, szerdán mutatkozik be a Várszínházban. Színe körül Hennequin és Delacour *Mosgalmas* és című boházata. Az új-donság, melyet Komor Gyula fordított magyarra, tarkítva van melodikus nótákkal és táncokkal, melyek közül a *Cake-walk* sem hiányzik. *A Mosgalmas* és 16 szerepelt Fáy Flóra, T. Hadrik Anna, H. Borostyán Sári, Jámor Ilona, Palágyi, Bartos, Izsó, Bera Paula és Réthey játszószék.

Műkedvelői előadás. A székesfővárosi V. kerületi Munkás-Kaszinó fényesen sikerült műkedvelő-előadást rendezett vasárnap. A nemes buzgalommal működő kör tagjai a kaszinó előjaira előadták Molnár Ferenc *A doktor* új című boházát. A műkedvelők ezúttal harmadszor játszották már az idén ezt a darabot és az előadás minden tekintetben kiválóan sikerült. A sikerben a következő szereplők osztozkodtak: Baum József, Szaffka Ilonka, Fratrik Mariska, Székely Gyula, Dömök Gyula, Szappanos Péter, Iring Béla, Hajek Károly, Flann Ede, Alexi Mariska, Berger Józsika, Predmerszky K., Markóczy János. A közönség valamennyit szeretettel tapsolta egész estén át.

A Khinai mézeshetek.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, április 21.

A Népszínház közönsége a *Khinai mézeshetek* mai bemutató előadását valószínűleg végigtapsolta. A tetszésnek olyan tergetegül húzódtak végig az estén, hogy a régen várt és nehezen várt angol operett sikere szintolyan lázas volt, mint a kíváncsiság, amely az előadást megelőzte. Gyönyörű a nézőtér, minden zugában tulzsfoltva, ember ember hátán a páholyokban is, ki jegye, ki vendégsége jogán, mert a jegy napok óta nagy kincs. És gyönyörű a színpad is: akkora dekoratív pompa, akkora fény és ragyogás a jelmezekben, hogy, ma sok szemtanu erősítette, semmivel sem gazdagabb a londoni előadás külsőségei dolgában a miénk. Hogy tartalom, szín, az egyes alakítások értéke dolgában meg messze felette áll, mondani is fölösleges. A közönség az est során ki se jött a vidám hatótól, az önfelad mulatságból. Végig az előadásban ötlet és meglepetés egymást kergeti szinte utolsó gaszagságban és a publikum még ki se pihenhet az egyik kacagást, jött utána sebesen és még erősebben a másik.

A khinai császár Európába küldi egyik nevezetesebberét, hogy keresse neki feleséget, olyat pedig, aki a feleséges urat nem a trónjért, de sajátmagáért szereti. Nehéz hivatal, nincs is sikere. A nevezetes ember jelölt nélkül tér haza, sorra szöveget mindenkit, hogy vállalkozzék: — haszatlan. Az agyoncsiklandoztatás veszedelme várja. A császár eme vad házasság kedve rontja meg Sámuel ur és létezés híve mézesheteit is, amelyeknek színhelye éppen Ylang-Ylang. Sámuel ur egy régi emléket hagyta Európában, amely nyomom üldözi egy vastag hülye képeben, aki hozzá új hivatala szerint Khina birodalmi anyósa. Természetes, hogy Sámuel ur neje szintén bonyodalomba keveredik a császárral, akinek végül is a pajkos, okos, akarok és nagyon is türelmő *Fifi*, a darab esze és lelke, a huncut pincérlány lesz a felesége. Szerencsére fordul azután minden: egy szép szerelmi regény is, amely Zuzu hercegnőt és a csinos, rokonzenyes angol tisztjét avatja a boldogok közé.

Hogy mindez mennyi tarkaság, kedves és kacagató ötlet, váratlan és csupa pompás fordulat közepezt esik meg, egyszerűen leírhatatlan. Egész sereg pompás szerep, halomszám vidám moka, gyönyörű, egyszerűen gyönyörű nóták, kolosszális táncok, tarka, szép csoportok, gazdagon épített kórusok és finálék: mindez egy darabban. Mondottuk már, hogy a darabot óriás várakozás előzte meg. *Küry Klára* kisasszony betegsége következtében kénytelen volt a mult hétén a bemutató elhalasztását kérni, amire azután a kíváncsiság és némileg a szándék is óriás és megdöbbentő kombinációkat épített. Szerencsére semmi se igaz a derült feltevésekből, csak az igaz éppen, hogy a nagy művésznő ma kétségtelenül nagy heroizmussal, de színe piros egészségben, tuláradó kedvvel, kacagó vidámsággal ugrott ki a deszkákra és ami várta, a virágokon kívül, amelyeket eleje szőrtak, megint olyan példátlan, harsogó vihar volt az ünnepeltetésnek, amelyet senki se felejtett el, aki látta, hallotta: maga a kisasszony a legkevésbé. Percekig tombolt, viharzott, csattogott a taps, percekig, talán egy negyedórát is, jorron és gyönyörűen, míg végre a kisasszony első dalába foghatott. Egy bújjós néger nótá és a pénzről és a szereléről. Utána (az előadás csodásan finom és nagyszerűen pontozott vála) rengeteg taps zúgott fel és felrészült újra az örömtől, hogy a nótá és a tánc is megismétlődött. Azután a közönségnek volt érkezőse, hogy megcsodálja az egészen újszerű, eredeti,

groteszk módot, ahogy a kisasszony ezt a furcsa leányt beállította, hihetetlen sorával az öltözetnek, a mozgás- és beszédbeli figuráknak és az öltözködésben való hatásoknak. Ezek sorában ez a szerep gazdag komikai vonatkozásokat kínál, amelyeket *Küry Klára* fényes művészete nemesítő fátlyon szűrt át. Így vált azután alakítása remek egészszé, furcsánál furcsább és tulmérés helyzetekben is művészi és igen nagyon széppé. A komikai hatások között menyörgésszerű volt egy parodisztikus dirigáló seóna, amelyben előbb egy haragos, majd egy elégedett karmester képeben kolosszális gesztusok közepette a színpadról vezényli a zenekart. Ez semmi. Most jön a java. Óriási taps kíséri a színpalak mögé, mire azután visszajön *Konti* hű maszkjában, amely egy kaszirozó-műhelyben *Róna* József pompás *Konti*-szobráról készült. Hát ez fenomenális volt. A publikum igazán alig tudott hová lenni a kacagástól. Lent *Konti* a zenekarban, a színpadon *Küry Klára* *Konti* maszkjában: hát ez tulhalad mindent, amit az operett terén kedves és kacagató tréfának kimódolni lehet. Ez a seóna percekre megakasztotta az előadást és alig lesz Pesten ember, aki rá kíváncsi ne volna. És *Küry Klára* amint jött és távozott, ahogy beszélt, mozgott, táncolt és énekelt, ahogy hihetetlen változatos tréfákat üzött egy férfimód szabott khinai pantallonnal, amely európai szabásu rubája mögött minduntalan ki-kicakékkodott: mindez a roppant bősége az ötletnek megint új színben mutatta be e rendkívüli zsenit, akinek a színpadon nem teltett lehetetlenség. Maga az egész alakítás pedig annyira friss, meglepő, új, semmi példát nem követő, egész, hogy újra meg újra kolosszális áramlásban zajlott a kisasszony felé a taps, valamennyi jelenése, dala után. Az első felvonás végén megszámlálhatatlan sokszor kellett a lámpák előtt megjelennie. És amikor felhúzott függöny mellett koszorú és virágai közé állott, nagyszabásu tüntetés lett a közönség magatartásából.

Igen szép, poétikus alakítás *Hegyi Aranka* asszony hercegnője. Szép kosztümök, meleg játéka, finom ének, minden a helyén és sok taps és virág! Különösen szép a harmadik felvonás elején egy lebelletszerűen finom dala, amelyért viharosan megtapsolták. És sok nagy tetszés kísérte végig az egész estén. A hülyék közül még *Kápolnai Irén* volt az este elfoglalva, akinek a darab nagy sikert hozott. Legkivált pompás táncokért persze. Ennek is a koronája a *cake-walk*, amelyet *Kövács*akkor bravurral járt, hogy minden floorai pár megirigyelheti. A közönség tombolt e produkció során és semmi kétség, esténként roppant lárna lesz ebből. És van is miért. De tovább. *Kövács* megint remekelt. Mennyi moka, mennyi taps, mennyi kacagás. És a kuplé. Kitűnő stírfák. Velük parázs tüntetés fent és alant. Már nem lehetett folytatni őket. Tizenegy óra volt. Kedves volt, vidám, szeretetreméltó *Szirmai*. Nagyon tetszett egy matrótánc. Legkivált pedig *Küry Klára*val együtt előadott zizegő kettőse, egy bájos, édes szám, amelyet mindaketten szép, poétikus játékkal kísérték és háromszor is megkiváltattak a közönséggel. Csupa jó ötlet, fürgeség és találékonyság volt *Nyárai* a császár szerepében. Biztos komikummal hatott. Énekeszám is mind remekül bevált. Pompás volt *Solymosi* is, minden szava, minden mozdulata hatott. Ez a kitűnő művész mindig biztos a dolgában és az együttesnek nagy erőssége. Az egész est szakadatlan tapsban telt el, harsogó kacagásokban és határtalan jókedvben. A színházból kiment csupa derült, jókedvű ember. Az utca során pedig ezrekre menő tömeg várta *Küry Klárát*, kísérté szünetlen élénzessel lakásáig és sokáig maradt még együtt, tekintetét a kisasszony erkélyére függesztvén. Féltenekettőkor még hangos volt az Erzsébet-kört azok zajától, akik az ünnepelt művésznőt fáradhatatlan kedvvel éljenzték, mignem virágokat szórva, szíves szavakban köszöntö meg az ünnepeltetést.

Az előadás kezdete előtt a színház tagjai, élükön *Porzolt Kálmán* igazgatóval, a színpadon gyűltek egybe. Tümeldek koszorút és virágot hoztak ide, a sok között dominált az Országos Kaszinó több tagjának, a Lipótvárosi Kaszinónak nemzetiszalagos koszoruja, a magyar nők óriási babérokoszoruja. A koszorú apró nemzetiszínű szalagok, ezeken a hülyék aranybetűs neve, az egyetemi ifjúság koszoruját küldöttség hozta. Lelkes élénzés támadt, mikor *Küry Klára* a színpadra lépett. *Simonovits* Károly joghallgató beszédet mondott az egyetemi ifjúság nevében és átadta a fiatalág koszoruját. *Küry Klára* meghiatta köszöntö meg az üdvözlést.

— Közönségem, ugymond, szívbel a gyöngéd, megragadó figyelmet. Az ország szíve az ifjúságban dobog és szászor szép, ha ebből a szívbel virágok fakadnak. Amit lélekből adtak, a lelkeimbe zárom és szavuk visszhangja forró köszönetem. Ez estén és egész pályámon ajánlom magamat szeretetükbe.

A művésznőt ezután *Szokolay Kornélné* köszöntötte a magyar nők nevében. A koszorú egyik szalagján ez az aranybetűs felírás van: — „*Küry Klárának ötven asszony*.” A babér között aranybetűs selyemszalagokon ezek a nevek csillognak:

Vajda Károlyné, gróf Keglevich Artúrné, Scho-mann Antalné, Jeszenszky Gellértiné, Bresselmayer Gyuláné, Oláh Béláné, Fodor Oskárné, Edvi Iléné, Kladviko Vilmosné, Lukácsy Mórné, Peterka Lajosné, Doletskó Mihályné, Zipernovszky Fülöpéné, Virava Józsefné, Schmer Ferenoné, Roemer Károlyné, Mátyr Sándorné, Kovrik Tivadarné, Mihalovics Miklósné, Tihanyi Imréné, Krausz Mórné, Püczné Pavlik Ferenoné, Brandtner Kálmáné, Röth Miksáné, Porzolt Jenőné, Ötvös Józsefné, Herczeg Imréné, Blazsajovszky Károlyné, Ormay Józsefné, Ötvös Gyuláné, Schultz Henrikné, Mandel Pálné, Tauszk Henrikné, Nagy Sándorné, Hutiray Lajosné, Admeto Gézáné, Lukács Gyuláné, Neoschil Alajosné, Gerenday Lászlóné, Maar Izabellá, Pekáry Józsefné, Kovács Gyuláné, Szily Józsefné, Baross Gézáné, Barabás Béláné, Reitter Ferenoné, Mészáros Károlyné, Semsey Mariska, Rybarc Amadeusné, Némethy Józsefné, Halbauer Dezsóné, Szabó Odónné, Jónás K. Odónné, Harilovics Kálmáné.

Küry Klára keresetlen szavakban köszönte meg a nők kedves ajándékát, majd átvett egy hatalmas koszorút ezzel a felírással: — „*Küry Klárának*.” Akik szövetségesei a művészt szeretetében. A színház tagjainak éljenzése közben ért véget a lelkes ováció.

A drótoztót.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, április 21.

Oszatlan, zajos, nagyjelentőségű operettsiker volt ma este a *Magyar Színházban*. Ezt a sikert *Lehár* Ferenonak, a *M. Kir. Operaházban* bemutatót *Kukuska* szerzőjének, a *drótoztót* című operettje aratta. Az operett *Bécsből* került hozzánk. (a *Carl-Theaterben* a mult héten volt a századi előadása), de ez nem változtat azon a tényen, hogy az osztrák császárváros letörében volt operetti-színpadára Magyarország földi áradt a megújodás életteli szellője, a feltámadás hajnala.

Véletlen-e, vagy valami megmagyarázhatatlan etnografiai sajátosság, de az operett-muzsika francia nagymesterei, *Offenbach*, *Lecocq*, *Hervé* után közvetlenül az osztrák komponisták sorakoztak és pedig olyan mesterei az operettzenének, mint *Suppé*, *Müllöcker* és *Strauss*. Párisban meg következett a nagy uttörők nyomára egy sereg zseniális muzsikus, de a Lajthán tul már csak a *madarász* és a *bányamester* szerzőjét lehet említeni a hivatottak sorában s az osztrák mesterek elhunytával is bekövetkezett a szomorú. sivár dekadencia.

Egy magyar zeneszerző, *Lehár* Ferenc, akiben újra felfakad a vidám operettmuzsika régóta nem hallott édes dallama olyan gazdag bőségben, hogy mint valami gazdag folyam hőmpolygati könnyed zenehallamait a zenekar minden hangszerén át szívünk legközepeig.

Lehár Ferenc az operettnek egy új renaissance-át jelenti. Ez az ifju, magyar származásu muzsikus, hatalmas zenei talentumával és tudásával feltámasztja halottaiból az operett-muzsát s egyenesen designált trónörökösre az elhunyt keringőkirálynak...

Nem csoda, hát ha a siker kísérő útján és zenejének hallatára tapsfergetegek zúgnak fel, mint ahogy a *Magyar Színház* mai premijén is felzúgtak.

A *drótoztót* szélesarányu, nagyszabásu operett. Pazar bőkezűséggel ontja szerzője magából a friss dallamot, mint a forrás, melynek rejtett mélyei annál bővebben táplálják ereit, minél gazdagabban ontja magából. Az egész operetten végig lankadatlan erővel, egyre friss melódikák fakadnak *Lehár* Ferenc zeneszerzői vénájából, hol szentimentális, érzésteljes lágyasággal, hol meg dévaj pajkossággal, ahogy szövegírója kezére adja a helyzetet. A *drótoztót* partitúrája voltaképpen szakadatlan láncolata a becsesnél-becsesebb zenei számoknak, amelyeket az ember végéig ki szívesen hallgatna. Ezért fölöslegesnek is tartjuk egyes zeneszámokat felsorolni azok közül, amiket a *drótoztótban* hallottunk; azaz jellemezhetjük valamennyit, hogy egyik hatásosabb a másiknál.

A *drótoztót* ma esti nagy sikerében még az operett szövege tekintetében is nagy örömrünk tellett. *Leon Viktor*, az ismert bécsi librettista, egészen a kvóta arányában magyar földön indítja meg szövegírói cselekményét. Az előjátékban egy kis trencsénymegyei tót falucskába vezet bennünket, honnét a kis drótoztót-gyerekek világáig mennek. Két ilyen tógereket választ hősülé: s oszpp Janó, mielőtt a világnak eréde, esküvel eljegyz magának az apró Zsuzskát. Evek mulva trónik aztán az előjátéka következő két felvonás. Janó derék legénynép öspörödött fel, aki üzletvezető lett egy gazdag bádigosmesternek. Neki is szánta egyetlen leányát, Mici, de a trencsénymegyei tót faluból

felkerül Budapestre a hajadonna virult Zsuzsika éppen akkor, mikor a későgót akarák megütni. A gyerekkori esküt mind a kétő, János is, Zsuzsika is, elfelejtette, s habár mindegyikük más-más szeret, a tervbe vett későgótól nem lesz semmi. A harmadik felvonásban, egy huszárkaszárnya udvarán, Janos elvessi Micit, Zsuzsika pedig Milosé lesz.

A Magyar Színház fordítói, Ruttkai György és Mérei Adolf nagyon szerencsés kézzel dolgoztak át és magyarosították A drótosított szövegkönyvét. Ez a szövegkönyv nem éppen gazdag cselekmény dolgában, de a mese vénokya erecskéjét a szövegíró nyomán az átdolgozók oly szemfényvesztő ügyességgel leplezik mulatságos ötletekkel és színes, tarka epizódokkal, hogy az est szakadatlan kacagások közt pereg le. Lehár Ferenc zenéje pedig szinte bűvöletes erővel ragad bennünket magával.

A Magyar Színház a példabeszéd bölcsességére gondolhatott: ha vége jó, minden jó! — mikor a Lehár-operettet a végére hajló szeszona hagyta, mert ma esti sikeréből a szeszon legvégeig táplálkozhatik. Nagyon rossz színházi jósnak kellene lennünk, ha nem válnék be az a jóslatunk, hogy A drótosított budapesti sikere erősen meg fogja közelíteni az operetti bécsi sikerét.

Az előadásról is csak nagy dicsőréttel lehet szólni. Jól perdülő, jókedvű duzzadó előadás volt. Elsőnek Rubos Árpádot kell említenünk, aki Lehár gyönyörű zenéjének az érvényesítése tekintetében erősen az előadás élén baladt. Bököt óta nem ballottunk operet-színpadon frisebben csengő férfienek, mint ma este a Magyar Színháznak ettől a fiatal tenoristájától. Kapott is olyan sajos tapokat, amiknekben budapesti operet-színpadon férfienek nem igen szokott része lenni. A vídamságról Sziklai gondoskodott, aki egy zsidó hagymakereskedő, Pfefferkorn szerepében egyre kaogattatta a közönséget, Gyöngyi Izsónak a budapesti színpadról való letűnése óta a zsidó szerepeknek nincs is jobb ábrázolója Sziklaival. Neki egyenes specialitása ez a szerepkör. Igazi komikummal játszott Boross egy politikai babérokra éhes bádógos-mestert és mulatságos alakot formált Ráthonyi egy tót huszárkaplárból. Nagyon ügyes volt Kornai Berta a bádógoskereskedő leánya, Mici szerepében s rendkívül grációzitással táncolt Sziklaival egy komikus cake-walk-ot. Utolsóinak hagytuk Szentgyörgyi Lenkét, a Magyar Színház új akvizícióját, akinek ez volt első bemutatkozása a színpadon. Zsuzsák, a tót leányt játszotta. Szentgyörgyi kisasszony még egészen kezdő, de a tehetségek erős fajtájából való, aki első-sorban hivatottságot hoz magával a színpadra. Jönvőre leány, harmonikus mozdulatokkal és megnyerő, kedves egyéniséggel. Kétségtelenül van jövője. Kár, hogy hangbelli kvalitásai messze mögött maradtak annak, amit az operetti-színpadon a primadonnajelöltéktől is követelni lehet.

Az apróbb szereplők közül megemlíthük még Jancsó Valériát, Abalosky Margitot, Sziklaist, Iványit, Szomorit, Gárdit és az előjáték két gyerekszereplőjét, Halász Ilonkát és Rajnát, akik derekasan viselték magukat.

A drótosított tászeiből természetesen bőven jutott a szereplőknek, akik nem győztek eleget ismételni. Zajosan ünnepelte a közönség Lehár Ferencet, aki maga dirigálta operettjét.

(M—s.)

MŰVÉSZET

□ A tavaszi tárlat díja. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzetközi kiállításának zsűrije ma délelőtt 11 órától délután 1/23 óráig tartott ülésén határozott a kiosztandó aranyérem, a 4000 koronás társulati díj, a 600 koronás Wahrmann-díj, valamint a 450 koronás báró Harkányi Frigyes-féle díj ügyében. A 2000 koronás Ipolyi-díj dolgában homap délelőtt fognak dönteni. A 4000 koronás társulati nagydíjat Poll Hugó Bucsuok című színtel-jének, a Wahrmann-díjat Simay Kutyák című színtel-rajának, a Harkányi-díjat pedig Keszthelyi Leány-fejének ítélték oda.

□ Elődíjt művészeti pályázat. A Művészet szerkesztősége pályázatot hirdetett oly kis családi házak terveire, amelyek legfeljebb 13.000 koronába kerülhetnek, a mellett kényelmesek, magyarosak és művészi-eseek. A pályázatra 19 pályázótól 67 rajzlap érkezett be, amelyek a Művészet tanácstermében díjtalanul láthatók e hó 29-ig (osztókörök kivételével). A zsűri tegnap döntött, egyhangulag elhatározván, hogy az első 300 koronás és a második 200 koronás díjat egyenlő s fele részben a „Fészkek” jellegű tervnek, felerészben a piroz-jelű-sold harikajegy terv-nek adja ki. Az előbbi szerzője Wiegand Ede, az utóbbi Lechner Jenő. Megjegyzésre ajánljuk a zsűri a

piroz pont két körben jegyű tervet. Szerzője Lechner Jenő. Végre megdicsőítse a Sweet home, Magyar Szellem Si duo faciant idem jellegű tervet.

□ A Magyar Iparművészeti Társulat választ-mánya Ráth György főrendiházi tag elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen az idei közgyűlés nap-ját május 3-ikára tűzték ki. A költségvetést 66.160 koronában állapították meg. Györgyi Kálmán vezér-titkár felolvasta a társulat 1902. évi működéséről szóló jelentését, melyet elfogadtak a közgyűlés elő-terjesztett. A májusban rendezendő kiállítást nagy ünnepegy keretében nyitják meg május első hetében. A kiállítás alkalmával az idegenforgalmi társaság kedvezményes jegyekkel külön vonatokat indít a vidékről, ha egy-egy állomáson legalább ötven jelentkező van. A felrándulókat a vasuti jeggyel egyúttal szabad belépő-jegyet és katalógust kapnak a kiállításra. Az első felrándulást május 20-ára ter-vezik.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy Lőwy Lajos kereskedelmi miniszter a Munkalopok című műkiadását s szerkesztését a társulatra bízta. A szer-kesztő-bizottság tagjai lettek az elnök vezetése mel-lett: Faragó Ödön, Gadl Károly, Györgyi Kálmán, Horti Pál, Edvi-Illes Aladár, Kriesch Aladár, Kadocsa Lippich Elek, Nádler Róbert, Radács Jenő, Vig Albert és Wiegand Ede. Végül 84 új tagot vettek föl,

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ Fürdők és nyaralóhelyek (Szerkesztette: dr. Fodor Oszkár. Kiadta: a Dunántúli Közművelődési Egye-sület. VII. évfolyam, negyedik kiadás.) A Dunántúli Köz-művelődési Egyesület már estendőket óta adja ki a ma-gyar fürdők felirátgatót és az idegenforgal-mi emelés érdekében a Fürdők és nyaraló-helyek című, a hazai fürdőket részletesen ismer-tő füzetet, amelyvel a regényes szépségű ma-gyar fürdőkre akarja terelni nagyobb tömegben a külföldi fürdőkből és nyaralóhelyekből a nyaraló közönséget. A magyar fürdők ez egyedüli ingyenes ismertetőjének most jelent meg a VII-ik évfolyama s a dr. Fodor Oszkár által nagy gondallal szerkesztett díszes kiállításban megjelent Fürdők és Nyaralóhelyek füzet kimerítő adatokkal ismerteti a magyar fürdők viszonyait s közli a fűzet első részében a dunántúli, második részében pedig az egyéb hazai fürdők föl-szükséges és hasznos tudnivalókat számos illusztrá-cióval tarkítva. A Fürdők és Nyaralóhelyek füzet, a kereskedelmiügyi miniszter rendelete folytán a fürdőszekszon tartama alatt az államvasuti személyszá-llító kocsikban és a kasszaderbergi vasút kocsijaiban is elhelyezésre kerül, hogy az utazó közönség is kel-lő tájékozást nyerjen a magyar fürdők föl. A hasz-nos fürdőismertetőt ingyen kapja mindenki, ki a Du-nántúli Közművelődési Egyesület titkári irodájához (Budapest, VIII., Kerepesi-ut. 43. sz., május hó 1-től pedig Rókt Sziárd-utca 20.) fordul. A füzet cimlap-ját díszítő kép Ber Dezős a kitűnő rajzoló munkáa.

□ Magyar Jogi Lexikon. A dr. Márkus Dezős kir. ítélőtáblai bíró, az igazságügyminisztérium kodif-ikál osztálya tagjának szerkesztésében megjelent Magyar Jogi Lexikon negyedik kötete most bagya el a sajtót. A hatalmas kötet — melynek külső kiállitása a Pallas nyomdáját és kiadóhivatalát dicsőíti — a Halaszgyűrtől szótól Kitionichig terjed. A Magyar Jogi Lexikon munkatársainak lényeg névsora teljes biztosi-tékot nyújt az olvasónak, hogy az egyes cikkek szak-szerű tudással, alaposággal és lekiismeretességgel készültek. A munka ugyan a Magyar Jogi Lexikon nevet viseli, de tényleg egyetlenes abban az értelemben is, hogy a hazai jog jelenléte és múltjának minden részlete mellett a külföldi jogélet, a római- és az egyházjog, valamint a nemzetközi jog összes intéz-ményeit is feldiebi. Egyes cikkek velős, sokszor mesteri rövidsége mellett, melyek azonban ki-merítő forrástanulmányról tanusodnak, számos fon-tos jogintézményről valóságos kis monografiákat közöl a kötet. A szerkesztő kiváló érdemének tud-juk be, hogy a lexikonban azokra a tárgyra helyez kiűnös szult, amelyeket a hazai jogirodalom még kevésse kultivált. Ilyen pl. a hazai jogélet mult-jának különös gondolása; ilyenek az igazságtűgy igazgatás kérdései; ilyenek a Bákán-áltamok jogvi-szonyai; ilyen pl. ebben a kötetben is Horvát-Sza-voországok közjogi és igazságtűgy viszonyai. Nagy érdeme e munkának az irány magyarsága és könnyen érthetősége, az egyes fogalommagyarázatok kris-tályszzerű átlátszósa, mi alkalmassá teszi arra, hogy nemcsak a szorosán vett jogszéközség is élvezettel lapozgasson benne. Végül le kell rónunk az igazi elismerés adóját a szerkesztőnek: Márkus Dezősnek, azon felelősséggel terhes, óriás munkáért, melyvel a Magyar Jogi Lexikon megteremté és amelyet csakis az ő szíves és akadályt nem ismerő kitartása, csodás munkaezeje és a jogélet minden részletére kiterjedő és körültekintő nagy tudása volt képes megvalósítani és min-den nehézség ellenére beteljesre vinni. A programot, melyet a szerkesztő az első kötet előt elszavának hir-detett, megvakcsítja ez a kötet is, úgy mint az első három: és büszkén valhatjuk, hogy ez a Magyar Jogi Lexikon minden ízében magyar és eredeti s a kül-földi hasonló — bár igen gyér — munkáknak semmi-ben sem utánzása. Az eredetileg öt kötetre tervezett munka hat kötetben fog megjelenni, hogy az egyes fontosabb cikkeknek továbbra is kelő terjedelemben legyen szentelhet, ami kétségtelenül a jogszéközség osztatlan tetszésével fog találkozni. A munka utolsó két kötete — melyeknek anyaga csaknem teljesen együtt van — még ez évben oktetlenül megjelenik.

EGYESÜLETEK

(A Vörös Kereszt-Egylet) komáromi főlkja ma tartotta közgyűlését Sárközy Aurél főispán elnöklete alatt. Az egyesület szék működést fejt ki; most is a tüzöbetegek számára létesítendő szanatórium javára nagyobb összeget szavazott meg. Lőrinczy György titkár helyébe Fáy Istvánt választotta meg a köz-gyűlés.

(A Budapesti Katolikus Kör) ma este tartotta rendes évi közgyűlését gróf Zichy János elnöklete alatt, aki megnyitó beszédében utalt arra, hogy a kör fejlődésében némi stagnáció állott be. A kör alapítá-sakor nagy lelkesedéssel fogtak munkához, ámde ké-sőbb megcsappant az érdeklődés, lelohadt a szalmatűz. Eppen ezért buzdítja a közgyűlés tagjait, keltseék föl az érdeklődést a katolikus kör és katolikus társadalmi élet iránt. A materializmus bacillusai — ugymond — a levegőben vannak, s ezért a katoli-kusoknak vértéznük kell ellenében magukat, hogy a pozitív hit iránti bizalom fennmaradjon.

Az előzesséssel fogadott megnyitóbészéd után előterjesztették az évi jelentést. A György Ödön titkár által előterjesztett évi jelentést és a pénztári kimutatást jóváhagyta. Azután megejtették a választásokat. El-nökönek újból nagy lelkesedéssel gróf Zichy Jánost, ügyvivő alelnöknek dr. Kiss János egyetemi tanárt, alelnököknek dr. Szadosky Józsefet és K. Császár Ferencet választották. Végül ez igazgató-választmányt egészítették ki.

SPORT

.. Bajnoki vívőverseny. A nemzetközi bajnoki vívőversenyre baránk és a külföldi legkitűnőbb vívói beneveztek. Mutatja a páratlan érdeklődést a beérke-zett tiszteletdíjak nagy száma; tiszteletdíjakat adtak: a honvédelmi, a közös hadügy, a vallás és közokta-tásügyi miniszterek, a székesfőváros tanácsa, továbbá a Parkklub képviselőiben gróf Szápáry Pál és az összes szövetségi vívógyuletek.

.. Nemzetközi lawn-tennis verseny. A M. A. C. május 28-án nemzetközi lawn-tennis versenyt rendez a margitszigeti sporttelepen. A verseny programja a következő:

I. Férfi egyes verseny. Budapest székesfőváros bajnokságáért, a székesfővárosi tiszteletdíjért. II. Női egyes verseny 6 os. és kir. fensége Klótidé löhercegnő tiszteletdíjért. III. Férfi párosverseny. IV. Férfi egyes handicap. Első osztály. V. Férfi egyes handicap. Másodosztály. VI. Női egyes handicap. VII. Férfi páros handicap. VIII. Vegyes páros handicap. Minden versenyszámban a győztes (győztes pár) egy-egy tisztelet-díjat nyer, a második pár, a rendelkezésre álló díjak arányában tisztelet-díjat, esetleg exst plaqueot, a harmadik pár, — ha legalább 13 nevező jelentkezik a megteleiő ver-senyszámba — bronz plakettet.

.. Southampton a Margitszigeten. Vasárnap délelőtt a southamptoni labdarugók meglátogatták a Magyar Atletikai Klub margitszigeti sporttelepét. Az angol vendégek Yolland Artur s Friedrich Nándor kaulauzása mellett megnézték a klub összes helyisé-geit és nem győztek betelni a sporttelep kényelmes és célszerű beosztásának dicsőítésével. Eragadtatással nyilatkoztak az egész sporttelepről és mint műértők határozottan kijelentették, hogy a margitszigeti footbal-pályánál kitűnőbb nincs egész Európában. Az angolok az atléták körében kitűnően érezték magukat. Kitűnt, hogy vendégeink vig cimborák is tudnak lenni, csak a goalok tekintetében nem értik a tréfát.

.. A bécsi löversenyek. A bécsi löversenyek mai ötödik napja a meglepetések jegyében folyt le. A favoritok az egész vonalon vereséget szenvedtek. A legkisebb meglepetés Nunquam dormio leve-reése volt a Fenék-versenyben, mely helyre se tudott jönni, míg a legnagyobb kvótát a gátversenyben Midas hozta kevésszámú hívének 10:302 koronát juttatván.

I. Nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Tá-volság 1600 méter. Losonczy Gy. Klotó-ja (Adams) első, báró Springer G. Bonó modo-ja (Taral) máso-dik, Mautner V. Bonaparte-ja (Southey) harmadik. Totalizátor: 10: 49.

II. Handicap. Díj 2000 korona. Távol-ság 1800 méter. Krausz L. Töptörtű-je (Martinkovics) első, báró Üchtritz Zs. Gedachty (Zsebok) második, gróf Trautmannsdorff L. Guerilla (Krusi) harmadik. Azután: Puogalety. Angola, Valerian, Gyöngyvirág, Majoránna, Victoria Regia, Jövőre, Acél, Marietta, Esti fény, Rosogió. Totalizátor: 10: 62. Helyrefogadások: I. 50: 66. II. 50: 341. III. 60: 299.

III. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Távol-ság 1800 méter. Krausz L. Töptörtű-je (Martinkovics) első, báró Üchtritz Zs. Gedachty (Zsebok) második, gróf Trautmannsdorff L. Maysye (Seidemann) har-madik. Azután: Kintornás. Luftschifferin, Pántlika. Totalizátor: 10: 27. Helyrefogadások: I. 50: 71. II. 60: 79.

IV. Fenék-verseny. Díj 8000 korona. Távol-ság 2000 méter. Báró Springer G. Ferhapsja (Taral) első, Somosi ménes Csurgója (Van Dusen) második, Aresin Fatio I. Ugyanaza (Southey) harmadik. Azután Kon-tyos, Férő, Nunquam dormio. Olimpus. Totalizátor: 10: 65. Helyrefogadások: I. 50: 82. II. 50: 120. III. 50: 171. A győztes ellen a másodiknak beérkező lovasa rálovaglás miatt óvást emelt, de az óvást elvetették.

V. Eladók handikapja. Díj 2000 korona. Távol-
ság 1200 méter. Baltazzi A. Minluja (Krouzil) első,
Mantner V. Tepiája (Southey) második. Egyed L.
Allerweil fidel (Lewis) harmadik, azután Condottiere,
Légyott, Allotria, Fanfrige, Elsa, Nichette, Marignac,
Galiba, Rama thuri. Ver Sacrum. Totalizátor: 10:162.
Helyrefogadások: I. 50: 283, II. 50: 457 és III.
50: 346.

VI. Gátverseny-handikap. Díj 2000 korona. Tá-
volság 2400 méter. Péchy A. Midasa (Shejbal) első,
gróf Teleki L. Prima II-je (Healy) második, Vlághy
Gy. Cserhája (Sinn) harmadik. Azután Paillard,
Marienburg, Sweet Love, Lucio. Totalizátor: 10:302.
Helyrefogadások: I. 50: 498, II. 50: 274, III. 50: 82.

VII. Eladók akadályversenye. Díj 1800 korona.
Távolság 3200 méter. Arcim Fatton J. Primája (Pooe)
első, Dreher A. Kalauerje (Huxtable) második, gróf
Schönborn Z. Grincingerje (Sinn) harmadik. Azután
May be. Totalizátor: 5:10. Helyrefogadások: I 50: 84.
II. 50: 119.

VIDÉK

(Festvármegye közgyűlése) ma délelőtt foly-
tatta és befejezte a tárgyalásokat. Helybenhagyta a
közgyűlés a tápiógyörgyei bíróválasztást és több
jegyzőválasztást, de megsemmisítette a budatoki al-
jegyző választását. A halas-báscsalmás-rigyiczei helyi-
érdeki vasút segélyezésére 50.000 korona kölcsönt
vesznek föl, megszavazták a vácz-vereőze-dré-
gely-palánki helyiérdeki vasút segélyezésére ki-
lométerenként 6000 koronát. A budapest-rákos-
palota-vereőze-ház-vázi helyiérdeki vasút segé-
lyezésére olyan föltétellel szavaztak meg 120.000
koronát, ha a vasút jóvelmelzőségét egy év alatt
igazolják. Nagybóv vitát keltett a rákospalotai fo-
gyasztási adó kezelése és piacbér ügye. Az állandó
választmány ugyanis abból indulva ki, hogy a köz-
ség fogyasztási adókezelése stagnál kimondta, hogy meg-
kell szüntetni a házilagos kezelést s a kezelést bérbe kell
adni, még pedig a már jelentkezett vállalkozóknak. Ez
ellen hevesen szólat föl Krivácsy Kálmán evang. lel-
kész, míg Gády Géza az állandó választmány ja-
vaslatához csatlakozik, miközben élénk derűtséget
kelt azzal az indítvánnyal, hogy a kiküldött bizottság
vizsgálja meg azt is, vajjon a rákospalotai képviselőtestület
mennyi sört iszik, illetőleg mennyi bor után fizeti a fogyasztási
adót. Végre ellogadtak Beniczky alispánnak azt a javas-
latát, hogy igenis mondják ki a házilagos kezelés
megszüntetését, de ne fogadják el azonnal a jelente-
zett vállalkozó ajánlatát, hanem a község gondoskod-
jék arról, hogy legyen megfelelő ajánlat, még pedig
záros határidőn belül.

Nyilttér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás
kítőn sikerrel
használtatik
Salvator
vese-, húgúhólyag- és közvegybántalmak ellen, húg-
dara és vizeleti nehézségeknél, a czukros húgúhóly-
g, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.
Húgúhajtó hatása!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirizmes!
Kapható gyógyszerkereskedésekben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.
Budapesten, főraktár Edesek L. úrnál.

Kereskedők!
Részvénytársaságok!

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

Gyógyhely
Rohitsch-Sauerbrunn
Pálás és előkelő nyaralóhely.
Déli vasúttal a Páláschach, 2 órá-
nyira Bécstől.
Idény május-áprilisig.
A „Tompel-forrás” és „Styrja-
forrás” a karlsbadi és ma-
rienbadhoz legközelebb állnak
Gyógyhely: gyomor-, bél-,
máj- és vesebajokra, a légző-
szervek katariszmusaira, cukor-
betegségekre, epe- és hólyagbajok.
Kiterjedt parkok, nagy árnyas- és tá-
lelő-erdők szelvénygyönyörű.
3 nagy
fürdőintézet meleg, hideg és ásvány-
fürdővel. — Tej-, savó- és koffe-
in-kúra. — Kúttól fűrdő zenekar. — Sport-
játékok. — Vízkezelési tásasági élet. —
Leírásokat és prospektusokat küld
az igazgatóság.

Utánvetésre még szállíthatók:
impregnált és nem impregnált

takarmány- répamagot

és pedig

eckendorfit, oberndorfit,
Mammuthot és olajbogyóalakut.

Az impregnált répamag tudvalevőleg 4—5
nappal előbb kél, mint a nem impregnált.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedés
BUDAPESTEN.

Osztálysorsjegyeket

a XII-ik sorsjátékhoz eredeti föltételek mellett adunk.

Sorsjegyek eddig a

600,000, 400,000, 200,000 és 100,000 koronás
főnyereményeken kívül körülbelül

tíz milliót nyertek!

Pontos kiszámítás. Nyerés esetén diszkrét.

Sorsjegy árak: Egész sorsjegy 12 kor., fél sorsjegy 6 kor., negyed-
sorsjegy 3 kor., nyolcad 1.50 kor.

MERCURBANK

és váltóüzlet részvénytársaság,

Budapest, Mercurpalota, IV., Váci-u. 37. szám.

Alapítva: 1876.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Tiszta a kölcsönösség elvén alapszik.

Utánfizetési kötelezettségek nélkül.

Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483.42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587.09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjéért
nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Pestvidéki esküdtek. A pestvidéki törvény-
széknél ma sorsolták ki a május havi esküdtbíróági
ülésekben bírt tiszti gyakorlatú esküdtet. A ki-
sorsolt bizottság elnöke Seyfried József elnök volt,
tagjai a törvényszék részéről Rónay Kamill táblai és
Sz. Kiss Gyula törvényszéki bírák. Az ügyéséget
Dr. Vass Lajos ügyész képviselte, az ügyvédi ka-
mara részéről Dr. Papp József ügyvéd volt jelen. —
Kisorsoltak rendes esküdtbírák: Zala Sándor
gyárgazgató Budafok, Besze Antal ügyvéd Pusztá-
Szent-Mihály, Scheibele Armand magánzó Isaszeg, Szia-
lágyi József földbírtokos Tápió-Bieske, Csillag Zsigmond
bérli Albertfalva, dr. Varsányi Gábor ügyvéd Dömsöd,
Pap J. földmives Tápió-Szecső, Szabó István magánzó
Nagytétény. Friedmann Ede könyvelő Újpest, Pinkner
Ernő irodármester Gödöllő. Heinrich Richard kémény-
seprő Vác, Zajcsik Mihály osztmádia Vác, Segesvári
Ödön földbírtokos Dabas, Wiesner Miksa kereskedő
Isaszeg. Teszler Emil földbírtokos Tápió-Bieske,
Leiner Zsigmond gyáros Újpest, Haas Géza keres-
kedő Isaszeg, Wastag Gusztáv ügyvéd Pomáz, Aczél
Mihály ügyvédjelölt Nagy-Káta, Horváth Pál földbí-
rtokos Dömsöd, Dercsényi Dezső lapszerkesztő Vác,
Korompai Béla könyvelő Pusztá-Szent-Mihály, Dr.
Kasselik Gyula ügyvéd Csömör, Bauer Mihály földbí-
rtokos Vác, Székényi Kázmér magánzó Újpest, Katona
Péter ügyvéd Nagy-Káta, Tompa Antal ügyvéd Csömör,
dr. Elek Pál gyógyszerész Újpest, Lauter Adolf intéző
Duna-Haraszti Halász Zsigmond kereskedő Újpest. —
Főesküdtek lettek: Dr. Lengyel Soma ügyvéd Vác,
Krammer János nyugalmazott postatiszt Csömör. He-
vesi Vilmos aljegyző Újpest, Fáy László földbírtokos
Alberti, Zsebők Gyula hírapró Rákosszentmihály, Reter Antal
takarékpénztári vezérigazgató Soroksár, Hadzsics

Kamill ügyvéd Szent-Endre. Hoffer Antal kereskedő
Kartal, Alberti Ferenc magánzó Vác.

§§ Az építész púra. Dr. Mihajlovits Miklós fő-
városi orvos házat építtetett a Szerb-utóban és az
építés vezetésével Harmincz Milán Mihályt bízta meg.
Ebből a házépítésből temérdek pór támadt s az egyik
tárgyalás alkalmával dr. Mihajlovicsot annyira elra-
gadta a haragja, hogy a bíróság előtt azt mondta
Harmincz Milán Mihálynak:

— Hasz, gazember!

Szilva Géza járásbíró rendutasította az orvost,
aki boosánatot kért a bíróságtól. Harmincz azonban
a sértésért külön becsületértési pört indított dr. Mi-
hajlovits ellen. Tegnap tárgyalta ezt az ügyet Szilva
járásbíró. A tárgyaláson az orvos elismerte, hogy
tényleg hazug, gazembernek nevezte Harminczot
együttal kijelentette azt is, hogy Harminczot már ré-
gebben házából is kitiltotta és vele mindennemű ösz-
szekötést megszüntetett. Miután dr. Mihajlovicsot a
bíróság előtt tett kifejezéséről Szilva járásbíró már
rendutasította: a bíróság meg akarta szüntetni az
eljárást, de Harmincz késnek nyilatkozott nyolc nap
alatt más tapuk megnevezésére, akik előtt dr. Mihaj-
lovits hasonlóan nyilatkozott.

§§ Sikasztás a munkáspénztárnál. Fischer
János Károly pénzbeszedő és betegellenőre. Pesold
Jenő pedig számvívó könyvelője volt az általános
munkásbetegséggyógyító-pénztárnál. E minőségükben
könnön sikasztattak, ha egyetértőleg kezelték a
nyugtákat és a beszedett pénzt, mert az ellenőrzés
igen lanya volt. Rá is jöttek erre s azontúl dözsmál-
ták a munkáspénztár vagyonát, még pedig oly mó-
don, hogy Fischer, ki a tagjárulékokat tartozott be-
szedni, azok egyrészt Pesoldnál meg elezte s Pesold
az egész összeg befolytát nyugtatta. Ily módon a
vádlatok 3200 koronát sikasztottak, amelyet hűse-
gesen be is vallottak. Ugyanakkor történt ez, amióán
Ludwig Ferenc a Munkásbetegséggyógyító Egyület főpén-
tárosa öngyilkos lett és nyilvánvaló lett, hogy
az mintegy 18,000 koronát sikasztott. A mege-
ített vizsgálat kiderítette, hogy Ludwig sikasztása is
csak oly módon volt lehetséges, ha azt Pesold számví-
vó palástolta. Fischer és Pesold vizsgálati társaságba
helyeztetvén, ellenük a vizsgálat megindult és Fischer
ellen sikasztás, Pesold ellen sikasztás és a Ludwig-
féle sikasztásban való részesség miatt emeltek vádat.
A törvényszék Fischer János Károlyt egyéni és Pesold
Jenőt kétféle börtönrre ítélte Fischer ideiglenesen sza-
badonbocsátották, míg Pesold ellen fenntartották a
fogsgot. Az ügyész és a vádlottak felelősebe foly-
tan a tárgyalás az ítélőtábla első büntetőtanácsa
Freness István elnökele alatt, amelyen a szabadlá-
von levő Fischer is megjelent. A tábla Balogh István
főügyészhezlyettes és dr. Róz Dezső védő meghallga-
tása után Pesold Jenő büntetését 2½ évre és Fischer
János Károly büntetését 1½ évre emelte föl.

§§ A rendőrkard. Nagy József közrendőr a
vádlatok padjára került, mert megölt egy embert a
rendőrkarddal. Az év elején, február 5-én, Nagy Jó-
zsef rendőr a Ludovicum környékén volt őrállomá-
son, amikor a távolból rendőrsípót hallott, ami annyit
jelent, hogy egy rendőr bajban van. Nagy József
szorongatott társa segélyre sietett, de a támadóknak
hült helyét találta s társa elbeszélte neki, hogy részeg
emberek megtámadták. Kis idő múlva a támadók újra
elkerültek s amikor Nagy József és társa el akarták
őket fogni, Horváth Pál házmeister rájuk támadt s
szidalmazta őket. Erre megköszönték Horvátot, akik ké-
sőbb a felesége kérésére feloldozták a kötelek alól s
hazabocsátották. Alig egy óra múlva, amikor Nagy Jó-
zsef Horváth Pál lakása előtt elment, a részeg házmeister
újra rátámadt s egy életlen katonaszuronyral meg-
fenyegette. Nagy József kardot rántott s Horváth kar-
jára vágott, majd a kardja hegyével a házmeister felé
sujtott, aki beleszaladt a kardba, amely áttört a
szívét s megölte Horváth Pált. Nagy Józsefet letartó-
ztatták, s szándékos emberölés büntette miatt az es-
küdtbíróaság elé állították, ahol ma Daróczy Elek
ügyész képviselte, a vádlottat dr. Nessi Pál képviselő
védte. Az esküdtzék megalakítása s a vádlóval fel-
olvasása után Zsitnay Leó elnök kihallgatta a vádlot-
tat. Nagy József tagadta bűnösségét s azzal védeke-
zett, hogy ő önvédelemből használta a kardját. A mai
tárgyalásra harmincöt tanút idéztek meg s a törvény-
szék késő estig folytatta a tanúk kihallgatását. Ekkor
aztán az elnök a tárgyalás folytatását holnap dél-
előttre halasztotta el.

§§ Innen érvényes, tul nem. A bécsi polgári
törvényszék érvénytelennek nyilvánította tegnap K.
Lipót építővállalkozónak 1902. augusztus 18-án Ma-
gyarországon, a magyar törvények szerint kötött ház-
asságát. A vállalkozó, aki zsidó vallású ember, el-
vette két törvénytelen gyermekét az anyját, egy
katolikus vallású osztrák asszonyt. A házasság vé-
dője figyelmeztette a tárgyaláson a bíróságot, hogy
micsoda visszás állapotba jutának a házaspár
fiai, ha megsemmisítetnek a házasságot, mert Ausz-
triában törvénytelenek volnának s anyjuk nevét
viselnék, míg Magyarországon törvényes szülöt-
teknékné ismernék el őket s az apjuk nevét vi-
selnék, ami különösen akkor okozna kompliká-
ciót, amikor majd sorozásra kerülnek. A bíróság
azonban érvénytelennek nyilvánította a házasságot,
még pedig azzal a megokolással, hogy az asszony a
házasság megkötésekor osztrák katolikus volt s az
osztrák törvények szerint nem keresztény férfival

— Gyors- és teherárú-felvételi hely Budapest
Lipótvárosban. A székes fővárosi közönség nagy
része nem bír tudomással arról, hogy a magyar kir.
államvasutak igazgatósága már évekkel ezelőtt *Buda-
pest lipótvárosi városi-iroda* címen irodát rendezett be
a Lipótvárosban - Arany János-nice 21. szám alatt,
- ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárú
1000 kgm. súlyig feladhatók, melyekről végleges át-
vételi elismervények (feladási venyének) szolgál-
tatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árú,
amelyeknek vasuton való szállítása különös fel-
tetelekhez van kötve, a felvételt alul ki vannak
zárvá. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órá-
tól 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig vannak meg-
állapítva, - a törvényes munkaszüneti napokon azon-
ban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában
feladott árúknak az illető pályaudvarokra való ki-
távoztatásáért következő illetékek számíthatnak fel:
a) gyorsárúkrét: 10 kgm. súlyig 23 fillér, 10-50
kgm-ig 40 fillér, minden további 50 kilogrammért
30 fillér, b) teherárúkrét: 50 kilogrammig 40 fillér,
minden további megkezdett 50 kilogrammért 20 fillér.

KÜLÖNFÉLEK

Kényes probléma.

Lapozgatók egy könyvemben;
Kopott, sárga levelek.
S hirtelen, mint hogyha arcom
Érné úde lehet.

Egyik lapján szöke hajszál
Húzódik meg csendesen
Hogy került a fakó könyvbe?
Kutatgatom, keresem.

Gondolatom továbbállnak
Régi nóták dallamán,
S íme mintha tündéreknek
Kacagását hallanám.

Körüllengnek szöke lányok,
Lehelelnek érzem én
S ingerkedve így szólának:
Ez a hajszál az enyém!

Adjad vissza, az enyém volt!
Szól kacagva mind ahány.
Kinek adjam, töröm fejem
S megoldatlan a talány.

A sarokba szorítanak
Ingerkedő alakok,
S hogy a bajból meneküljek;
Elfordítom a lapot.

Feleségem csodálkozik,
Mért csapom be könyvemet?
Szólok: Kényes a probléma,
Megfejténi nem lehet.

Feleki Sándor.

† Egy angol író Bismarokról. Sidney Whitman angol író Bismarokról tanulmányt írt, amelyben a vaskancellár államférfiai bátorságát fejtegeti. Bismarck mintaképe marad a bátor államférfiaknak. A háboru előtti viharos parlamenti tárgyalások éle mind a vaskancellár ellen irányult. Bismarck dacolt személyes ellenfeleinek, politikai ellenlábasaival, az egész felingerült közvélemény gunyolódásával, bántalmaival, amelyek akárhányszor magánbeszélgetésben gázoltak. Egymaga állt ki a sorompóba és szembeszállt még császári urának akaratával is. Nem volt az egész országban népszerűtlen ember, mint Bismarck, de ő ezzel sem törődött. A tömeg kedvét sohasem hajszolta, a bizelést gyűlölte, az ünnepeltetések elől szökött. Az 1870-iki háboru kitérőseket levelet írt feleségének, amelyben tudósítja, hogy mily lelkesedéssel kíséri mindenütt. „Jobb volna — így végezi — ha ezt a lelkesedést, ünnepeltetést eltennék a — győzelem idejére.” Nem volt benne egy szemernyi hiúság sem. Az életben gyűlölte a pávát, mely kiterjeszti tarka farkát, hogy elrejtse oszlopait, és tetszelegve bámulatja magát. Kedvence alakja a világtörténelemből Homer hőse, Ajax volt, a nyers erő, nyíltság mintaképe. Hektort nem szerette érzékenység miatt, Achilles, ki teljesen vértetve volt, mert hiszen csak sarkán lehetett megsebezni, a vasember szemében hős lehetett. Az ál-

utakat nem kereste; ha tervei voltak is, amelyeket nem árulhatott el, mert a sikert kockáztatta, a felelősséget minden tekintetben magára vállalta és maga állt helyt mindenért. Nem játszott soha szavaival, őszintén, nyíltan beszélt. Vas-következetesség jellemezte minden tétét: amit jonak ítélt, azt megcsinálta, pedig akárhányszor Vilmos császár jóindulatát is kockáztatta. Később azonban az öreg uralkodó teljesen kancellárjára bízott mindent. Hogy ez nem ment simán, Bismarck szavai mutatják. Egy alkalommal ugyanis a következőképpen nyilatkozott: Nehéz volt sokszor meggyőződni az uralkodótól; de ha ellenkezését sikerült megtörni, támogatott és hűségesen pártolt. A nehéz napokban nagy áldás az oly bátor államférfi, aki lelelődel érvényesülni, felfelé pedig mer a nemzet javáért sorompóba lépni.

† Moosarákók Új-Guineában. Darwin nagy munkája óta, amiben kimutatta, hogy az ember és a majom közös ősi formából származik, a tudomány a legalacsonyabb fejlettségű néptörzsek felé fordul a bizonyítás anyagáért. Azok tudnivaló legközelebb állanak az ősi állapothoz. Legújabbban a *Journal des Debats* szerint megint felfedeztek egy emberfajtát, mely szokatlan alacsony fejlődési fokán, azaz majdnem állatiasan él. Új-Guineában, ezen az Ausztrália fölött fekvő nagy szigeten van a lakóhelye. Érdekes, hogy az egész fajta moosarákban, teljesen vízi életet él a lakásai is három méterre a vízből kiemelkedő cölöpépítmények. Elemükben, a vízben nagyon otthonosak: rendkívül ügyesek usznak benne, s a vízinövényeket és más akadályokat roppant mozgékony-sággal kerülük ki. Vízi életmódjuk folytán földönjáró képességük annyira elcsenvesedett, hogy kemény talajon járni se tudnak, mivel kibesződik a lábuk. Egy utazó, aki ezt az abgajámbonak nevezett törzset meglátogatta, azt mondja, hogy testük és aruk nagyon majomszerű. Körülbelül oly nagyok, mint Ausztrália ismert bennszülöttei, azaz kicsinyek s alsó, csípőalatti részeik aránytalanul kicsinyek. Lábuk egész sajátos alakú: kicsiny, széles, lapos, gyöngyűjű, különösen a nők lábán vékonyak és gyöngyök az ujjak s oly mereven elállnak, mintha nem volnának ízületek. Egyáltalában a lábuk, melynek nincs lábikrája, olyan, mint a faláb. A térd izmai és inai nincsenek kifejlődve s a térfinál a bőr ezen a tájon ráncosan lóg le. Valószínű, hogy ez a törzs valaha szárazföldi életet élt, de nem tudván így egzisztálni, a létért való küzdelem ráparancsolta a vízi életmódot.

† Fehér virág az esküvőn. Az Egyesült Államokban Washingtonban egy szép és kedves divat kapott lábra a nők körében, amelyet az európai nők is alighanem utánolni fognak. A gondolat egy washingtoni magasállású államhivatalnok leányától származik. Amikor az ifjú hölgy nemrégiben egy külföldi diplomatának nyújtotta kezét örök frigyre, nagy számú barátai mindegyikétől egy-egy szál hosszú száru fehér virágot kért, melyet közvetlenül a templomba indulás előtt mindegyikük személyesen nyújtott át neki. Egy erre a célra fölfogadott ügyes virágáruszó a különböző virágokat, amelyek közt főleg a fehér rózsák, orgeon, kamélia, krizantém, gyöngy-

virág és a legbájosabb fehérségű orchideák voltak, grációzus csokorba kötötte össze. Esküvő után a csokrot megmerítették egy folyadékban, amely a virágoknak mindenkorra élettrissességet kölcsönöz, azután fehér bársonypárnán üvegbúra alá helyezték, hogy élete fogytatás emlékeztetője legyen az új pár-nak élete legszebb, legboldogabb napjára.

† A holdfogyatkozás meséje Japánban. A japáni nép úgy magyarázza a hold világítóképeségét, hogy ott egy engedetlen lusta ember szakadatlanul avval foglalkozik, hogy kannájából annyi olajat önt, amennyire a holdnak szüksége van a világításra. Arról pedig, hogy ez az ember hogyan került a holdba és hogyan keletkezik a holdfogyatkozás, a következő érdekes legenda él a japáni ajakán: Régen, nagyon régen élt egyszer egy lusta ember. Egy napon az apja szomjas volt s egy kannát adott fának, hogy a közelben folydogáló patak-ból vizet hozzon. A fiu azonban nemcsak lusta volt, hanem engedetlen is szülei iránt, minél fogva eszeágában sem volt, hogy apjának szót fogadjon. Az atya ismételte kérését, a rest fiu azonban így felelt:

— Nem megyek, küldj valaki mást!

Az apa még egyszer kérte a fiut, mondván, hogy eleped a szomjúságtól s ő maga képtelen a patakhoz menni. Amde a fiu erre a kérésre sem hajolt, hanem dühösen és oly erővel csapta földhöz a kannát, hogy a feneke levált róla. Egyszerre csak ott állt az ördög, akiről senki sem tudta, hogyan került a szobába s így kiáltott:

— Engedetlen, lusta ember! A mai naptól fogva, mindörökké és szünet nélkül olajat fogsz önteni a feneketnek kannából a holdba!

Azzal megragadta az ördög az embert és dacára kiabálásának és ellenkezésének, fölcipelte a holdba. Olajat önteni nem könnyű dolog, feneketlen kannával azonban még nehezebb. Így bűnhődött a szülei akaratának nem engedelmeskedő lusta ember. Időnként eljön hozzá az ördög, hogy megtekintse a munkáját; az elítélt olyankor szünetet tart, kinőzja elé veti magát és kegyelemért könyörög, de mindig hasztalanul, mert az ördög nem ismer irgalmat. Valahányszor ez történik, sötét lesz, mert a holdnak nincs olaja.

† Az őrségen. Ulmban történt meg ez a mulatós eset: Az ottani gyalogezred egyik újoncának őrségre kellett mennie. Az őrmester alaposan megmagyarázta a rekrutának a tennivalóit.

— Ha az őrségrevisz, hogy valaki közeledik, háromszor kiáltja: *Áll! Ki vagy?* Ha nem kap feleletet, akkor tűzet ad.

Az őrmester másnap meg akarván győződni, hogy pontosan teljesíti-e a feladatát az újonc, az őrhelyre megy, ahova a legényt állította. Erre ez háromszor egymásután hársány hangon kiabálja:

— Áll! Ki vagy?

Az őrmester nem felel, hanem nyugodtan tovább megy a legény felé. A rekruta erre a tászkájába nyul, gyufát vesz ki abból és az utasításhoz híven tüzet ad őrmesterének.

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(74)

Ötödik kivonat.

Mercy bál ruhája készen van — a jóságos lady Janet ajándéka. Szabad volt megnézni, amikor először felpróbálta. Cseppet sem érte a selyemhez, vagy a csipkéhez, de azt tudom, hogy az én nőm lesz a legszebb az egész estélyen.

Még az nap meglátogattam lady Janetet, és megköszöntem neki jóságának újabb jelét és ez alkalommal szeretett, öreg nagynénémnek csudálatraméltó jellemében egy újabb nemes vonást ismertem föl.

Eppen egy levelet akart széttegni, amikor beléptem. Ahogy megpillantott, odaadta a levelet. Mercy írása volt. Lady Janet az utolsó lap egy helyére mutatott. „Mondja meg nejmének üdvözlétem kísértetében, hogy én még makacsabb vagyok, mint ő. A leghatározottabban kijelentem, hogy nem olvasom el egy szavát sem és nem hallgatom meg egy szavát sem, mihielyt arra az egy tárgyra akar visszatérni.”

Nagynéném aztán darabokra tépte e levelet. Az az egy tárgy, amelynek megemléstét oly szigorúan tiltja Mercynek, mindig ugyanaz, vagyis hogy ő Grace Roseberrynek adta ki magát. Ter-

mészetesebb és gyengédebb módon nem lehetett volna hivatkozni arra, mint ahogy nőm tette. Mindegy volt. Az első sorok olvasásánál lady Janet behunyta szemét, megsemmisítette a levelet, nagynéném nem akarja soha megismerni Mercy Merrick igazi történetét. Mily megfektethetetlen rejtély az ember! Lehet-e tehát csudálkozni azon, ha mindig félreértjük egymást.

Hatodik kivonat.

Az estélyre virradó reggel.

Megtörtént. A társaság legyőzte lady Janetet. Nincs se türelmem, se időm, hogy részletesebben írjak róla. A délutáni gyorsvonattal elutazunk Plymouthba.

Kissé későn érkezünk a bálba. A pompás helyiségek hamar megteltek vendégekkel. Ném oldalon mentem végig a termeken, amikor Mercy figyelmeztetett valamire, ami eddig elkerülte figyelmemet.

— Julian, — szólt hozzám — nézd csak azokat a nőket, nem találás valami visszatasztosított köztük. Amikor körülnéztem, a zene éppen egy keringőt játszott. Eszrevettem, hogy csak kevesen mentek el mellettünk a táncterembe. Csakhamar az is feltűnt, hogy a kevés táncosnő közt alig egy-kettő volt fiatal. Fiatal lányok nem jelentek meg ezen a bálon. Azonnal visszavezettem Mercyt a fogadószobába. Lady Janet arca elárulta, hogy ő is észrevette a látogatás e szokatlan módját. Még mindig érkeztek vendégek, férfiak a feleségükkel, az anyjukkal, sőt a nagyannyjukkal is — és a legképtelenebb udvariassággal mentegették magukat, amiért hajdon leányukat nem hozhatták el magukkal. Igen! Az

előkelő és becsületes nők így kerültek el a veszedelmet, hogy lady Janet bájján találkoznok kellene mr. és mrs. Julian Grayjal.

De nem akarok igazságtalan lenni senki iránt. A megjelent nők illő tisztelettel viseltettek a ház uróje iránt. Megtették mindazt, ami tőlük tellett, sőt talán többet is annál.

Valóban nem volt helyes fogalmam arról a durvaságról és kireheltetlenségről, amely az utóbbi időben a társaságban uralkodóvá lett, mindaddig, amíg nem láttam azt a fogadást, amelyben nőm részesült. Az előítéletek napjai elmúltak. Áradósz szeretetreméltóság és áradósz szabadelvűség az a két pólus, amely körül a mai nemzedék forog. Látni, amint a nők előítéletől menten megfedkeznek nőm szerencsétlenségéről, amint a férfiak a szeretetreméltóságtól áradóva, feleségüket bátoritani igyekeznek — hallani, amint ugyanaz a beszédmód minden szólásban megismétlődik: rendkívül örvendek, hogy megismerkedhettem önnel Mr. Gray; nagyon le vagyok kötelezve a mélyen tisztelt lady Janet irányában, hogy ezt az alkalmat megszerezte nekem, Julian, maga vevő gyerek, mily szépséget hódított meg! Irigylem érte, becsületeszavamra, irigylem érte, hallani az üdvözlét e szavait, melyet még fokoz a toladókészorítás, sőt néha nőm megcsókolása és azután körültekinteni ugyanezen emberek közt, akik közt egyetlen egy sem hozta el magával a bála hajdon leányát, valóban rosszabb világításban nem mutathatta be magát a mai civilizációnak. Am érjenek bennünket csodálások az újjávilágban is, ily utatolós látvány, amint azon a bál estén, ott nem fog tárnulni szemünk elé.

+ A japán parlament. Japán mindenben utánozza a modern Európát. Átvette az összes európai kultur-intézményeket, így többek közt a parlament-rendszert is, ahol a legkomolyabban tárgyalják a japán közügyeket. Az ottani parlamentben ma mindenki tevékenyen uralkodik. Minden képviselőnek jelen kell lennie az ülésen és jaj annak, aki nem a napirenddel foglalkozik. Egy képviselőt, aki az ülésen ásitani mert, pörbe fogták és a bírósághoz fordították, hogy megsértette a képviselői kötelességet. Szóval, a japán képviselőnek nem valami irigylendő a helyzete.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének Förster Nándor miniszteri tanácsos elnökével legutóbb tartott ülésén szóba került ama hír, hogy az osztrák kormány az 1903-05. évre 127 millió koronát fog vasuti megrendelések céljára fordítani. Minthogy a magyar gépipar helyzete az osztrákkal szemben annak nyitott támogatása folytán még csak sulyosabbá válhatik az ülésen azon közöbajnak adott kifejezést, hogy a hazai gépipar a már régen kilitásba helyezést megrendeléseket mentől előbb megkapja. Az ülés további folyamán elhatározták, hogy megvárják a kereskedelemügyi miniszterhez meg a múlt év július havában tett előterjesztést, melylyel az állami megrendeléseknél adandó óvadékoknak fedezetül váltók az akkábán való letételeire kért engedélyt. Tudomásul vették a Dunagőzhajózási Társaság airtatát, mely szerint az is megvárják a munkasábeset-biztosítás kérdésének törvényhozási uton való mielőbbi rendezését.

A fumei állomás áruforgalma a múlt hónapban kedvező képet nyújt, amennyiben a vasuton feladott (behozatali) áruk mennyisége 24.760 és az állomásra vasuton érkezett (kiviteli) áruk mennyisége 66.020 tonna volt, ami 4.086, illetve 5.970 tonnával több, mint az előző év megfelelő havában.

Március hónapban a behozatalnál (a vasuti feladásnál) különösen emelkedett a bor, a liszt és a rizs forgalma: borból feladottak ugyanis 6.965 t. (+1.957), rizsből 27.000 tona (+1.695) és lisztből 2.310 tona (+1.254); megemelték még a jute- és a kőolaj-feladást, amely kitélt 1.164 illetve 1.110 tonnát, ami 305, illetve 11 tonnával több, mint a múltévi március hónapban. Nagyobb volt végre még a narancs és a citrom feladása is, t. i. 2625 tona (+1.660).

A kivitelnél (vasuti leadásnál) jelentősen emelkedett az érkezett buza, liszt, cukor és hasonló mennyiség, csökken ellenben az egyéb gabona, érc és donga. Leadottak ugyanis buza 2.510 tona (+2.100), liszt 9.996 (+2.741), cukor 11.604 (+4.570), hasonló 23.030 (+5.172), donga 1.542 (-3.262), érc 94 (-1.053).

A március havi kedvező eredmények folytán most már a folyó év első negyedének végeredményei is jobb, mint a tavalyiak, az összes vasuti feladás ugyanis most már 75.430 tona, ami 890 és az összes leadás 212.550, a mi 23.640 tonnával több, mint az előző évben.

Ami a fumei kikötő multhavi hajóforgalmát illeti, az is elég élénknek mondható, amennyiben az ott megfordult hajószámarat hajók száma 93, amelyekből 106 gőzös, illetve hajótulajdonosok szerint volt 21 Adria hajó, 22 Lloydhajó, 20 egyéb osztrák hajó, 20 olasz, 11 angol, 3 német és egy görög hajó.

Az Adria hajó hoztak 2666 tona narancsot.

Lady Janet vendégeinek e viselkedését azzal viszonyítja, hogy egészen magukra hagyta őket; a vendégek azonban azért még nem távoztak az ünnepélyről, hanem a terített asztalnál is vidáman társalogtak. Mindnyáján tapasztalták már, hogy Mablethorpe-Houseban lehet jó enni és inni. Ki is üritették a tájakat és üvegeket mind.

Mercy és én, távozásunk előtt a ház emeletén érkeztünk lady Janet-tel. Szükségessé vált, hogy nyíltan közöljem vele elhatározásomat, hogy Angliát elhagyom. Az erre következők jelenet oly kínos volt, hogy még nem tudom e helyen leírni. Ném kibékült elutasításunk gondolatával és lady Janet elkiált bennünk Plymouthig — ez az eredmény. Leírhatatlanul könnyebben érzem magamat, amióta az ügy el van intézve. És csak egy fájdalomat viszek el magammal Anglia tengerpartjáról: a fájdalmat, hogy válnom kell a drága, nemesszívű lady Janetől. Az ő korában ez a válás az egész életre szól.

Elszakadnak tehát a kötelékek, amelyek engem hazámhoz fűzték. Mercyvel elmegyek egy bizonytalan jövő elé, abban a biztos tudatban, hogy a boldogság velem van, bárholva forduljak is. Otszáz oly ember, mint mi ketten vagyunk, találkozik a kíváncsiok hajóján, elhagyják hazájukat, mert nem adott számukra sem munkát, so hajlékot. Ti, a statisztikai hivatal urai pedig, tegyetek a tévesített existenciák számához, akiket Anglia az ur ezernyeloszázhatvenegyedik évében teremtett, még kettőt — Julian Grayt és Mercy Merrieket.

— Vége. —

350 tona kőszén, 250 tona gyantát, 180 tona bort, 160 t. kén, 110 t. olajt, 1250 t. egyéb árut, elszállítottak 8840 t. fát, 6160 t. cukrot, 2870 t. lisztet, 740 t. cseriát, 800 t. babot, 80 t. ásványvizet és 3220 t. különféle árut.

A Lloyd hajóin érkezett: 1460 t. jute, 1250 t. rizs, 500 t. tengeri 470 t. dohány, 460 t. valonca, 380 t. pamut, 160 t. kávé s 980 t. egyéb áru, elszállítottak 5180 t. cukor, 880 t. liszt, 700 t. fa, 660 t. vasár. 110 t. bab s 1810 t. vegyes áru.

Ami a többi hajók forgalmát illeti, megemlítendő a „Silesia” osztrák gőzös, mely 1260 tona nyers rizst hozott részint a fumei, részint a budapesti rizshántól részére, továbbá a szintén osztrák „Moravia” gőzös, mely 1200 tona jutát hozott Kelet-Indiából a jute utjalvi gyár részére; három gőzös 4500 tona angol kőszén hozott a fumei gőzhajózási társulatok részére; a „Maris” görög gőzös 2000 tona tengerit hozott, a fumei Billitz és társa cég részére pedig 500 tona tengeri fű érkezett. A kiviteli irányban megemlítendő, hogy a Schenker és társa cég elszállított a „Gisa” nevű osztrák gőzösről Győről érkezett 660 tona vasuti kocsi-alkatrészeket Alexandriába.

Mindezek után a fumei forgalom és kikötő állatóság banyatásáról szóló híresztelések részben téveseknek, részben túlzottnak mondhatók.

A M. Kir. Államvasutak és az általuk kezelt magán- illetve helyiérdekű vasutak állomásain. Feladott fizető áruk mennyisége a múlt hónapban is, még pedig 10-7%-kal nagyobb volt, mint a múlt év megfelelő időszakában, amennyiben feladásra került 799 315 kocsi-alkatrészt, 179.973 kocsi-alkatrészt, szemben. Nagyobb volt nevezetesen a feladott gabona, liszt, mező termények, vas- fémek, kővek, mész és bor mennyisége, megemítésre méltó elmaradás csakis a szén és száma, valamint a darabárúknál mutatkozik; a szén és az élelmiszer feladása körülbelül változatlan maradt, amint az alábbi részletezésből kitűnik.

Feladottak ugyanis a múlt hónapban gabona 18.216 (+6047), liszt 8333 (+1714), só 1176 (+117), szilva és szilvaiz 193 (+23), káposzta, burgonya és grümölcs 2503 (+1350), bor 1820 (+1289), szesz 570 (+10) kőolaj 1108 (+98), dohány 476 (+63), szén 23.479 (+877), érc 3514 (+713), vas és vasár 6071 (+1323), fémek 20.627 (+4229) kővek 12.702 (+230), mész 2433 (+790), szén és száma 1069 (+1518), élelmiszer 10.147 (+37), cseriája 443 (+151), cukor 1823 (+372), só 1017 (-62), egyéb kocsi-alkatrészt 22.570 (+2841) és végre darabárú 51.437 (-957) kocsi.

Az év eleje óta március hó végéig a feladás 579.685 kocsi-alkatrészt volt, ami 28.235 kocsi-alkatrészt (5,2%) több, mint a tavalyi év első negyedében; a többet első sorban a nagyobb gabona- és fa-, másod sorban pedig a nagyobb liszt- és szénforgalom eredménye. Gabona feladottak ugyanis az idén 56.152 kocsi, ami 30%-kal több, mint a múlt évi 43.238 kocsi, fémekből pedig 79.306 kocsi (+50%), liszt 26.139 kocsi (+18%) és szén — mint ezáltal legnagyobb cikk — 81.628 kocsi (+5%); ellenben kisebb volt az élelmiszer feladása, mely kitélt 26.535 kocsi, ami 7%-kal kevesebb, mint tavaly és kisebb volt még, 89%-kal, a feladott darabárú elszállítására igénybe vett kocsi száma. Egészben véve tehát elég kedvezőnek mondható a folyó évi áruforgalom alakulása.

Megjegyezzük, hogy a szénfeladás az említett emelkedés dacára a magyar királyi államvasutak összes áruadásaiban még mindig csak mintegy 17-18%-át teszi, míg például a porosz államvasutaknál a szénforgalom az összes forgalomnak több mint 40%-át és az ebből származó bevétel az összes áruforgalmi bevételeknek mintegy 25%-át teszi (nálunk mintegy 8-9%), a magyar királyi államvasutak és az általuk kezelt vasutaknak kerek összegben 15.000 kilométernyi hálózatának évi összes szénforgalma pedig — ide számítva a 70-80 ezer kocsi-alkatrészt szilvái szénbehozatalát is — alig 400.000 kocsi-alkatrészt, míg a porosz államvasutaknak mintegy 88.000 kilométernyi hosszú hálózatának évi szénforgalma több, mint 9 millió kocsi, tehát csak valamivel több, mint kétszeres pályahossz mellett 22-szer. pályakilométerenként átlag tehát több, mint tízszer akkora.

Fizetéseiktelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseiktelenségeket jelenti: Vics Gavro kereskedő Vukovár, Hirschberger Ödön kereskedő Pozsony.

Vásároszok. (Város és Brüstel hatósági közvetítői üzem jelentése a Budapesti Napló részére.) A mai hétfői vásár forgalma a kicsi hozatalok folytán szintén nem volt jó leolajás. Az összes cikkek iránt jó az érdeklődés, miert is ajánlatos lenne lehető nagy tételek szállítása: Részleteiben a következők az akit az üzem: Hufelek: Vidéki marhahús eleje 68-76, bátyja 76-82 korona 100 kilonként. Ötöt boruk élénken keresettek és ma hosszan, sulyelvonás nélkül 66-96 fillérrel nyertek elhelyezést. Lehúzott sertéshez kilója 116-124 sertéshez szalonvára 110-110 fillér jegyze. Bárányok párja 6-12 korona. Tojásban nagyon szűk az üzem és ma I. r. triss telt áru 61-53 koronát jegyzezt eredeti ládánként. Tejtermékek: I. r. ször. kedvelt jegyze teavaj 1/2 kilós darabokban, 250-260, 1-5 kilós darabokban 220-240, jó friss főzövaj 170-190 és tehénúj 16-20 fillér jegyzezt kilonként minőség szerint. Előbarmifiban nagyon jó az üzem, magas árak vannak érvényben. Vagott barmifielégítő árakon nyer elhelyezést. Vadfélék: óz 160-180, vaddisznó 60-80 fillér kilonként. Spárpa: vastagságú (szó) 1.80-2., közepeszerű 1.20-1.40, vékony levestspárpa 0.80-1.1. koronát jegyzezt kilonként. Deligymölcs: I. r. narancs 160-as 9., 200-as 8., 300-as 10., 360-as 9., korona; vörörs na-

ranos 160-as 11., 200-as 10., 300-as 12., 360-as 11. korona; I. r. citrom 800-as 7., 360-as 7., korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 28. korona.

Sertésfőzősértés. (A székesfőzősértés: vásár és közvágóhid intézősége.) Április 21-ikén, Főhajtás: Zeirsértés, ugymint öreg I. rendű 350 kilogrammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehé 300 kilogrammon felül — Jarab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husértés ugymint: nehé 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250-300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 162 darab. Előző napi maradvány 17 darab, összesen 169 darab. Eladottak 165 db. Maradvány 4 db. A vásár irányzata közepes. Az árak emelkedében. — Következő árak jegyzeztettek: Zeirsértés: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül — fillér, II. rendű 280-350 kilogramm — 100 fillér, selejtezett — 100 fillér, silány — fillér, fiatal nehé 300 kilogrammon felül 114-116 fillér, fiatal közép 220-300 kilogramm 100-112 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 96-108 fillér, süldő — fillér, malac — fillér. Husértés: Nehé 300 kilogrammon felül — fillér, könnyű 140-300 kilogramm — fillér, süldő 80-82 fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszulban.

A budapesti gabonafőzősége.

Budapest, április 21.

Nyugodt üzletmenet mellett 12000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan árékkal.

Rozsban nem változtak az árak.

Tengeriben nyugodt volt az irányzat.

Eladottak:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 82 k. 8 K. 45 f. 500 mm. 81-5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 81-5 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 81-2 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 81-6 k. 8 K. 35 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 800 mm. 81 k. 8 K. 32 1/2 f., 800 mm. 80-6 k. 8 K. 85 f., 500 mm. 80-5 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f. felső, 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f.

Csabai: 500 mm. 80-6 k. 8 K. 25 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 73 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 1.

Pestmegyei: 100 mm. 78-5 k. 8 K. 12 1/2 f. 500 mm. 78-5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f.

Dunajörökládai: 1170 mm. 78 k. 8 K. 15 f.

Paksi: 1000 mm. 79-5 k. 8 K. 05 f.

Bácskai: 600 mm. 76-8 k. 8 K. 22 f.

O-Becsei: 1600 mm. 77 k. 8 K. 20 f.

Cservenkai: 2750 mm. 76 k. 8 K. 05 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. 82 1/2 f., 200 mm. 6 K. 80 f.

200 mm. 6 K. 77 1/2 f., 200 mm. 6 K. 75 1/2 f., 500 mm. 6 K. 72 1/2 f., 100 mm. 6 K. 65 f. paritásra.

Arpa: 730 mm. 5 K. 70 f. 350 mm. 5 K. 70 f.

Zab: 1000 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 25 f., 100 mm. 6 K. 20 f.

Tengeri: 200 mm. 6 K. 15 f., kocsi rakva.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatásos jegyzeése a budapesti árú- és értéktőzsde árkészlet szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm árs		Kilós	Kilogramm árs	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavideki	uj	78	7.40	79	8.05	8.15
"	"	77	7.95	8	8.10	8.15
"	"	78	8	8.35	8.20	8.25
Fejérmegyei	"	77	7.45	79	7.90	8
"	"	77	7.75	79	7.9	8.10
"	"	78	7.85	79	8.15	8.20
Pestvidéki	"	77	7.45	79	7.90	8
"	"	77	7.75	79	8.05	8.1
"	"	78	7.85	79	8.10	8.25
Bácskai	"	77	7.45	79	7.90	8.10
"	"	77	7.75	79	8.1	8.15
"	"	78	7.80	79	8.1	8.15
Bloksai	"	77	7.45	79	7.9	8.1
"	"	77	7.75	79	8.1	8.15
"	"	78	7.8	79	8.15	8.2

Egyéb gabonafajták		Kilós		Kilogramm árs	
		K-tól	K-ig		
Rozs	uj	70-72	6.8	6.90	
"	ma	70-72	6.7	6.8	
Arpa	uj	60-62	6.9	6.10	
"	ma	60-62	6.8	6.9	
Zab	uj	30-32	6.15	6.25	
"	ma	30-32	6.10	6.2	
Repe	uj	10-12	10.35	10.50	
"	ma	10-12	10.3	10.4	
Kolcs	uj	6.75	6.8	6.9	

A határidőszámlát folyamán a következő kitételek

Áprilisi buza 1903. : 7.79-7.80-7.78-7.79
Májusi buza 1903. : 7.59-7.61-7.60
Októberi buza 1903. : 7.49-7.49-7.47-7.48-7.46
Áprilisi rozs 1903. : 6.78-6.79
Októberi rozs 1903. : 6.48-6.46
Áprilisi zab 1903. : 5.97-6.01
Októberi zab 1903. : 0.
Májusi tengeri 1903. : 5.97-6.
Júliusi tengeri 1903. : 6.05-6.08
Augusztusi repe 1903. : —

Déli egy órákor a következő záróárak állapít

tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1903. : 7.79-7.80

Májusi buza 1903.	7.59—7.60
Októberi buza 1903.	7.45—7.46
Áprilisi rozs 1903.	6.77—6.78
Októberi rozs 1903.	6.45—6.46
Áprilisi zab 1903.	6.—6.01
Októberi zab 1903.	5.55—5.56
Májusi tengeri 1903.	6.—6.01
Juliusi tengeri 1903.	6.06—6.07
Augusztusi repce 1903.	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Áprilisi buza 1903.	7.82—7.83
Májusi buza 1903.	7.62—7.63
Októberi buza 1903.	7.44—7.45
Áprilisi rozs 1903.	6.79—6.80
Októberi rozs 1903.	6.44—6.45
Áprilisi zab 1903.	6.—6.01
Októberi zab 1903.	5.55—5.56
Májusi tengeri 1903.	6.—6.01
Juliusi tengeri 1903.	6.08—6.09
Repce augusztusra 1903.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde lángha irányzat mellett zárul, az értékek csupán névleg jegyezhetők.

Előzősde. Osztrák Hitelrészvény 672.75—674.—. Magyar Hitelrészvény 721.—722.—. Jelzálogbank részvény 520.—. Rimamurányi vasúti részvény 482.50—483.—. Államvasúti részvény 684.—684.50. Városi Villamos Vasut részvény 305.—. Közüti Vaspálya részvény 613.—. korona.

A déli tőzsde a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék pt. 99.52 $\frac{1}{2}$ —99.55. Magyar Hitelbank részvény 722.—723.—. Jelzálogbank részvény 520.—. Leszámtolóbank részvény 457.25. Osztrák Hitelrészvény 673.25—673.75. Magyar Kerámiai részvény 90.—. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 518.—519.—. Újlaki Téglagyár részvény 210.—215.—. Ganz-féle Vasöntőde részvény 22.5.—222.—. Rimamurányi vasúti részvény 484.—. Adria Hajózási részvény 455.—457.—. Közüti Vaspálya részvény 613.—613.50. Városi Villamos Vasut részvény 300.50—301.—. Államvasut részvény 684.50—685.—. Budapesti Jelzálog és Takarékszövetkezet részvény 402.—. korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 673.—. Magyar hitelrészvény 722.50. Leszámtolóbank részvény 457.—. Rimamurányi vasúti részvény 484.—. Osztrák-magyar államvasúti részvény 684.50. Közüti vasut részvény 613.50. Városi villamos vasut-részvény 300.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-jolyomoknál állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—54.—. korona, vörös aprószemű 51.—57.—. korona, vörös erdélyi —. korona, vörös búsági —. korona, középszemű 59.—61.—. korona, nagyszemű 63.—67.—. korona. Disznózsír: budapesti 80.—80.50. korona, vidéki —. korona. Téli szalonna: légszártított vidéki —. korona. városi 4 darabos 65.00—66.—. korona, 8 darabos 67.50—68.—. korona, füstölt —. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25. korona, 120 darabos —. korona, 100 darabos 13.—13.50. korona, 85 darabos 15.—15.50. korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.50—11.75. korona, 100 darabos 12.50—12.75. korona, 85 darabos 14.25—14.75. korona. Szilva: sláviai 15.50—16.—. korona, szerbiai 13.50—14.—. korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 21. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza tiszavideki 8.50—8.90, lehérmegei 8.20—8.50, rozs 7.20—7.35, Déli vasut 7.—7.20, tengeri 6.40—6.65, zab 6.35—6.70 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Bécs, április 21. (Magyar értékek zárlata.) 4 $\frac{1}{2}$ -os aranyjáradék 121.45. líszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 157.85. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar eszámító- és pénzváltóbank 454.50. Rimamurányi vasúti részvény 480.—. Magyar koronajáradék 99.50. 4 $\frac{1}{2}$ -os Magyar földtőke. kötvény 99.20. Magyar hitelbank részvény 722.—. Magyar nyereségny. kölcsön sorsjegye 202.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank 2680. Magyar cukoripar —.

Bécs, április 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék 100.75. 4 $\frac{1}{2}$ -os osztr. aranyjáradék 121.65. 1880-os sorsjegye 153.90. Osztrák hitelsorsjegye 434.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 485.—. Osztrák-magyar bank 1601.—. Déli vasut 41.—. Dunagőzhajózási részvény 558.—. Dohányrészvény 336.—. Császári és királyi arany 113.24. Német bankváltók 101.25. 1864-ik sorsjegye 247.—. Osztrák koronajáradék 100.75. 1880-ik sorsjegye 247.—. Osztrák hitelsorsjegye 434.—. Osztrák-magyar államvasut Osztrák Länderbank 410.40. Osztrák-bányarészvény 389.50. 20 frank arany 19.05. Londoni váltóár 239.77. Bécsi Tramway Lätt B.—. Bécsi Tramway Lätt A.—. Lapót kohó 320.—. Az irányzat igen lehagolt.

Bécs, április 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délnémeti magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.50. Magyar

hitelrészvény 722.50. Angol-Osztrák bank 275.—. Bécsi bank-egyesület 485.—. Union bank 528.50. Länderbank 410.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 684.—. Déli vasut 41.25. Kibavölgyi vasut 444.25. Északnyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 337.—. Rimamurányi vasúti 481.—. Alpeisi bányarészvény 389.50. Májusi járadék 100.75. Magyar korona járadék 99.60. Török sorsjegyek 117.75. Német birodalmi mára 117.—117.03. Napoleon'd'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 21. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék 101.10. 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék 103.80. Kibavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 100.30. Osztrák-magyar államvasut 147.10. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Commandit 189.10. Altalanos villamosági Edison 189.—. Gelsenkirchens 184.—. Laura-kohó 212.10. 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrákjáradék 101.—. 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar arany járadék 102.40. Osztrák hitelrészvény 211.80. Déli vasut 13.10. Károlyi-Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.05. 4 $\frac{1}{2}$ -os új orosz kölcsön 98.60. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 103.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 163.10. Harpeni 185.25. Az irányzat zűrtelen.

Páris, április 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 735.80. Új török konzol 28.85. Egyiptomi járadék 110.60. Osztrák Länderbank 104.40. Párisi bankrészvény 124.75. 3 $\frac{1}{2}$ -os francia járadék —. 4 $\frac{1}{2}$ -os spanyol járadék 103.15. 3 $\frac{1}{2}$ -os törlesztelők járadék 594.—. Credit foncier de France 711.—. Alpeisi bányarészvény —. 4 $\frac{1}{2}$ -os 1890. román kölcsön 88.—. Görög kölcsön 215.50. Váltó Olaszországra 9 $\frac{1}{2}$ —1.16. Váltó Amsterdam 205.43. Váltó Brüsszelle 9 $\frac{1}{2}$ —3.18. De Beers 656 $\frac{1}{2}$. Chartered 81.75. 5 $\frac{1}{2}$ -os bolgár kötelezvény 410.—. Magyar aranyjáradék —. Déli vasut —. Váltó Londonra 251.65. Osztrák aranyjáradék 103.50. Török sorsjegye —. Meridional vasut 1089.—. 4 $\frac{1}{2}$ -os olasz járadék 98.40. Ottománbank 86.12. 3 $\frac{1}{2}$ -os francia járadék —. Osztrák földhitelintézet 132.2. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 329.—. 4 $\frac{1}{2}$ -os 1896. román kölcsön 88.70. Dohányrészvény 364.—. Váltó Bésre 103.81. Váltó német piacokra 121.50. Rio 12.68. East Rand 209.—. Randfontein 79 $\frac{3}{4}$. Magyar Jelzálogbank 553.—. Az irányzat bágadt.

Frankfurt, április 21. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék 101.20. 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék —. 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasut 147.20. Északnyugati vasut —. Buxtehadi vasut —. Londoni váltóár 204.93. Bécsi bank-egyesület 122.80. Villamos részvény 118.50. 3 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranykölcsön —. 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrákjáradék 101.10. Osztrák koronajáradék 101.90. Magyar koronajáradék 100.45. Osztrák-magyar bank 115.80. Déli vasut részvény 12.93. Kibavölgyi vasut —. Bécsi váltóár 854.25. Párisi váltóár 114.18. Unio bankrészvény —. Alpeisi bányarészvény 200.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyamok januárja. East forgalom Osztrák hitelrészvény —. Német bank 189.10. Disconto —. Berlini kereskedelmi bank 184.—. Gelsenkirchens 185.20. Harpeni 184.60. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, április 21. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrákjáradék 101.—. 1890. sorsjegye 154.50. Déli vasut 13.—. 4 $\frac{1}{2}$ -os Osztrák aranyjáradék 103.70. Osztrák hitelrészvény 212.—. Osztrák-magyar államvasut 147.—. Olasz járadék 103.40. 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 102.30. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 21. A sertésüzlet irányzata: kissé kellemesebb. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párkint 400 kilogramm felüli súlyban) 124—126 fillér. Oreg közep (párkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) 132—134 fillér. Fialat közep (párkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 132—134 fillér. Fialat könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (párkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közep (párkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Kormányi eredetű (Stachl). Nehéz (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (párkint 260 kilogramm felüli súlyban) 130—132 fillér. Közep (párkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 128—130 fillér. Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 124—126 fillér.

Sertés-üzletünk ápr. 1903. április 19. napján volt készlet 39.319 darab. 1903. április 20. napján felhajtott 712 darab. 1903. április 20. napján elszállított 702 darab. 1903. április hó 21. napjára maradt készletben 39.320 darab.

Napirend.

Napló: Szerda, április 22. — Római-katolikus: Szóter. — Protestáns: Buleus. — Görög-ortodox: (Április 9.) Eupszik. — Zsidó: Nisan 25. — Nap két: 4 óra 43 percek. — Nyugszik: 6 óra 43 percek. — Hold két: 2 óra 13 percek. — Nyugszik: 1 óra 13 percek. — Délután.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad 9—10 óig.

A szatylorsorjádék húsdra délelőtt 9 órakor. (18-ik s utolsó nap.)

Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Tavaszi kiállítás a Múzeumban. Nyitva délelőtt 9 órától 5-ig. Belépődíj 1 korona.

Fenyőfészt kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 8—1 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 9 órától 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

As Akadémia Goethe-szobója nyitva délelőtt 10—12-ig. A Jódorosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei ut. Helyi érdekű vasut a Pálffy-térrel.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemeru-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—8 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 8 órától 12-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusítások is eszközöl) a városi iparcarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, április 21.

Hazánk egyes tájain még tegnap is tartott a viharos szél és az északi meg a keleti részekben kevés csapadék is esett. Reggelre a hőmérséklet 5C-ig süllyedt, különben a fagy általános volt.

Délkeleti Európa fölé magas nyomás került, a La Manchocsonatra felől pedig depresszió közeledik.

Nyugat-Európában a hőmérséklet jelentékenyen emelkedett és az idő helyenkint csapadékos, Keleten pedig derült és mellett az éjjel igen hűvös volt.

Külsők. Tulnyomán száraz és enyhe idő várható.

Vizálás.

Inn	Apr. Apr.	Apr. Apr.	Apr. Apr.
Duna	m. m. m. m.	m. m. m. m.	m. m. m. m.
Schärding	0.50 0.70	Tisza	0.50 0.40
Pannau	2.4 1.67	Tekobach	0.65 0.45
Lina	0.50 0.5	V-Namény	2.31 2.32
Bécs	0.4 0.55	Tóka	2.45 2.7
Pozsony	2. 1.59	Tisza-Füred	2.08 2.54
Komárom	3.20 3.13	Szolnok	2.47 2.32
Budapest	3.2 3.54	Csongrad	2.7 2.92
Paks	2.75 2.67	Szeged	2.45 2.7
Mohács	4.13 4.46	Török-Bécs	2.72 2.83
Gombos	4.02 4.02	Titell	3.81 3.92
Ujvidék	3.4 3.76	Náda	0.40 0.45
Fancsora	3.49 3.71	Topolya	0.22 0.42
Orosva	3.54 3.79	Badrag Zemplén	0.22 2.58
Magyarfalva	2.07 2.54	Sajó Zedlő	2.32 2.14
Zelina	0.50 0.5	Kernád	0.71 0.76
Trencsén	2.8 2.83	H-Némci	0.13 0.1
Szerep	1.20 1.16	Bereetty	0.91 0.55
Sz-Gothárd	0. 0.	B-Ujfalva	1.22 1.4
Sárvár	0.4 0.6	Cauca	0.23 0.10
Győr	0. 0.62	N-Várad	0.43 0.1
Pettau	0. 0.	Belenyész	0.13 0.1
Zákány	1.18 0.6	Tenke	1.00 0.6
Bárc	2.32 2.32	Gurabona	0. 0. 0.
Eszék	2.18 2.34	Borompén	1.64 1.16
M-M-Szerdah	0. 0.	Békes	4.30 4.55
Zágráb	0. 1.44	Gyoma	4.94 4.4
Sziczak	6.45 6.1	Gy-Fabárvár	0.60 0.96
Mitrovica	0.17 0.25	Branyicska	1.31 1.34
Dele	0.37 0.35	Sobornai	0. 0. 0.
Sztrmar	1.36 1.74	Arad	0.41 0.23
N-Majdan	2.28 1.32	Nako	1.42 1.62
Munkács	0. 0. 0.	R-Köztély	1.72 1.81
Laboros	0.38 0.37	Kiszlótó	1.20 1.31
Ungvár	0.70 0.52	Temerová	1.45 0.48
		Beckerek	1.25 1.33

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium

Által kiadott

„HIVATALOS KÖZLÖNY”-ben

megjelent

TANTERVEK:

A középiskolai tanítás tervei 40 fill.

(A „Hivatalos Közlöny” 1899. évi 11-ik száma.)

A felsőbb leányiskola tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1901. évi 15-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Az állami elemi iskolai tanító- és

tanítóképző intézetek tanterve

60 fillér. (A „Hivatalos Közlöny” 1903. évi 4-ik száma.)

Nincs többé tyúkszem.

Ha tyukszeműtől akar megszabadulni, először egy kisletet átörvényesen vedtet és bizonyosan ható Denzinger-Victoria tyukszem-kendővel, mely legrovidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja. Ára tégelyenkint kor. 1.30, kor. 1.50 előlegez beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló: DENZINGER ADAM UJVIDÉK, DUNA-UTCA 14. SZÁM.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

A zsidónő.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Halévy. Szövegét írta Scribe.

Személyek:

A császár	Előadár	Provoat
Brogni	Szendrei	Kobler E.
Lipót	Gábor	Berta M.
Ruggiero	Várady	Ney B.
Alberti	Mihályi	

Kezdet 7 órákor

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

A bűlcső.

Színmű 3 felvonásban. Írta Brieux. Fordította: Gábor Ignác.

Személyek:

Marsanne	Vizvári	Chantrel	Mihályi
Marsanne-nő	Rákosi	As orvos	Faludi
Girieu	Császár	Apáca	Dömjén
Laurence	Márkus	Louise	Munkácsi

Utána:

A regényesek.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Edmond Rostand. Fordította Telekes Béla.

Személyek:

Bergamin	Gál	Straforel	Póthos
Pasquinot	Gabányi	Blaise	Abonyi
Percinet	Dezso	Jegyző	Magyar
Sylvette	Ligeti		

Kezdet 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

A berlini „Deutsches Theater” vendégjátéka.

Remény.

Színmű 4 felvonásban. Írta Heyermans Herman.

Kezdet 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

Kínai mézesetek.

Nagy operett 3 felvonásban. Írta George Dance, Fordította Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenéjét szerző Howard Talbot.

Személyek:

Hang-Csaó	Nyárai	Pi-Pi	Küry
Zu-Zu	Hegyi	Mi-Mi	Dóry M.
Csopi-Csop	Ujvári	Florie	Balázs
Hi-Lung	Solymosi	Violet	Sárvári
Sámuel	Kovács M.	Hatterton	Szirmai
Mary	Kápolnai	Mrs. Brown	Láng

Kezdet 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

A drótestót.

Nagy operetta előjátékkal, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerette Lehar Ferenc.

Személyek:

Günther	Boross	Pfefferkorn	Sziklai
Mici	Kornai	Zsuzska	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos	Milos	Ráthonyi

Kezdet 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

Egyiptom.

Írta Ráth István.

Kezdet 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 22-én.

Először:

Mozgalmas éj.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták Delacour és Hennequin.

Kezdet 7 1/2 órákor.

A 8087. számú

„Eljárás és készlet kékiágnak előállítására nagy szentartalmu égesi anyagokból”

című, 1896. decemb. 21-ől kelt magy. szabadalomra és a 10218. számú

„Készlet kékiágnak előállítására egyrészt szénhidrogén-tartalmu folyadékból (kőolajból) másrészt vízből álló gőzkeverékből.”

című, 1897. június 27-ől kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. H. 2162” alatt Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstrasse 2. intézendők.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagyterem-úta 17.

Újdonag! Újdonag!

A szép Galathea

Suppé operettje
Deór Jenny, Kattner Ida, Martot és Wilhelm felépítéssel.

A 7 Cake-Walk

Táncosnő, még néhány napig

AGA

a legelső rejtelmi

és a többi április április.

Pénteken, április 24-én

Baumann jutalomjátéka.

A 1000 forinttal reggel 5 óráig Vörösi Elek előnyezése hangversenyes.

The Humane Bridle Company

Boston-ban

a 16122. számú

„ZABLA”

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Erdőkölődnek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda

Budapestben, Royal szálloda B).

HA MÁR

semmiféle kísérlet nem használt, próbálja meg a Szapol csúsz- és kőszvény-kenőcsöt. Ára 5 korona utasítással. Kapható a „Magyar király” gyógyszer-tárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N

Az ATHENAEUM

irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában

MOST JELENT MEG

BABYLONIA ÉS BIBLIA.

DELITZSCH FRIGYES

berlini orientalista tanár és tudós szencziós érdeklődést keltett

előadás.

Szerző e művét, mely világszerte rendkívül érdeklődést keltett, a

német császár kívánságára

a berlini királyi palotában is fölolvasta.

A német kiadásból 45,000 példány fogyott el! Egyedül jogosított magyar kiadás. 49 képpel

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható úgy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben.

MELOCCO PÉTER

cementárugyár és betonépítkezési vállalat

Budapest, VI., Dévai-u. 21.

Fiórtelepek:

DEBRECEN, GYŐR,

TEMESVÁR.

Ajánlja: saját gyártmányu, igen szép velenoei és szabad. római márványmozaiklapjait, karmantynus, géppel gyártott szab. betoncsöveit, műköveit, üreges cement- és fűsz-válaszfalait a egyéb a cement-szakmába vágó gyártmányait.

Kivitelre elvállal: vasbeton-, fűdémyszerkezeti-, Monier és Rabitz-munkákat, burkoló-, csatornazási-munkákat, átereszeket, turbinatelepeket, beton- és vasbetonhidak készítését „Hennebique”-rendszer szerint

Költségvetések, árjegyzékek, tervek ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ékszerek, zsebkönyvek és ingatlalok eladásra kaphatók.

Grünberger Armin Béla

IV. Váci-úta 30. I. em. 23

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTEKPAPIRROKRA

(visszatérhető töltes szerinti kisebb részletekben is) bármily összegben igénybe vehető az

előző ad.

Kőváry Armin

bank- és váltó-felügyelő

székhely: Váci-úta 30. I. em. 23

IV. L. Ferenc-utca 3. 6. sz. Ciszár-palota

25948. szám. I/1. a.

Feladási hirdetmény.

A zágrábi kir. erdőigazgatóságnál folyó évi május hó 4-én délelőtt 10 órákor

kizárólag szóbeli versenytárgyalás után eladatni fognak a mrkopalji és fuzsinei kir. erdőgondnokságokban kijelölt 1903—1907. évi fahozamok és pedig:

1., a mrkopalji kir. erdőgondnokságban: 24,427 m³ jegenyefenyő és 26,343 m³ bükk haszonfa, továbbá 25,267 m³ bükk tűzifa, összesen 132,103 korona kikiáltási árral.

2., a fuzsinei kir. erdőgondnokságban: 17,680 m³ jegenyefenyő és 14,449 m³ bükk haszonfa, továbbá 9,443 m³ bükk tűzifa, összesen 117,842 korona kikiáltási árral.

Továbbá

folyó évi május hó 5-én délelőtt 11 órákor

kizárólag írásbeli ajánlatok után az alább következő erdőgondnokságokban kijelölt 1903—1907. évi fahozamok:

1., a novli kir. erdőgondnokságban: 62,135 m³ jegenyefenyő és 53,468 m³ bükk haszonfa, továbbá 22,586 m³ bükk tűzifa, összesen 200,914 korona kikiáltási árral.

2., a jaszénaki kir. erdőgondnokságban: 75,211 m³ jegenyefenyő és 52,617 m³ bükk haszonfa, továbbá 418 m³ bükk tűzifa, összesen 237,982 korona kikiáltási árral.

3., a ogulini kir. erdőgondnokságban: 33,138 m³ jegenyefenyő és 31,003 m³ bükkhaszonfa, továbbá 5112 m³ bükk tűzifa, összesen 125,946 korona kikiáltási árral.

4., a ravnagorai kir. erdőgondnokságban: 47,111 m³ jegenyefenyő és 16,440 m³ bükkhaszonfa, összesen 178,660 korona kikiáltási árral.

A szóbeli versenytárgyalás megkezdése előtt köteles minden versenyző az általános árverési és szerződési feltételeket aláírni és a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bantpénzt letenni.

A zárt írásbeli ajánlatok a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál az árverés kezdetére nézve kihirdetett határidő letelte előtt nyújthatók be.

Az ajánlatok az egy évi fahozam kikiáltási ára 5%-nak megfelelő bantpénz csatolandó.

Az ajánlatban határozottan kijelölendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri s azokat minden észrevétel nélkül elfogadja, minek igazolásul köteles ajánlattevő a zágrábi erdőigazgatóságnál kapható általános árverési és részletes szerződési feltételeket aláírni és egy példányban ajánlatához csatolni.

Az árverési és szerződési feltételek és a részletes becslési adatok a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi április hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Várszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	A szovillai borbély Művészifurfang	Monna Vanna	Farsang utója	Kínai mézes- hetek	Grant kapitány gyermekai A drótestót
Péntek	Tanbáuser	Egyéniség	Élet völgye	Kínai mézes- hetek	A drótestót
Szombat	Rigoletto	Egyéniség	Éljen az élet!	Kínai mézes- hetek	A drótestót
4. n. Vasárnap este	Észak csillaga	Egyéniség	Szegény Henrik	Kínai mézes- hetek	A drótestót

